

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

Sèrie P - Número 152

I Legislatura

Any 1983 (segon període)

Presidència del Molt Honorable Sr. Heribert Barrera

Sessió Plenària núm. 78

Primera reunió,
tinguda dimecres 23 de novembre de 1983

SUMARI

S'obre la sessió a un quart i set minuts d'onze del matí, sota la Presidència del M. H. Sr. Heribert Barrera, acompanyat de tots els membres de la Mesa.

*Comença el **Debat general sobre la política de normalització lingüística**, en compliment del punt 18 de la Resolució 114/I del Parlament de Catalunya, amb la intervenció de l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4930), el qual comenta els diferents títols de la Llei de Normalització Lingüística — Títol Primer: De l'ús oficial (p. 4932). Títol Segon: de l'ensenyament (p. 4934). Títol Tercer: Dels mitjans de comunicació (p. 4936). Títol Quart: De l'impuls institucional (p. 4937). Títol Cinquè: De la normalització de l'aranès (p. 4940) — i el resultat de la seva aplicació.*

El M. H. Sr. President suspèn la sessió a dos quarts i onze minuts de dotze del matí, i la reprèn a dos quarts i dotze minuts de cinc de la tarda, amb la intervenció del Diputat I. Sr. Manuel-Rimbau, del G. p. de Centristes (p. 4941). Respon l'H. Sr. Conseller (p. 4943).

Pren la paraula, en nom del G. p. d'Esquerra Republicana, el Diputat I. Sr. Casanovas (p. 4943). Respon l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4946). El Diputat I. Sr. Casanovas intervé en el torn de rèplica (p. 4948). Respon de nou l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4948). Prenen la paraula, en nom del Grup Mixt, els Diputats I. Srs. Planasdemunt (p. 4949), Corral (p. 4950) i Cañellas (p. 4951). Respon l'H. Sr. Conseller (p. 4952).

Intervé el Diputat I. Sr. Folch, en nom del G. p. del PSUC (p. 4953). Respon l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4956). Intervé el Diputat I. Sr. Ribó, en nom també del G. p. del PSUC, per al torn de rèplica (p. 4958). Torna a respondre l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4959). El Diputat I. Sr. Ribó replica de nou (p. 4959).

Pren la paraula la Diputada I. Sra. Mata, del G. Socialista (p. 4960). Respon l'H. Sr. Conseller d'Ensenyament (p. 4963). Intervé l'H. Sr. Conseller de Cultura (p. 4965). Replica la Diputada I. Sra. Mata (p. 4966). Respon de nou l'H. Sr. Conseller d'Ensenyament (p. 4967). Finalment, pren la paraula el Diputat I. Sr. Subirà i Claus, del G. p. de Convergència i Unió (p. 4967).

La sessió se suspèn a tres quarts i dos minuts de nou del vespre.

SESSIÓ PLENÀRIA Núm. 78

Sobre la sessió a un quart i set minuts d'onze del matí. Presideix el President del Parlament, M. H. Sr. Heribert Barrera, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'Oficial Major i el Lletrat Sr. Vintró.

Al banc del Govern seu el President de la Generalitat, acompanyat dels H. Srs. Consellers Adjunt a la Presidència, de Governació, d'Economia i Finances, d'Ensenyament, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social i de Política Territorial i Obres Públiques.

Ordre del dia

1. *Debat general sobre la política de normalització lingüística, en compliment del punt 18 de la Resolució 114/I.*
2. *Presa en consideració de la proposta de Proposició de Llei Orgànica de Transferència de Competències a la Generalitat de Catalunya.*
3. *Presa en consideració de la Proposició de Llei de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.*
4. *Presa en consideració de la Proposició de Llei d'assistència social als drogaaddictes.*
5. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre la política educativa en la Formació Professional.*
6. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre traspassos de serveis.*
7. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre les centrals nuclears a Catalunya.*
8. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre la Formació Professional.*
9. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre les empreses vitivinícoles afectades per l'expropiació de RUMASA.*
10. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre els estudis i dictàmens emesos per persones alienes als Departaments.*
11. *Interpel·lació al Consell Executiu sobre l'empresa Crolls, SA, de Reus.*
12. *Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre la creació de la xarxa de benestar social.*
13. *Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre el Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis.*
14. *Moció subsegüent a la interpel·lació al Consell Executiu sobre el Pla de Reconversió del sector de l'electrodomèstic.*
15. *Preguntes amb resposta oral.*

**Debat general
sobre la política de normalització lingüística,
en compliment del punt 18
de la Resolució 114/I del Parlament.**

El Sr. PRESIDENT: Comença la sessió. Senyores i senyors Diputats, el primer punt de l'ordre del dia és el debat general sobre la política de normalització lingüística, en compliment del punt 18 de la Resolució 114/I, aprovada pel Ple del Parlament en sessió tinguda el dia 29 de setembre de 1983. Algun representant del Comitè Executiu? L'Honorable senyor Con-

seller de Cultura té la paraula.

El Sr. CONSELLER DE CULTURA (Max Cahner): Senyor President, senyores i senyors Diputats, el recobriment del català com a llengua pròpia de Catalunya, i com a vehicle normal de comunicació entre els ciutadans, és una aspiració secular del nostre poble. La reivindicació de la llengua fou, durant els quaranta anys que precediren la promulgació de l'Estatut de Catalunya l'any 1979, l'element aglutinador de la resistència d'un poble que no volia morir. A nivells molt diversos —popular, cultural, polític—, per damunt de qualsevol diferència ideològica o d'origen geogràfic o social, els catalans hem lluitat i treballat units pel recobriment de la nostra llengua. La Constitució espanyola de 1978 i l'Estatut de Catalunya de l'any següent, fruit, tots dos, d'un esforç de conciliació de les diverses posicions polítiques i acceptades pel poble en referèndum lliure, obrien una nova etapa de reconstrucció nacional de Catalunya, que s'ha de dur a terme amb l'esforç de tots.

El President de la Generalitat de Catalunya —feliçment recobrada— en el seu discurs programàtic pronunciat davant aquest Parlament el 22 d'abril de 1980, deia: «Un dels objectius fonamentals del programa del Govern que tinc l'honor de presentar en aquest Parlament serà la normalització de la llengua catalana. Actuarem fermament, des d'aquest moment, perquè el català sigui, en la pràctica i no solament com una afirmació de l'Estatut, la llengua pròpia de Catalunya. L'Administració, els serveis públics, els mitjans de comunicació, l'ensenyament i, en general, tots els àmbits de l'ús lingüístic ho han de fer evident.» El President sabia, en parlar així, que aquest propòsit coincidia amb el desig generalitzat del poble de Catalunya, i, per tant, també, amb la voluntat dels membres d'aquest Parlament —que n'han rebut la representació—, però sabia, igualment, que la tasca era difícil i delicada, donada la precarietat de la situació de la llengua catalana i la situació sociolingüística del país.

La precarietat de la llengua es fa evident per la simple consideració d'aquestes dades. Primer: d'ençà que l'ensenyament deixà d'ésser privilegi de minories i abastà la generalitat de la població, el castellà ha estat sempre la llengua de l'ensenyament a Catalunya, si exceptuem el que es féu en català durant la Generalitat republicana a certes escoles, a l'Institut-Escola i a la Universitat Autònoma de Barcelona. Però aquest ensenyament en català, que tan bon record ha deixat, afectà una porció reduïda de l'alumnat d'aquella època; fins i tot, com a simple matèria d'estudi, la llengua catalana havia tingut una presència escassa i de poca durada. Segon: el català havia estat sempre absent dels mitjans de comunicació d'avui —ràdio i televisió— i, tret de breus etapes, molt minoritari en la premsa de gran difusió. Tercer: la repressió, primer, i, després, la total absència del català a l'escola i a la vida pública durant el franquisme, coincidí, sobretot durant les dècades dels seixanta i dels setanta amb grans onades immigratòries de treballadors procedents de zones rurals de llengua no catalana, que eren instal·lats en barris dormitori, mancats sovint dels mínims d'estructura urbanística. La situació sociolingüística resultant d'aquest factor no feia gens fàcil la normalització en un clima de bona convivència. Les dificultats augmentaven pel fet que la gran majoria del funcionariat i dels servidors públics de tota mena eren de llengua no catalana, i és precisament sobre aquests sectors de la població i sobre els mitjans de comunicació que recau el pes

més feixuc de l'ús públic de la llengua d'un país.

El Consell Executiu, en fer-se càrrec del Govern de la Generalitat, era ben conscient de la dificultat de la tasca de normalització, i de la necessitat d'actuar de manera que s'evités tot conflicte lingüístic, del qual existeixen tants exemples a Europa. Per això, va crear la Direcció General de Política Lingüística, amb la missió de vetllar pel desenvolupament del procés en un clima de bona convivència ciutadana, i orientà totes les seves actuacions en el camp de la llengua segons els principis següents: primer, el recobriment del català com a senyal d'identitat nacional no és només un dret, sinó un deure que els catalans d'avui tenen envers Catalunya; segon, aquest recobriment s'ha de fer amb gran respecte envers els castellanoparlants que, per causes que no els són gens ni mica imputables, no han pogut aprendre la llengua catalana; tercer, tot ciutadà té dret al coneixement de la llengua de Catalunya en el grau necessari per al seu desenvolupament personal i professional; quart, l'Administració ha de posar remei a les mancances que del coneixement del català tenen la majoria dels ciutadans, tant els de llengua castellana com els de llengua catalana, que en fa difícil l'ús en algun aspecte de llur vida.

És evident que aquests principis no poden posar-se en pràctica pel simple efecte d'una acció legislativa, ni de les actuacions de l'Administració ni per l'esforç d'una part, només, de la comunitat catalana. La normalització no pot ser l'efecte de l'acció unilateral dels ciutadans de llengua catalana, ni de determinades capes socials, sinó també de l'acció dels castellanoparlants, que sigui assumida per tots, i que cadascú hi aportï la seva contribució, en la mesura de les seves possibilitats. És igualment evident, però, que les disposicions normatives tenen una gran importància per a encaminar el procés, i semblava convenient que el marc d'aquestes disposicions fos establert pel conjunt de la representació del poble de Catalunya. Una consulta feta pel President de la Generalitat a personalitats representatives d'una àmplia gamma ideològica i estamental, a primers de juny de 1980, donà com a resultat l'opinió generalitzada de la necessitat de promulgar una llei que regulés l'ús lingüístic a Catalunya i la conveniència que aquesta Llei fos tramitada com a Proposició conjunta de tots els Grups parlamentaris.

Com que en aquell moment no estava encara promulgat el Reglament del Parlament de Catalunya, les primeres actuacions de la Direcció General de Política Lingüística consistiren en contactes amb els diferents partits amb representació parlamentària, per tal de conèixer llurs posicions sobre la matèria. Ells aportaren al Departament de Cultura diversos documents que, al seu entendre, podien servir de base a la Proposició de Llei. La síntesi d'aquests documents ha inspirat, en tot moment, l'actuació del Govern de la Generalitat en el terreny lingüístic, de manera que la Llei promulgada després d'un llarg tràmit presidit per una voluntat de consens que honora aquest Parlament, ha donat caràcter de prestació obligada a la majoria de les accions empreses pel Consell Executiu en aquest camp, durant el període de tramitació de la Llei.

Creiem sincerament que l'aplicació d'aquesta Llei exigirà del Govern de la Generalitat una intensificació de les accions, per tal de poder garantir l'adequació dels serveis dins dels terminis marcats per les disposicions transitòries, però no caldrà rectificar gaire el rumb emprat amb voluntat unitària.

Permeteu-me que expressi aquí la satisfacció del Consell Ex-

ecutiu per la unanimitat aconseguida en la redacció definitiva de la Llei, i, sobretot, perquè aquesta unanimitat s'hagi mantingut quan ha calgut defensar-la davant d'impugnacions i de requeriments del Govern central.

Esperem que aquesta unió de voluntats i d'esforços es mantigui també en la gran i llarga tasca d'aplicació de la Llei. «El català, cosa de tots» no és només el lema d'una campanya de sensibilització popular —més o menys encertada—, sinó l'expressió d'una realitat vital, i només si som capaços d'assumir aquesta realitat la normalització serà possible.

El Consell Executiu va assumir-la des del primer moment, i per això orientà la seva política lingüística en el sentit de demanar participació de tots i d'oferir la seva col·laboració incondicional a totes les iniciatives normalitzadores, de manera que ningú no se'n senti exclòs per raons d'origen, d'ideologia, ni de cap altre ordre. Llançà una campanya de sensibilització amb el lema: «El català, cosa de tots» i demanà l'adhesió dels ajuntaments i l'establiment de les accions normalitzadores en col·laboració amb ells, prèvia crida, per la seva part, a les entitats cíviques i culturals del municipi. La resposta ha estat altament satisfactòria; l'adhesió dels ajuntaments de Catalunya, el plantejament de la campanya per mitjà d'acords de Ple —presos en gran majoria per unanimitat del consistori—, comprèn la representació de més del 98% de la població total del país.

Les accions de normalització són empreses amb tanta o més força en les zones de gran densitat de població no catalanoparlant, com a les de predomini de població catalanoparlant, i les iniciatives tendeixen sempre a augmentar la presència del català, tant en l'actuació administrativa com a l'escola i al carrer.

I sens dubte és aquest caràcter participatiu el que fa l'originalitat del procés català, dins del conjunt dels processos de recobriment de les llengües minoritàries com a vehicles normals d'expressió de llurs pobles; i el que determina l'extraordinari interès amb què nombrosos sociolingüistes estrangers, responsables polítics de pobles multilingües en situació diglòssica i institucions internacionals, com el Consell d'Europa, segueixen el nostre procés de normalització.

Voldria aclarir que, en sociolingüística, la diglòssia és una situació en què un idioma és usat per a funcions formals com l'educació, la literatura, etcètera, i, predominantment, en l'ús escrit, enfront d'un idioma utilitzat per a funcions informals com els temes familiars, la comunicació íntima, etcètera, generalment orals.

Si tenim en compte que és la primera vegada que s'intenta d'aconseguir el recobriment de la llengua del territori, sense bandejar la que havia usurpat el seu lloc, sinó en convivència pacífica amb ella, comprendrem que l'èxit de la nostra normalització pot obrir camins d'alliberament a altres pobles lingüísticament oprimits per una llengua estatal forta. Aquesta crida a la col·laboració, l'ha mantinguda sempre el Consell Executiu en tots els àmbits d'actuació de la Direcció General de Política Lingüística; així, les programacions dels cursos d'adults i les tasques d'aquests cursos, i de la Junta Permanent de Català, s'han fet amb la participació activa de les entitats i personalitats que ja hi havien treballat durant els anys de la resistència. Per als treballs de terminologia s'ha demanat i aconseguit la col·laboració de científics d'institucions molt diverses; per als estudis sobre la situació sociològica i sociolingüística s'ha obtingut

l'assessorament de prestigiosos sociolingüistes i la incorporació de molts d'ells a les tasques concretes de recerca i d'estudi, etcètera.

La resposta rebuda ha estat, en general, generosa i entusiasta. Per això, els resultats obtinguts han de ser considerats com a patrimoni de tota la comunitat catalana i com la rèplica perfecta a la unanimitat amb què la Llei de Normalització Lingüística fou aprovada pel Parlament de Catalunya. Aquests resultats no són espectaculars, però comencen a ser perceptibles, fins i tot per als no-especialistes. Els sociolingüistes estrangers que segueixen amb atenció el nostre procés es mostren agradablement sorpresos per uns progressos que els semblen extraordinaris.

La conversa bilingüe es practica, generalment, amb tota naturalitat, i cada vegada hi ha més castellanoparlants que «s'atreveixen» a parlar català; això vol dir que hem començat a vèncer els factors que impossibilitaven l'extensió de l'ús del català: el canvi de llengua dels catalanoparlants davant dels castellanòfons i la inhibició d'aquests per por de cometre incorreccions. Els uns i els altres comencen a ser conscients que és millor parlar malament el català, que no pas no parlar-lo de cap manera, i els catalanòfons ja no descoratgen els intents dels castellanòfons d'expressar-se en català. Un cop vençuda aquesta inèrcia diglòssica que ens paralitzava, el ritme de la normalització s'accelerarà.

L'aspecte més positiu del nostre procés, en aquests primers anys de recobriment institucional, ha estat la manca de conflicte lingüístic. Tot i que no ha mancat algun intent de desestabilització —amb força ressò fora de Catalunya, i a desgrat de certes afirmacions catastrofistes—, la realitat és que no s'ha produït cap ruptura de la convivència per motius lingüístics. Això no vol pas dir que no es produeixin friccions, ni que no hi hagi una especial sensibilització sobre el tema, que contrasta amb la unanimitat amb què la llengua era reivindicada en eslògans i pancartes a l'inici de la transició. És l'efecte normal de les incomoditats que es produeixen en posar a la pràctica aquestes reivindicacions.

Vers 1977, les pancartes s'exhibien en català, però els manifestants que les portaven es comunicaven en castellà seguint les pautes diglòssiques encara plenament vigents. Per qui coneix els processos de multilingüisme europeu —incloent-hi la situació actual de Bèlgica, per exemple—, el clima de bona convivència lingüística que es respira a Catalunya és motiu de profunda satisfacció.

Passem ara a considerar el text de la Llei de Normalització Lingüística i les accions dutes a terme, fins ara, per a la seva aplicació. Exposició de Motius i Títol preliminar. El contingut de l'Exposició de Motius i del Títol preliminar de la Llei ha estat objecte de divulgació constant, des de l'inici de les actuacions de la Direcció General de Política Lingüística.

El projecte general de normalització, basat en les raons històriques i sociolingüístiques exposades en el preàmbul de la Llei, l'explicació dels drets dels ciutadans al coneixement i a l'ús del català i el respecte dels drets lingüístics de tots han estat objecte d'una acció divulgadora molt àmplia per l'esmentada Direcció General de Política Lingüística a través d'articles a la premsa, d'entrevistes a la ràdio i a la televisió i de la publicació de fulletons i altre material imprès; i també pel contacte directe amb el públic en múltiples actes divulgatius: conferències, xerrades

informals, taules rodones, etcètera, dins de tot el territori de Catalunya.

En tota ocasió els ciutadans han estat invitats a assumir que el català és la llengua pròpia de Catalunya, que no és possible ser català i rebutjar la llengua de Catalunya, que l'acceptació del català no implica de cap manera la renúncia, ni el menystiment de la llengua pròpia de cadascú i, concretament, del castellà.

En el terreny de la conducta lingüística es proposa: l'ús normal del català pels catalanoparlants; la pràctica del bilingüisme passiu com a primera passa cap a la normalització; la flexibilitat en l'ús lingüístic; l'esforç personal de cadascú en l'aprenentatge, perfeccionament i ús normal del català; l'assumpció per individus i institucions de la pròpia responsabilitat en el procés de normalització del país.

Quant a la no discriminació —article 2.3—, s'ha insistit a fer comprendre que a Catalunya ningú no és discriminat per la llengua que empra, però que es produeixen dos tipus de discriminació objectiva, producte de les circumstàncies històriques que hem viscut: la discriminació del castellanoparlant, per la llengua que no pot emprar, i la del catalanoparlant, per la que no pot emprar amb el seu interlocutor. Totes dues discriminacions tenen una mateixa i una única solució: posar el coneixement del català, almenys en grau de simple comprensió, a l'abast de tots els ciutadans.

Quant a l'article quart, que parla de la protecció judicial, la Direcció General de Política Lingüística ha rebut i canalitzat un nombre considerable —en termes absoluts, però insignificant en relació amb el volum de la població de Catalunya— de queixes de ciutadans per motius de llengua. La majoria d'aquestes queixes no requerien una acció judicial, sinó una gestió oficiosa prop dels serveis de la mateixa Administració de la Generalitat, o de corporacions locals, o de l'Administració perifèrica de l'Estat, o de la Justícia, o de les entitats parastatals, gestions que, en general, foren ben acollides per les entitats receptores. Hi ha casos, però, en què l'actuació judicial és indispensable per a la recta defensa del dret de Catalunya a la seva llengua pròpia i dels ciutadans catalans a emprar-la.

Per això, el Consell Executiu, de conformitat amb el que estableix l'article 4.2 de la Llei de Normalització, va acordar fa ben poc de comparèixer com a codemandat en els contenciosos administratius en curs, números 308.83 i 627.83, interposats pel Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Madrid contra els ajuntaments de Sabadell i de Terrassa, respectivament. Per què? Perquè aquests havien introduït una prova de català en concurs d'accés a places de funcionaris de llur administració.

Sobre el Títol Primer: de l'ús oficial. El Títol Primer, que regula l'ús oficial del català i del castellà a Catalunya, es tracta d'una doble oficialitat perfectament respectuosa dels drets dels ciutadans a l'ús de qualsevol de les dues llengües. El Consell Executiu s'ha esforçat des del primer dia a practicar i a respectar aquesta doble oficialitat, que ha estat lluminosament exposada en el preàmbul del Dictamen del Consell Consultiu de la Generalitat, sol·licitat per aquest Parlament abans de tramitar en Ple la Proposició de Llei, i també per diversos treballs de l'il·lustre jurista senyor Puig Salelles. El Consell Executiu considera necessari —i ha treballat activament en aquest sentit— de divulgar aquest concepte de doble oficialitat, car sovint és entesa, sobretot fora de Catalunya, però també entre nosaltres,

com a ús sistemàtic de les dues llengües en tota comunicació pública, tal com es practica a Brussel·les. Cal que els ciutadans comprenguin que a Bèlgica és vigent una oficialitat territorial, que fa que una part del país sigui lingüísticament francesa, o valona, i l'altra part neerlandesa, flamenca, i Brussel·les és, oficialment, bilingüe respecte de la llengua individual. Cal que l'Administració s'expressi en les dues llengües perquè hi ha ciutadans monolingües d'una i d'altra llengua.

En el nostre cas, amb una llengua pròpia de Catalunya, que és el català —article 3 de l'Estatut—, i una llengua oficial de l'Estat, de coneixement obligat per a tots els ciutadans, que és el castellà —article 3 de la Constitució— i totes dues oficials a Catalunya sense que ni la Constitució —article 3.2—, ni l'Estatut no marquin cap diferència entre l'una i l'altra quant a l'oficialitat, hem de partir sempre de l'oficialitat plena d'una i d'altra llengua i limitar l'ús preceptiu de totes dues en els casos determinats per la Llei —articles 5.2 i 6 de la Llei de Normalització— i en aquells altres en què la situació sociolingüística o local ho faci necessari a judici de la Corporació que en tingui la competència, i que n'assumirà la responsabilitat.

El Decret 90/1980, de 27 de juny, va establir que els òrgans de la Generalitat de Catalunya i els organismes que en depenen —o que hi estan vinculats— havien d'emprar la llengua catalana com a vehicle normal d'expressió en els seus documents i actes i en els de l'administració ordinària adequant-se a allò que disposa l'Estatut d'Autonomia.

La Direcció General de Política Lingüística respongué les consultes de diversos ajuntaments sobre la legalitat d'estendre les actes exclusivament en català, en el sentit que la promulgació de l'Estatut de Catalunya havia deixat sense efecte el Reial Decret 1.111/79, promulgat per a possibilitar l'ús oficial de les llengües no castellanes de l'Estat, abans de la promulgació dels Estatuts que havien de reconèixer llur oficialitat plena. Aquell criteri fou compartit pels successius delegats del Govern en converses oficioses i acceptat per les instàncies de l'Administració perifèrica de l'Estat, que havia exigit la doble versió.

L'article 5 de la Llei de Normalització Lingüística, que estableix que el català és la llengua pròpia de Catalunya, de la Generalitat, de l'Administració territorial catalana, de l'Administració local i de les altres corporacions públiques dependents de la Generalitat, ha vingut a donar caràcter legal indiscutible al criteri impulsat des de l'inici pel Govern de la Generalitat.

Els traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat, amb un gran volum de funcionariat que desconeix la llengua catalana —almenys en el nivell de l'expressió escrita, però sovint fins i tot en el de la simple comprensió—, ha dificultat enormement el compliment d'allò que disposa el Decret 90/1980 i la tasca de la Coordinadora Interdepartamental per a la Normalització Lingüística, que fou creada sota la dependència del Servei d'Assessorament Lingüístic un cop promulgat el Decret per tal d'assegurar-ne, tècnicament, la possibilitat d'aplicació.

La magnitud d'aquesta problemàtica ha fet necessària la creació d'una Comissió per a la Normalització Lingüística pel Decret número 368/83, de 8 de setembre, que és presidida pel Conseller de Cultura i integrada pels Directors Generals de Política Lingüística i de la Funció Pública, per un representant de cadascun dels altres Departaments de la Generalitat —amb categoria mínima de Director General— i pel Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. Aquesta Comissió

garantirà l'aplicació de la Llei de Normalització en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat i dels organismes que en depenen, per mitjà d'una xarxa de responsables tècnics de la normalització, en cadascuna de les unitats administratives.

Confiem que l'actuació de la Comissió i de la xarxa tècnica permeti la plena adaptació dels serveis de la Generalitat i de les entitats públiques que en depenen al que estableix el Títol primer de la Llei, sense esgotar el termini màxim de dos anys que fixa la Disposició Transitòria Primera de la Llei.

El Decret 397/1983, del 8 de setembre, reitera les funcions de la Direcció General de Política Lingüística com a organisme motor i coordinador del procés de normalització lingüística i fa preceptiu l'informe de la Direcció General per a les disposicions de tots els Departaments de la Generalitat encaminades a l'aplicació de la Llei de Normalització Lingüística.

També en l'àmbit de l'Administració local s'havia treballat ja molt en la normalització dels serveis en el sentit que ara imposa la Llei, en molts casos en relació estreta amb la Generalitat per mitjà de la coordinació establerta en la campanya per a la normalització. Són molt nombrosos els que redacten des de fa temps llurs actes en català, sol o acompanyat de la versió castellana. Normalitzen els impresos, incorporen proves de català per als aspirants a treballar als serveis de l'ajuntament, organitzen cursos per als funcionaris en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat i cursos de català per a adults en col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística.

Un cop promulgada la Llei, moltes corporacions locals, en compliment del que disposa l'article 7.3, han adoptat disposicions en l'àmbit de llurs competències de cara a l'aplicació de la Llei en les activitats administratives. Moltes d'aquestes corporacions —la Diputació de Barcelona, els Ajuntaments de Manresa, Blanes, Olot, etcètera— han anunciat oficialment al Departament de Cultura les disposicions promulgades.

També en el camp de l'Administració local és suficient el termini d'adaptació fixat per la Disposició Transitòria Primera de la Llei, però cal trobar solució adequada al problema de l'accés o trasllat de secretaris d'ajuntament desconexors de la llengua del país, els quals, d'altra banda, mostren en general bona voluntat d'aprenentatge de la llengua i són ajudats eficaçment en certs municipis pel servei municipal d'assessorament lingüístic creat conjuntament amb la Generalitat.

El sistema jurídic i les traduccions. Un dels camps on el dret dels ciutadans a expressar-se en català sense que li siguin exigides traduccions, tal com estableix l'article 2, és el de l'administració de justícia. L'article 9.1 insisteix en la no-exigibilitat de traducció en les relacions dels ciutadans en l'administració de justícia de Catalunya, i en la redacció, expedició i certificació de documents públics. Per això ja el 27 de juny de 1980 el Departament de Justícia dictà una instrucció adreçada als notaris residents a Catalunya, publicada per Ordre de 23 de juliol, per la qual comunicava que els notaris autoritzarien les escriptures públiques en català o castellà, a elecció de les parts interessades, i que, en col·laboració amb el Col·legi de Notaris, posava a disposició dels funcionaris públics que encara no estiguessin preparats per a autoritzar o despatxar en català una oficina de traducció a la qual aquests funcionaris podran dirigir-se gratuïtament amb l'exclusiva finalitat de facilitar llur actuació.

Des de fa més d'un any hi ha també al Departament de Justí-

cia un servei de traduccions, que treballa, sobretot, per als tribunals i jutjats mentre no es normalitzi l'administració de justícia o bé s'hi creï un servei propi. El Departament de Justícia compta amb una partida al pressupost del 1983 destinada a promoure la normalització lingüística en aquest camp tan important de l'ús lingüístic públic, el dret del ciutadà en les relacions amb l'Administració.

El termini d'adaptació dels serveis a l'Administració al que disposen els articles 8 a 11 de la Llei, que fixa la Disposició Transitòria Primera, no limita el dret del ciutadà —ja plenament vigent des de la promulgació de la Llei i fins i tot abans, amb la promulgació de l'Estatut— a relacionar-se amb l'Administració en llengua de Catalunya, en llengua pròpia de Catalunya. Així ha estat reconegut per successius governs de l'Estat, en respostes a preguntes del Senador Francesc Ferrer i Gironès. El dret de l'administrat preval sempre sobre el del servidor públic, i cal prendre les mesures d'emergència que siguin necessàries per tal de respectar aquest dret i també fomentar al màxim el reciclatge dels funcionaris quant a coneixement del català i exigir aquest coneixement per a l'accés a la funció pública. Tal exigència no és discriminatòria, com no ho és la del coneixement del castellà, ja que les dues llengües són igualment oficials a Catalunya. Caldrà, això sí, per tal d'assegurar la igualtat d'oportunitats a tots els ciutadans, facilitar el coneixement del català intensificant els cursos per a adults i organitzant, si s'escau, cursos intensius especialment destinats als qui vulguin tenir accés a una funció pública.

La Junta Permanent de Català assegura, d'altra banda, la possibilitat d'obtenir certificacions de coneixements a diversos nivells adequats a les necessitats diverses per a l'exercici dels serveis públics.

Sobre l'article 12, la toponímia a Catalunya. El Consell Executiu ha prestat a la toponímia un interès extraordinari, car és conscient de la seva importància per al recobriment de les senyes d'identitat del nostre poble. Tot just iniciada la seva acció de govern, el Departament de Cultura s'adreça a l'Institut d'Estudis Catalans demanant-li la llista actualitzada dels noms dels municipis segons els criteris de la Secció Filològica d'aquest Institut d'Estudis Catalans com a màxima autoritat en la matèria. Obtinguda aquesta llista el juliol de 1980, la Direcció General de Política Lingüística s'adreça a tots els municipis que tenien nom oficial en forma no ajustada al criteri de l'Institut demanant-los que prenguessin l'acord de fer les gestions pertinents per al canvi de nom. La resposta fou immediata en molts casos, però en molts altres no n'hi hagué, sobretot quan es tractava simplement de canviar un accent o posar-lo o suprimir-lo, que al veure d'algú no justificava els canvis complicats del canvi de nom. Aleshores el Consell Executiu presentà al Parlament un projecte de llei per a adoptar la llista de l'Institut d'Estudis Catalans com a llista oficial dels municipis de Catalunya tal com ho féu la Generalitat republicana el 1933. La Llei finalment aprovada, la 12/1982, del 8 d'octubre, regula el procediment per al canvi de nom dels municipis de Catalunya i estableix la normalització automàtica dels noms que només necessitaven un petit canvi ortogràfic. Publicada d'acord amb aquesta Llei la Resolució que fa pública la llista dels noms oficials dels municipis de Catalunya amb data 11 de febrer de 1983, queden 91 municipis el nom oficial dels quals no concorda amb la proposta de l'Institut d'Estudis Catalans.

El Consell Executiu, per mitjà de la Direcció General de Política Lingüística, instarà els seus consistoris per tal que prenguin un acord definitiu sobre la realització o no dels tràmits per al canvi de nom per tal de poder difondre a tots els nivells de l'Administració estatal i autonòmica la llista oficial definitiva dels municipis de Catalunya.

La forma aranesa dels municipis de la Vall d'Aran, que, segons els articles 12.1 i 28.3, és llur forma oficial, figura com a annex de les normes ortogràfiques elaborades per la Comissió per a la Normalització Ortogràfica de l'Aranès publicades pel Departament de Cultura.

El Consell Executiu és conscient que la toponímia a què fa referència l'article 12.1 no és només la municipal, ja regulada per la Llei 12/1982. Fins ara cap disposició no ha establert les formes oficials de la toponímia menor ni la dels corònims. L'Institut d'Estudis Catalans i el Servei Cartogràfic de la Generalitat treballen actualment en la toponímia menor i la coronímia respectivament, i les conclusions dels treballs corresponents seran adoptades oficialment.

El projecte de senyalètica adoptat per la Generalitat i diverses altres institucions dona el marc adequat per a la nova retolació a què fan referència l'article 12.3 i la Disposició Transitòria Segona de la Llei 7 del 1983. Quant a les indicacions viàries, la toponímia estricta a part, no cal dir que el Consell Executiu empra la senyalització internacionalment reconeguda. Ara bé, per a promoure la presència pública del català i afavorir el seu aprenentatge per part dels usuaris no s'exclou el possible ús del català juntament amb els pictogrames internacionals, de manera que resulti redundant i no signifiqui cap mena de perill per als usuaris de les carreteres.

Quant a la toponímia viària dels municipis —odonímia—, el Consell Executiu procurarà que els nomenclàtors siguin aprovats pels plens respectius, prèvia revisió per la Direcció General d'Administració Local i, si s'escau, per la de Política Lingüística, la qual té en projecte la creació d'una oficina que reculli tota l'oronímia de Catalunya, a la qual les empreses i organismes de serveis públics, entitats financeres, companyies d'abastament d'energia i d'aigua, la Companyia Nacional Telefònica d'Espanya, Correus, etcètera, puguin recórrer per tal d'actualitzar els seus fitxers mitjançant procediments mecanitzats. Cal remarcar l'esforç important que la gran majoria de corporacions municipals de Catalunya han fet en la retolació viària. Alguns mereixen un reconeixement especial per la bellesa de les plaques fetes com a treball col·lectiu del poble, o per la retolació total en català molt primerenca en zones de gran densitat de població de llengua no catalana.

Títol Segon: De l'ensenyament. L'ensenyament ha de ser, juntament amb els mitjans de comunicació, l'eix vertebrador de la normalització lingüística de Catalunya. Només quan la comunitat catalana sigui formada per individus adults que hagin rebut un ensenyament suficient de les dues llengües oficials a Catalunya podem dir que la situació sociolingüística del país és realment normal.

El de l'ensenyament és, però, el camp en què el procés de normalització és més difícil i on la tolerància ha de ser practica- da amb més delicadesa, sense deixar mai de vista els objectius que cal defensar amb fermesa. En qualsevol altre àmbit de la vida pública és relativament fàcil satisfer el dret dels ciutadans de Catalunya a l'ús de qualsevol de les dues llengües oficials,

mitjançant la distribució dels funcionaris i servidors públics, de manera que en totes les unitats de servei hi hagi algú que conegui bé les dues llengües.

En el camp de l'ensenyament és immediatament necessària, en tots els graus de l'ordenació acadèmica, la presència d'una gran quantitat d'ensenyants capaços d'ensenyar en qualsevol de les dues llengües, i, en el cas de parvularis i centres d'EGB, la necessitat afecta ja ara la quasi totalitat del cos d'ensenyants. No cal dir que els mitjans econòmics i humans, però sobretot aquests darrers, de què disposa actualment el Departament no permeten satisfer en aquests moments les necessitats. L'article 14.1 és de lenta aplicació ara per ara, i caldrà aplicar amb gran esforç el que disposa la Transitòria Tercera de la Llei per tal d'avançar cap a la seva aplicabilitat. Mentrestant els ensenyants es veuran afeixugats per una tasca molt difícil de dur a terme en llur situació actual, i les associacions de pares i les corporacions locals continuaran reclamant una major amplitud de l'ensenyament del català i en català i col·laborant amb la Generalitat per emplenar en el major grau possible les llacunes de la situació.

Des de l'any 1978 fins al moment actual podem distingir tres períodes legislatius quant a la incorporació i progressiva extensió de la llengua catalana a l'ensenyament. En primer lloc, el període comprès entre el curs 1978-79 i el 1981-82, que es caracteritza per la incorporació de la llengua catalana com a matèria obligatòria en el currículum escolar de Catalunya. És una etapa amb una sèrie de fets puntuals d'una gran importància política, com són l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i els traspassos de serveis en matèria d'ensenyament. El Reial Decret 2092/1978, del 23 de juny, i l'Ordre que el regula constitueixen l'eix legal inicial de tot el procés endegat a Catalunya per a la normalització lingüística i la restitució del lloc que corresponia a la llengua pròpia.

El segon període comença en el curs escolar 1982-83 i es defineix per l'establiment generalitzat de la llengua catalana com a llengua d'ensenyament. El Decret 270/1982 i l'ordre del 25 d'agost signifiquen un pas endavant vers l'equiparació de l'ús de les dues llengües oficials als centres docents no universitaris. Entre les novetats que porten cal remarcar, primer, la desaparició expressa de la necessitat d'autorització per a les escoles que vulguin fer tot l'ensenyament en català, i, segonament, la generalització de l'ensenyament en català si més no en una assignatura.

El període actual parteix de l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística i la normativa que la desenvolupa, s'hi estableix el català com a llengua pròpia de l'ensenyament i de l'administració educativa, així com la regulació del dret a l'ús de la llengua habitual. La Llei de Normalització es desenvolupa en el Decret 362/1983 i en l'Ordre del 8 de setembre de 1983, que han estat objecte de requeriment, com a pas previ, si s'escau, de recurs davant el Tribunal Constitucional. S'hi estableix la progressió de l'ensenyament en català als centres docents no universitaris i s'hi assenyalen els mínims d'àrees o assignatures que han d'ésser ensenyades en català.

Les actuacions que el Departament d'Ensenyament ha portat a terme són les següents: cobrir les necessitats de l'ensenyament del català d'acord amb la situació de cada centre; concurs especial per a les escoles que han fet opció de l'ensenyament en català; introduir una nova prova específica de català a les oposicions; dotar els instituts de Formació Professional i de

Batxillerat de càtedres i agregadurries.

Dades significatives comparatives. En el curs 1978-79, d'especialistes de català, n'hi havia a les escoles 392. En el curs 1983-84, 998. Escoles que fan ensenyament en català totalment o parcialment, el curs 1978-79, el 8,81%, en el curs 1983-84, el 55%. Nombre de professors als centres d'ensenyament mitjà en el curs 1983-84: de BUP, 574; de Formació Professional, 169. Suport a la docència a la llengua catalana amb accions orientades a millorar-ne la qualitat per mitjà d'accions concretes, com són ara:

Seminaris d'assessorament didàctic per a mestres. Es realitzen en vuitanta-quatre localitats de Catalunya, amb una freqüència quinzenal.

Assessorament puntual a les escoles per a la planificació i programació de l'ensenyament del català i en català, per mitjà d'unes visites que al curs passat s'aproximaren al centenar.

Coordinació comarcal de les escoles que fan l'ensenyament en català amb la finalitat d'intercanviar experiències i de proporcionar material didàctic.

Coordinació dels professors de català per zones d'inspecció a fi de donar suport tècnic amb l'aportació de metodologies i recursos. Aquesta coordinació s'ha fet a trenta-sis punts de Catalunya, amb especial insistència al cinturó industrial de Barcelona.

Reciclatge de català per a docents. La capacitat del professorat en llengua catalana ha estat un dels objectius importants del Departament. L'abast d'aquesta operació és palesa en les xifres següents: nombre d'alumnes inscrits en el curs 1978-79, 7.700; en el 79-80, 9.564; en el 80-81, 14.328; en el 81-82, 18.600; en el 82-83, 14.808; en el 83-84, 13.000. De cursos impartits en el 78-79 i següents són 387, 535, 739, 928, 900 i 780, en el present. Nombre de localitats on s'imparteixen: en el 78-79, 47, i, en els següents, 58, 64, 86, 76, 65, en el present. L'experiència adquirida en el reciclatge, ha conduït a elaborar un nou programa de llengua en els seus tres nivells, i estan en preparació diverses modificacions i millores com a conseqüència d'experiències com la de Font Rosella, que ha consistit a reciclar per espai de tres mesos uns mestres no catalanoparlants, a fi que obtinguin el domini oral de la llengua.

Campanyes de suport. «Català a l'escola», Animació i Espectacles, en col·laboració amb el Departament de Cultura, abasta, aquest curs, 698 escoles. S'hi realitzen espectacles a la classe amb funció didàctica. Es fa a poblacions de més de sis centres públics.

Tramesa d'exemplars de diaris i de revistes editades en català als centres docents.

Introducció del vídeo en els centres docents i producció genuïna i versions en català de vídeos amb caràcter didàctic.

Publicacions periòdiques i llibres destinats als docents i a les escoles.

El progrés en l'ensenyament del català obliga a plantejar un tema que fins ara no se'n sentia la necessitat: afinar més la didàctica del castellà. L'ensenyament de dues llengües obliga sempre a un esforç en l'ensenyament de cadascuna d'elles. També en aquest sentit la Generalitat es proposa d'adoptar mesures.

L'ensenyament superior, la regulació lingüística del qual és objecte l'article 16 de la Llei no ha estat encara traspassat a la Generalitat. Sembla que l'aplicació de la Llei és més fàcil, evi-

dentment, que en els primers nivells de l'ensenyament i progressa en grau diferent segons les escoles i facultats, i que només en determinades especialitats hi ha dificultats objectives considerables.

L'article 17, «Ensenyament preceptiu del català en la formació permanent d'adults», no s'ha pogut aplicar encara per dificultats pressupostàries i de plantilla del Departament d'Ensenyament. D'acord amb aquest, el Departament de Cultura, per mitjà del Servei d'Assessorament Lingüístic, n'ha assumit els costos, generalment en col·laboració amb els ajuntaments dels municipis afectats, sempre que li ha estat demanat.

Títol Tercer: Dels mitjans de comunicació. En compliment de l'article 21 de la Llei de Normalització, la llengua normalment emprada a Catalunya Ràdio des de l'inici de les seves actuacions i a Televisió 3 en les seves primeres emissions experimentals, és el català. El Consell Executiu reconeix, com és preceptiu, que el Consell d'Administració de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió és l'organisme competent per a la definició de la línia lingüística d'aquests mitjans en el marc de l'article esmentat. És de remarcar que els registres de llenguatge emprats per ambdós mitjans han estat curosament estudiats i, sens dubte, influiran en la correcta catalanització d'altres mitjans de comunicació que no depenen de la Generalitat.

Els mitjans de comunicació tindran un importantíssim paper en la difusió del coneixement del català pels catalanoparlants, quan es doni difusió —prevista a l'inici del curs 1984-85— al mètode multimèdia d'ensenyament de català a no catalanoparlants, actualment en curs d'elaboració sota la responsabilitat del Servei d'Assessorament Lingüístic del Departament de Cultura. Tant l'equip didàctic com el tècnic, als quals ha estat adjudicada per concurs l'elaboració del mètode, treballen en estreta col·laboració amb el Servei d'Assessorament i seguint les directrius dels tècnics del Consell d'Europa, que ha assumit aquest mètode com a projecte pilot del seu «Projecte 12» de llengües modernes. Per dues vegades han vingut tècnics d'aquest organisme europeu, per tal de conèixer de prop els treballs en curs, i llurs informes sobre l'elaboració del nivell llinar de llengua i sobre els materials escrits del curs multimèdia han estat altament favorables.

Actualment hi ha elaborada, a punt per a l'experimentació, una unitat pilot preparada després d'un viatge del Cap de Servei i dels caps dels dos equips tècnics, a Alemanya i a Anglaterra, per tal d'assessorar-se amb la televisió de Baviera i la Volkshochschule alemanya i la BBC britànica, amb els experts que han treballat en l'elaboració de mètodes multimèdia.

El curs comprendrà programes de televisió i ràdio, i per primera vegada s'utilitzarà també la premsa amb programes específics per a cada mitjà, que seran, a més, emprats en vídeo, casette i llibre per a grups d'alumnes.

El suport a les publicacions periòdiques que contempla l'article 22 de la Llei ha estat donat per mitjà de la Direcció General del Patrimoni Escrit i Documental del Departament de Cultura. Els ajuts concedits durant l'any 1982 a les publicacions en llengua catalana foren de 54 milions de pessetes. L'any 1983, i d'acord amb el Decret 55/1983, es concediran ajuts per valor de 67.500.000 pessetes. Hi ha aprovat, i a punt de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat*, un nou Decret que comprèn l'anterior i amplia l'ajut a les publicacions de periodicitat més dilatada que la setmanal, i a publicacions de caràcter comarcal, que

farà arribar aquesta xifra a un total de 110 milions de pessetes, aproximadament, per a l'any 1983.

Cal esmentar també que el Departament de Cultura ha estat en contacte amb diverses agències de notícies, a fi d'augmentar l'oferta de notícies en català.

Quant a les emissores de ràdio a Catalunya, el Consell Executiu no ha tingut cap intervenció econòmica. Pel que fa a l'aspecte lingüístic, la concessió de llicències de freqüència modulada es va fer sense imposar condicions quant a la llengua d'emissió de cada projecte. Disposem de dades sobre el grau d'utilització del català en la majoria d'emissores que funcionen actualment, i es constata que, malgrat no haver-hi incidit amb ajuts concrets, la proporció del català ha augmentat considerablement en els darrers cinc anys en un nombre considerable d'emissores. Restat, però, molt de camí per a recórrer encara, i la situació de les emissores que emeten des de Barcelona és, en general, força limitada, si exceptuem Catalunya Ràdio i Ràdio 4.

És de justícia remarcar aquí, també, la tasca normalitzadora enormement positiva de moltes emissores de caràcter comarcal, local o municipal.

El Consell Executiu espera amb interès les conclusions de la Jornada sobre Mitjans de Comunicació Local i Comarcal que se celebrarà el mes de febrer vinent, i confia poder assumir-les per tal de donar suport eficaç al procés de normalització lingüística en els sectors de ràdio i de premsa.

Quant al foment de les activitats culturals a què fa esment l'article 23, el Consell Executiu, per mitjà del Departament de Cultura, els ha prestat atenció intensa des de molt abans de la promulgació de la Llei.

En el camp del teatre. Per a complir la tasca d'estimular i fomentar el teatre, el Departament de Cultura disposa de dos òrgans diferents: el Centre Dramàtic de la Generalitat i el Servei de Teatre.

El Centre Dramàtic ha programat produccions pròpies, coproduccions i contractacions, pensant en les obres d'autors catalans, clàssics i contemporanis, i, pel que fa al repertori internacional, en traduccions esdevingudes clàssiques i en altres encarregades especialment a traductors especialitzats en el llenguatge teatral.

En les produccions pròpies, s'ha comptat amb la col·laboració de correctors lingüístics especialitzats en ortofonia, per tal d'assegurar la correcció del llenguatge i dels registres utilitzats. Entre les contractacions i les companyies invitades hi ha hagut sempre presència de teatre en altres llengües, especialment, com és lògic, en castellà. Per exemple, per a aquesta temporada 83-84 dins la Campanya Oriol Regàs, han actuat dos grups andalusos, el de José Heredia y la Cuadra de Sevilla, i està prevista la presència d'una producció del Centro Dramático Nacional.

Per la seva banda, el Servei de Teatre s'encarrega de canalitzar les propostes d'ajut que responen a convocatòries del Departament, i de fomentar l'activitat teatral en les diverses comarques de Catalunya.

El gruix de les subvencions anuals al teatre professional i independent ve regulat per les ordres o decrets publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat* —Ordre del 27 de juliol del 81, Ordre del primer de març del 82, Decret del 8 de març del 83. En resposta a aquestes convocatòries, en les quals s'especifica-

va que es tindrà en compte l'interès que el grup pensi dedicar al teatre català, tant d'autors clàssics com contemporanis, el Departament va rebre, l'any 81, 57 propostes de muntatges en català; l'any 82, 114, i enguany hi ha hagut 123 projectes presentats per a muntatges en català.

No és estrany, doncs, que els ajuts que el Servei de Teatre canalitza no siguin per a activitats teatrals en llengua catalana en la seva gran part. Cal destacar, com a dades complementàries però, que, per exemple, el GAT, de l'Hospitalet, que normalment desenvolupa el seu treball en castellà, amb l'ajut del Departament aquest any hagi presentat un muntatge en català, i que dins el cicle de teatre infantil programat pel GTI —Grup de Teatre Independent, de Santa Coloma de Gramenet—, amb el suport del Departament hi hagi, enguany, tres obres en català i una en castellà.

El Servei de Teatre ha concedit ajuts a cicles de teatre infantil, especialment als fets pels grups Rialles i Cavall Fort, i ha prestat especial atenció a dos projectes de nivell escolar, l'un, de teatre a l'escola en unes cinquanta localitats de Catalunya destinades a EGB i representades en locals teatrals, i l'altre, que afecta a centres de BUP i de Formació Professional de les comarques gironines, a càrrec dels dos grups més solvents de Girona, el TEL, de Sant Marçal, i El Talleret, de Salt.

D'altra banda, la Direcció General de Política Lingüística, per mitjà del Servei de Normalització, participa amb el Departament d'Ensenyament en la campanya de «Català a l'escola», representacions en el mateix centre per a un o dos grups de nens de cicle inicial i mitjà, amb preparació didàctica pels mestres. En alguns casos la col·laboració es fa amb l'ajuntament i les representacions en les escoles o locals teatrals, sempre amb un control d'activitats didàctiques.

Finalment, el Servei de Teatre ha posat a disposició dels grups de teatre d'aficionats, en la seu dels Serveis Territorials del Departament de Cultura, gairebé la totalitat dels textos teatrals existents en català, tant d'autors catalans com traduccions, per tal de posar a llur abast un catàleg prou extens de possibilitats de muntatge.

Cinema. El Servei de Cinematografia ha contribuït al procés de normalització lingüística amb tres accions, principalment:

a) El doblatge al català o al castellà de films rodats a Catalunya, per tal que puguin ser oferts al públic ambdues versions. Així es fomenta la producció pròpia i la seva difusió dins i fora de Catalunya.

L'any 81 foren doblats sis films, amb un cost de 6 milions de pessetes; el 82, catorze films, a més de sis curts, amb un cost de 15.100.000 pessetes. Aquest any encara no es pot donar una xifra definitiva.

El doblatge comercial pels distribuïdors i importadors. Fins ara no ha estat possible sinó amb el pagament unilateral per la Generalitat del cost del doblatge i de la publicitat de la versió catalana. S'han triat sempre films de fort impacte comercial, i l'afluència de públic a les versions catalanes ha estat força satisfactòria. L'any 81 es van doblar tres films, amb un cost de 7 milions de pessetes. L'any 82, tres films més, que costaren 4.800.000 pessetes. Aquest any tampoc no podem donar la xifra definitiva.

D'altres accions del Servei de Cinema en aquest camp són, primer, el foment d'una manera especial de films infantils i juvenils en català. Se'n van doblar dos el 1981, amb un cost de

600.000 pessetes, i set l'any següent, per valor de 6 milions de pessetes.

b) La creació i suport a premis dedicats a homenatjar les iniciatives que més han contribuït a la normalització de l'ús del català en el sector cinematogràfic; i

c) el subretolat de films estrangers com «Faraó» i «Yol», per citar només els casos més destacats.

En el camp del llibre, la Generalitat ha contribuït al foment del llibre català per mitjà del suport genèric pel qual el Servei del Llibre adquireix 300 exemplars de cada llibre publicat en català a Catalunya.

L'any 1982, aquest suport beneficià 232 publicacions, per un valor de 21 milions de pessetes. L'any 1983, els càlculs fan preveure que beneficiarà un nombre aproximat de 650 títols, per un valor de 43 milions de pessetes.

Aquest suport genèric és important, també, perquè es destina a fornir de llibres catalans les biblioteques de tot Catalunya.

D'altra banda, la xarxa de biblioteques de la Generalitat de Catalunya funciona, en tots els aspectes, en llengua catalana, amb catalogació automatitzada, i el subministrament de llibres a les biblioteques es fa d'acord amb les necessitats lingüístiques pròpies de la seva ubicació, i segons el criteri del personal tècnic que hi treballa.

Remarquem que les comissions per a la normalització que s'han creat a molts municipis i els consistoris que els donen suport, que actuen conjuntament amb la Direcció General de Política Lingüística, donen gran importància als serveis de biblioteca i al seu volum de llibres catalans per a accelerar la normalització.

Títol Quart: De l'impuls institucional. L'ensenyament del català als funcionaris. Article 24.

L'Escola d'Administració Pública de Catalunya inicià en el curs 1980/81 la tasca de fer efectiva la normalització lingüística a l'Administració, que li fou encomanada pel Consell Executiu, i que també la Llei de Normalització li confia. Durant aquell curs es féu un treball previ de preparació i programació en col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística i amb el Servei d'Ensenyament del Català, i s'organitzaren cursos per a 1.200 funcionaris, repartits en 55 grups, per a entitats que ho sol·licitaren i que n'assumiren els costos, juntament amb la Presidència de la Generalitat en el cas de la Ciutat Sanitària Prínceps d'Espanya.

El curs 1981/82 seguiren els cursos de català de l'Escola uns 6.000 funcionaris repartits en 230 grups, 131 dels quals es feren en dependències de la Generalitat, en els serveis centrals i en els territorials, i 93 a funcionaris de 46 ajuntaments i a 6 funcionaris de la Universitat Politècnica de Barcelona.

El curs 82/83 tingueren lloc els cursos a 264 grups —168 a dependències de la Generalitat, 70 a 43 ajuntaments, 5 a Diputacions provincials —Tarragona i Girona— i 9 a la Universitat Politècnica; 1 a la Corporació Metropolitana de Barcelona, i 11 a la Delegació d'Hisenda de Barcelona.

Aquest curs 83/84 el Consell Executiu ha pres, el 9 de juny, un acord que regula l'ensenyament del català a funcionaris a tres punts: cursos dins l'horari laboral —alumnes designats per a assistir-hi— i cursos gratuïts, fora d'horari, per a funcionaris que no hagin estat designats. Se celebraran, en total, 260 cursos arreu de Catalunya.

A més, l'Escola d'Administració Pública porta a terme un

seguit d'activitats en el camp de la normalització lingüística: col·labora amb la Direcció General de Política Lingüística en la programació i les Jornades Didàctiques per a l'ensenyament del llenguatge administratiu; en la Junta Permanent de Català i en el butlletí *Llengua i Administració* que publica el Servei d'Assessorament Lingüístic; organitza nombrosos cursos, taules rodones, seminaris i col·loquis —remarquem els cursos de llenguatge administratiu—, els de didàctica del llenguatge administratiu, seminaris de formació de professors de llenguatge administratiu, taules rodones sobre la normalització en l'activitat jurídica i sobre la lexicografia catalana en col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística i la Universitat de Barcelona, etcètera, i publica formularis de documentació municipal, de procediment administratiu i la revista *Llengua i Dret*.

Actualment té en preparació la publicació de les actes del Col·loqui sobre Llengua i Administració que va organitzar per als dies 3 i 7 d'octubre del 83, que aplegà juristes i lingüistes de diferents Comunitats Autònomes de llengua no castellana interessats en la normalització lingüística de l'Administració.

El foment de la normalització de l'ús del català a les activitats a què fa referència l'article 25 ha estat confiat al Servei de Normalització de l'Ús de Català. Les seves accions en aquest camp, fins al final del 1982, estan recollides en el *Llibre Blanc de Política Lingüística*.

Durant l'any 1983 s'han continuat i intensificat les relacions i col·laboracions amb gremis, associacions professionals, publicitaris, companyies d'abastiment d'aigua, gas i electricitat, companyies de transport i d'autopistes, entitats financeres, etcètera.

El Servei de Normalització ha col·laborat també amb les accions que, en aquest camp, han emprès diverses corporacions locals, algunes de les quals —Badalona i Lleida, per exemple— ens consta que han concedit reduccions o exempcions d'obligacions fiscals, tal com preveu l'article 25.2 de la Llei.

Actualment, el Servei, en col·laboració amb la Direcció General d'Esports i amb els ajuntaments que tenen conveni de col·laboració amb la Direcció General de Política Lingüística, és a punt d'iniciar una campanya sectorial intensa en el camp de l'esport.

Centres impulsors de la normalització: article 26 de la Llei.

El gran centre impulsor de la normalització ha estat fins ara la Direcció General de Política Lingüística, que ha estructurat la seva acció en tres serveis:

Primer, l'Institut de Sociolingüística Catalana, que, a més d'impulsar l'execució del mapa sociolingüístic que exigeix l'article 27.2 de la Llei, forma una biblioteca especialitzada en temes de sociolingüística general i catalana, manté relació amb sociolingüistes d'arreu del món, i ha realitzat estudis sectorials de situacions i d'actituds lingüístiques de la població de Catalunya en funció dels quals s'orienten les accions de normalització. Entre ells són de remarcar el model de fitxa d'inscripció per a cursos de català per a adults, patrocinats per la Generalitat, de cara a la seva posterior explotació estadística i estudi de les 21.283 fitxes rebudes l'any 1982.

b) Estudi i tractament de les dades contingudes en el padró de 1975 referides a les localitats de Berga, l'Hospitalet de Llobregat, Sabadell i Santa Coloma de Gramenet. Un cop comprovada la utilitat d'aquestes dades i la seva comparació amb les del cens del 1981, com a base del mapa sociolingüístic de Cata-

lunya i de la planificació d'estudis sociolingüístics més aprofundits, s'ha confiat el treball de conjunt a un equip de sociolingüistes dirigit per Modest Reixac, de la Fundació Bofill, amb participació directa de l'Institut de Sociolingüística Catalana.

c) Enquesta sobre l'assistència a les versions castellana i catalana de films rodats a Barcelona, sobre el coneixement i la valoració del personatge, de la Norma, etcètera. Entre els projectes immediats d'aquest Institut, remarquem l'enquesta de seguiment del curs multimedia d'ensenyament de català a no catalanoparlants, l'explotació d'una enquesta sobre actituds de la població adulta de Barcelona i la seva perifèria sobre l'aprenentatge del català, realitzada per Metra-6 per encàrrec de la Generalitat —disposem ja de les dades de computadora.

En col·laboració amb el Servei de Normalització Lingüística, estudi de l'ús lingüístic en determinades localitats. Les fitxes-qüestionari, aplicables a qualsevol localitat, han estat ja dissenyades.

El segon servei de què disposa la Direcció General és el Servei d'Assessorament Lingüístic, que organitza les seves tasques en les direccions següents:

Primera, extensió del coneixement del català entre la població adulta no escolaritzada, amb una xarxa de coordinació de cursos d'adults organitzats en col·laboració amb ajuntaments i entitats culturals amb repartiment de costos. Per tal d'assegurar-ne l'eficàcia, se celebren jornades de didàctica en col·laboració amb el Departament d'Ensenyament i l'Escola d'Administració Pública. Reunions de coordinadors, i d'aquests amb els professors de llur àmbit, etcètera. Es publica el butlletí *Com ensenyar el català als adults*, que ha publicat ja tres suplementos monogràfics. En aquest capítol entra el curs multimedia del qual ja hem parlat.

b) Certificació de coneixements a càrrec de la Junta Permanent de Català, adscrita a la Direcció General de Política Lingüística i de la qual el Cap de Servei és Secretari. Ell ha coordinat també els grups de treball que elaboraren les programacions dels diferents nivells i, en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública, el de llenguatge administratiu.

c) Assessorament sobre modalitats i registres específics de llenguatge: llenguatge administratiu amb la publicació del butlletí *Llengua i Administració*; científic: en curs d'organització, un ambiciós pla d'estudis de terminologia amb participació de nombroses entitats i personalitats científiques; periodístic: projectes en relació amb la Facultat de Ciències de la Informació, etcètera.

Altres accions en què col·labora aquest servei, com en altres apartats ja se n'ha parlat, o se'n parlarà: experiència Font Rossella, treballs sobre l'aranès, etcètera.

El tercer servei és el Servei de Normalització de l'Ús Oficial del Català, del qual he parlat en fer referència a diversos articles de la Llei i que esmentaré encara més endavant. Una de les actuacions que aquest servei fa en col·laboració amb els ajuntaments pot ser l'embrió dels centres especialment dedicats a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana, previstos per l'article 26.2 de la Llei. Es tracta dels serveis de català creats en col·laboració entre el Departament de Cultura i les corporacions. Alguns d'aquests serveis foren iniciats el 1982.

En la reunió de responsables de Política Lingüística, celebrada a Terrassa amb participació de la Generalitat i amb més de

100 representants de 88 ajuntaments, entre els quals hi havia la majoria dels de més densitat de població de Catalunya. Aquests serveis foren considerats prioritaris en les accions conjuntes de normalització. Actualment hi ha en funcionament o en preparació serveis de català als municipis següents: Agramunt, Arbúcies, Arenys de Mar, Badalona, Barberà del Vallès, la Bisbal, Caçà de la Selva, Castelldefels, Esparreguera, Figueres, Igualada, Llagostera, Lloret de Mar, Molins de Rei, Olot, Palamós, Parets del Vallès, Prats de Lluçanès, Salt, Sant Adrià de Besòs, Sant Boi de Llobregat, Sant Cugat del Vallès, Sant Fruitós del Bages, Sant Pere de Ribes, Sant Sadurní d'Anoia, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Gramenet, Torelló, Vic i la Mancomunitat de municipis de la Garrotxa.

Els serveis tenen tres funcions fonamentals: normalitzar l'ús del català a l'ajuntament, assessorar gratuïtament els ciutadans, i impulsar les accions de les comissions de normalització o la seva creació. Els costos són repartits a parts iguals entre els ajuntaments i la Generalitat. Aquests serveis, desenvolupats en el futur, poden reproduir a nivell local l'estructura de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat.

Pla de conscienciació popular: article 27 de la Llei.

El pla de conscienciació popular, previst per l'article 27 de la Llei, és confiat a la Direcció General de Política Lingüística, la qual, des del moment de la seva creació, ha divulgat àmpliament —per mitjà d'articles de premsa, d'actes públics de tota mena i participació en emissions de ràdio i televisió de la Directora General i dels Caps de Servei— els objectius de la Generalitat quant a la normalització lingüística i al coneixement de la situació sociolingüística de Catalunya i les causes que l'han produïda i els mitjans per a donar-li solució.

L'acció planificada constitueix la campanya per a la normalització lingüística que s'inicià a final del 1981, i culminà en la seva primera fase el dia de sant Jordi del 1982.

La memòria de les actuacions de la Generalitat i dels ajuntaments de Catalunya en el marc de la campanya durant l'any 82 ha estat publicada pel Departament de Cultura, que té propòsits de publicar la del 83 durant el primer trimestre de l'any vinent.

Per sant Jordi d'enguany, el Servei de Normalització publicà un fullet que reproduïa les tires de la Norma aparegudes als diaris en el 1982 amb el títol de «Records de la Norma als infants de Catalunya», i se'n publicaren inicialment 100.000 exemplars i se n'enviaren mostres a les comissions de normalització dels ajuntaments adherits a la campanya, i a les escoles; actualment, se n'han repartit prop de 400.000 exemplars, i, diàriament, n'arriben noves sollicituds, i també un gran nombre de cartes d'infants —que, primer, eren adreçades a la Norma, i ara, ja, a la Generalitat— manifestant el desig de col·laborar activament en la normalització lingüística de Catalunya. Aquestes manifestacions espontànies demostren que el personatge de la Norma ha causat un fort impacte en el món infantil català.

Quant als adults, els judicis sobre la campanya han estat molt diversos; tots els de signe negatiu, però, s'han adreçat a la forma de la campanya, mentre que el seu missatge no ha estat discutit públicament per ningú.

Actualment, les accions de sensibilització popular se centren en la divulgació del text de la Llei de Normalització Lingüística, i l'explicació del seu contingut. S'han repartit ja

més de 50.000 exemplars de la Llei i s'ha iniciat una campanya publicitària de divulgació dels articles que més poden incidir en el comportament del ciutadà i a dissipar qualsevol recel sobre possibles discriminacions per motius de llengua. Simultàniament s'ha organitzat un cicle d'actes públics consistents en taules rodones, amb participació d'historiadors, juristes, sociolingüistes i polítics experts en el tema. Cada taula rodona és seguida de col·loqui obert al públic. La premsa i la ràdio han contribuït molt a la difusió de la Llei amb múltiples comentaris i emissions sobre el tema, intensificades, ara, amb motiu d'aquest cicle.

L'experiència Font Rosella: una experiència singular de normalització lingüística en barris massivament castellanoparlants és l'anomenada «Experiència Font Rosella», centrada en l'ensenyament intensiu de la llengua i cultura catalanes a mestres castellanoparlants, que són substituïts, durant un trimestre, per especialistes en català que familiaritzen els seus alumnes amb el català. El curs té el suport de múltiples activitats complementàries obertes als altres mestres i a la població en general, i els seus resultats són afavorits per la participació dels mitjans de comunicació locals i per un augment de la dotació de material didàctic de les escoles de la zona.

L'experiència és, així, un factor que impulsa la catalanització general del barri on es realitza. Projectada per la Direcció General de Política Lingüística, es realitza en estreta col·laboració entre els Departaments de Cultura i d'Ensenyament, i amb l'ajuntament del municipi afectat i les seves entitats culturals.

S'han dut a terme, fins ara, tres sessions: dues a diferents zones de Sabadell i l'altra a Badalona. 30 mestres han participat a cada sessió, i es fa un seguiment de resultats de cada experiència, que són reforçats amb cursos complementaris de llengua i de determinats aspectes de la cultura triats pels participants i impartits fora de l'horari escolar. Encara que els resultats no podran ser definitivament avaluats fins d'aquí a un any o dos, tot fa pensar que els objectius que es perseguien s'han assolit en grau satisfactori. Hi ha un clima popular favorable a la seva continuació, i ha estat sol·licitada novament, per l'Ajuntament de Sabadell —que volia declarar-la experiència pilot i repetir-la fins que no quedin mestres que no parlin el català a la ciutat—, desig que és compartit per la Direcció General de Política Lingüística i pel de Badalona.

Molts altres ajuntaments han sol·licitat que s'iniciï en llur territori —entre ells, Santa Coloma de Gramenet, l'Hospitalet de Llobregat, Granollers, Sant Boi de Llobregat, Terrassa, Cornellà de Llobregat, etcètera. No ha estat possible de realitzar-ho aquest trimestre a Santa Coloma, tal com era previst, per manca de quota de mestres substituïts que puguin ocupar el lloc dels mestres participants a llurs escoles.

Durant el mes de juliol d'enguany es realitzà un curs intensiu, de tres setmanes, del tipus de l'Experiència Font Rosella, en el marc dels cursos d'estiu de català a Mallorca, gràcies a un conveni entre la Generalitat i la Universitat de Barcelona, organitzadora dels cursos d'estiu de l'Estudi General Lluïà de Mallorca. Hi participaren mestres de Ciutat Badia, set; de Barberà del Vallès, dotze; de Santa Coloma de Gramenet, onze, amb resultats molt satisfactoris.

S'estudia la possibilitat de noves edicions en el marc d'activitats estiuenques com aquestes de Mallorca, en què el català es troba en un clima de normalitat absoluta que afavoreix la des-

inhibició dels castellanoparlants.

Mapa sociolingüístic i planificació. El mapa sociolingüístic de Catalunya a què fa referència el punt 2 de l'article 27 de la Llei serà el resultat de l'estudi, actualment en curs, encarregat per la Direcció General de Política Lingüística a un equip de sociolingüistes dirigit per Modest Reixach, amb participació directa de l'Institut de Sociolingüística Catalana que forma part de la Direcció General amb categoria de servei, com ja he dit abans.

Els estudis actualment en curs comprenen: primer, explotació a fons de les dades lingüístiques contingudes en el padró de la província de Barcelona de 1975. Hom analitza les dades lingüístiques i la seva relació amb les variables edat, sexe, lloc de naixement, any d'arribada a Catalunya, nivell d'estudis i localitat de residència.

Segon, anàlisi de les dades contingudes en el cens de 1981 per tot Catalunya. Actualment ja disposem de dades referides a la Corporació Metropolitana de Barcelona, ja editades. La Corporació compta que hom disposarà de la totalitat de les dades a finals d'any o a començaments del 1984.

Tercer, comparació amb treballs parcials realitzats, aproximadament, en les mateixes èpoques. A mesura que es disposa de les dades de base aquestes anàlisis ens donen:

- a) mapes lingüístics de la província de Barcelona;
- b) mapes lingüístics per a tot Catalunya;
- c) dades sobre coneixement i ús del català i la seva relació amb les variables anteriorment esmentades d'edat, sexe, instrucció, etcètera;
- d) mapes que reflecteixen l'evolució 75-81;
- e) localització de les zones geogràfiques i sectorials on el desconeixement del català assoleix valors preocupants;
- f) en funció dels resultats d'aquests estudis es planificaran les accions polítiques administratives encaminades a accelerar el procés de normalització i es dissenyaran nous estudis més aprofundits a realitzar en diverses fases que presentin la realitat catalana amb el major detall possible dins d'un pla general. Actualment treballen el disseny d'aquest pla, que començarà a aplicar-se en un estudi sociolingüístic de Sabadell, que faran en col·laboració la Direcció General de Política Lingüística i l'Ajuntament de Sabadell. Altres ajuntaments han manifestat el seu desig de participar en aquest treball: el de l'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet, per exemple.

Títol Cinquè: De la normalització de l'ús de l'aranès. La normalització lingüística de la Vall d'Aran amb la plena recuperació de l'ús de l'aranès com a vehicle de comunicació dels habitants de la Vall en l'àmbit públic, ha estat des d'un primer moment un tema d'especial interès del Consell Executiu. Fruit d'aquest interès ha estat, per una banda, l'elaboració de les *Normes ortogràfiques de l'aranès*, per part d'una comissió d'especialistes, sota la coordinació de la Direcció General de Política Lingüística. Aquestes normes han estat ben acollides a la Vall d'Aran i han permès la preparació d'una programació especial, experimental, per a introduir l'aranès en l'ensenyament escolar de la Vall.

El setembre d'enguany se celebraren unes jornades de didàctica a Viella organitzades pels Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament a Lleida, en les quals es tractà de la didàctica de l'aranès. S'ha constituït un grup de treball que prepara material didàctic que serà editat amb el suport de la Direcció

General de Política Lingüística en col·laboració amb la qual els ajuntaments de la Vall realitzaran la campanya de sensibilització popular i de difusió de l'ús públic de l'aranès.

És de remarcar l'interès que l'edició de les *Normes ortogràfiques* ha despertat entre els professors estrangers especialistes en occità. L'edició feta pel Departament de Cultura comprèn també textos en aranès i la seva reproducció oral en *cassette*, a més de la traducció catalana en fascicle a part, la qual cosa permet de comprovar la fidelitat de la transcripció de la modalitat lingüística que es parla a la Vall i ha facilitat l'acceptació popular de les normes.

Aquest és un exemple únic a Europa de respecte i de suport a una llengua històricament maltractada, com és el cas de l'occità, que, tot i l'enorme riquesa cultural i que ha estat mitjà de comunicació, no ha guanyat modernament el reconeixement dels drets dels seus parlants als Estats tradicionalment democràtics on és parlada.

Ara, per primera vegada en quatre-cents anys, Catalunya li retorna la seva dignitat de llengua, de cultura i civilització.

Disposició Addicional. Relacions amb l'administració perifèrica de l'Estat i amb entitats parastatals.

El Departament de Cultura ha mantingut contactes amb els quatre successius delegats del Govern a Catalunya, que s'han manifestat, sempre, disposats a donar suport a la normalització lingüística de Catalunya, afavorint l'ús del català en les activitats de l'Administració central a Catalunya. És d'esperar que el termini de dos anys que la Disposició Transitòria Primera de la Llei estableix per a l'adaptació dels serveis de l'Administració autonòmica i local sigui, també, suficient per a l'Administració de l'Estat. Les Comissions Mixtes, Generalitat-entitats paraestats, RENFE, Companyia Telefònica Nacional d'Espanya, Aeroport, de les quals formen part, en representació de la Generalitat, el Director General de Política Lingüística, el Director General de Transports i el Director de l'Institut d'Estadística, després d'una primera etapa d'activitat, han sofert un llarg període de calma, durant el qual, però, la feina callada del personal de la Companyia Telefònica Nacional d'Espanya i del Servei de Normalització ha avançat considerablement i és clarament perceptible en les noves guies telefòniques.

Darrerament, han cobrat nova vida i hi ha un ambiciós projecte de senyalització de RENFE en català, amb la qual la Generalitat col·laborarà per tal d'accelerar-lo al màxim i en l'aeroport sembla que s'ha acabat el llarguíssim contenciós laboral, al qual no es trobava sortida, i han començat els anuncis de vols en català, si bé de manera limitada i irregular. Esperem que es normalitzi ràpidament la situació i també que es realitzi la senyalització en català acordada, ja fa temps, per la Comissió.

Quant a l'activitat jurídica i judicial, per iniciativa de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, se celebrà, el 27 de gener de 1983, una taula rodona sobre la normalització lingüística de l'activitat jurídica a Catalunya, presidida per l'Honorable Conseller de Justícia, amb participació de l'Escola d'Administració Pública, la Direcció General de Política Lingüística i els senyors Folch, president de la Comissió de Política Cultural d'aquest Parlament; Puig Salellas, de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació; Vergés, del Consell Consultiu de la Generalitat; els Presidents de la Federació i Associació de Municipis de Catalunya; representants del Col·legi Notarial d'Advocats i Nacional de Secretaris Judicials, etcètera. La taula rodona fou

concebuda com una sessió de treball, on s'examinaren l'extensió de l'ús del català en els diferents àmbits i les activitats que es porten a terme amb aquest objectiu en les diverses institucions representades en la taula rodona. Es comentaren, àmpliament, les dificultats de la tasca de normalització, les mesures a prendre per a facilitar-la i els objectius a llarg termini. Consultades, més tard, pel Director de l'Escola d'Administració Pública totes les entitats que havien estat representades en la taula rodona sobre la conveniència de celebrar periòdicament reunions semblants per a la planificació i/o seguiment de la normalització lingüística de l'activitat jurídica, la resposta afirmativa fou unànime. Per això, està convocada, per part de la Direcció General de Política Lingüística, en col·laboració amb l'Escola d'Administració Pública, una nova reunió per tal d'estudiar, conjuntament, les mesures que cal prendre per a l'aplicació de la Llei de Normalització en el camp jurídic i establir un pla de treball d'una comissió de planificació i seguiment del procés.

Senyor President, senyores i senyors Diputats, el Consell Executiu considera que les actuacions prèvies a la promulgació de la Llei de Normalització Lingüística han obert les vies d'aplicació del que la Llei disposa, que el clima de cordialitat i col·laboració entre les diferents institucions ha potenciat els resultats d'aquestes actuacions, que l'acollida popular a la campanya de sensibilització és francament satisfactòria i que les naturals dificultats de l'etapa de transició es van superant sense conflicte lingüístic i amb un mínim de friccions anecdòtiques, com ho demostren les intervencions dels oients en les emissions de ràdio sobre el tema, fetes a micròfon obert, algunes de les quals han inclòs enquestes fetes al carrer que han resultat molt favorables a la normalització lingüística i a la política lingüística que se segueix per a aconseguir-la. I, finalment, que les opinions rebudes de distingits sociolingüistes estrangers que segueixen el procés amb gran atenció fan esperar que la seva evolució sigui clarament positiva.

El Consell Executiu espera, en conseqüència, que els progressos ja clarament perceptibles s'acceleraran un cop vençuda, totalment, la inèrcia dels comportaments diglòssics i amb la incorporació del català a totes les llars de Catalunya per mitjà de Televisió-3 i de Catalunya Ràdio. Per tant, confia plenament que, amb les indispensables consignacions pressupostàries anuals previstes en la Disposició Transitòria Cinquena de la Llei, en els pressupostos anuals, la normalització lingüística pot ser un fet en el termini de pocs lustres.

Vull recordar que l'objectiu del Govern de la Generalitat és que la recuperació del català es faci sense traumes ni imposicions, en el respecte de les dues llengües, sense afectar la convivència entre tots els ciutadans de Catalunya. Així, hem d'adequar tota la nostra política lingüística i, d'una manera especial, el seu ritme.

Esperem, doncs, que d'aquí a uns pocs anys el poble català pugui ser contemplat com a mostra viva de la possibilitat de recobrament de la llengua d'un país sense conflicte lingüístico-social i amb bona convivència amb l'altra llengua oficial entre els parlants de totes dues llengües.

Quan això sigui, serà el resultat de la unió dels esforços de tots els qui formem la comunitat catalana.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: Senyores i senyors Diputats, d'acord amb la seqüència d'aquesta sessió plenària establerta per la

Junta de Portaveus, interrompem ara la sessió a fi que els Grups parlamentaris puguin considerar les seves intervencions en funció de l'exposició feta per l'Honorable senyor Conseller.

La sessió es reprendrà aquesta tarda a dos quarts de cinc.

Se suspèn la sessió.

(Són dos quarts i onze minuts de dotze del matí.)

La sessió es reprèn a dos quarts i dotze minuts de cinc de la tarda. Presideix el President del Parlament, M. H. Sr. Heribert Barrera, acompanyat de tota la Mesa, la qual és assistida per l'Oficial Major i el Lletrat Sr. Ferret.

Al banc del Govern seu el President de la Generalitat, acompanyat dels H. Srs. Consellers Adjunt a la Presidència, de Governació, d'Economia i Finances, d'Ensenyament, de Cultura, de Sanitat i Seguretat Social, de Política Territorial i Obres Públiques, de Justícia i d'Indústria i Energia.

El Sr. PRESIDENT: Es reprèn la sessió. Continuant el debat començat aquest matí, passem ara a les intervencions dels Grups. En primer lloc, el Grup de Centristes. El senyor Rimbau té la paraula en nom del Grup de Centristes.

El Sr. MANUEL-RIMBAU: Senyor President, senyores i senyors Diputats, crec innecessari dir amb quanta atenció hem escoltat aquest matí l'exposició de l'Honorable Conseller de Cultura, respecte a una qüestió tan viva per a tots nosaltres, tan punyent com és el tema de la llengua a Catalunya, no sols perquè la llengua forma part —com repetidament s'ha dit en aquesta Cambra— dels elements definidors de les nostres característiques com a poble, sinó també perquè manta vegades la llengua ha estat, precisament, l'objecte o el camí de malentesos entre el nostre poble i la resta de l'Estat espanyol.

No és potser l'oportunitat ni l'ocasió de buscar culpables, d'intentar esbrinar on està la responsabilitat d'unes situacions que es produïen, perquè el cert és que les intransigències habiten i es donen en totes les col·lectivitats. I en un conjunt de persones que tenen un determinat tarannà, una determinada manera de fer que propicia el conuiu, sempre hi ha qui, per contra, creu trobar-se en la possessió absoluta de la veritat i adopta posicions que fan difícil l'intercanvi d'idees amb els altres.

Hem posat també atenció a l'exposició de l'Honorable Conseller de Cultura perquè era forçós que les referències anessin cap a la Llei de normalització de l'ús lingüístic a Catalunya, i aquesta Llei va ser —és innecessari recordar-ho a la Cambra— objecte de llargs treballs, objecte d'una evolució pronunciada, de forma que, entre els plantejaments de sortida i el text que, després, per unanimitat de tots els Grups que componen la Cambra, va ser aprovat, les diferències són notables. Són tan notables que fins i tot el títol de la Llei va canviar rotundament. De ser el «Projecte de Llei de normalització de l'ús del català» a ser la «Llei de normalització de l'ús lingüístic a Catalunya», la diferència és, autènticament, abismal. I en aquesta evolució, en aquest, al nostre entendre, millorament, no hi ha cap dubte que el nostre Grup va jugar un paper que nosaltres entenem preponderant. És lògic, doncs, que l'exposició de l'Honorable senyor Conseller, com he dit abans, hagi estat seguida amb atenció. I de la seva intervenció, en voldríem destacar tres

aspectes. Un primer, el detall, la concreció amb la qual el senyor Conseller ha anat posant en relleu davant la Cambra les diferents accions empreses pel Consell Executiu. I aquí un aclariment previ. Quan es tracta d'una matèria tan fonamental com és la llengua i al mateix temps tan subjecte a interpretacions individuals, és evident que, es faci el que es faci, sempre es podria haver fet d'una manera diferent. No es tracta de posicions de blanc i de negre, es tracta d'una línia de conducta. L'Honorable senyor Conseller ens ha assenyalat la que ha emprès el Consell Executiu de la Generalitat. i és evident que els diferents Grups polítics potser hi haurien pogut proposar alternatives. Però sí que s'ha d'agrair el detall amb què el Conseller ha informat la Cambra, tant pels diferents programes, tant pel reflex i per la referència a la Llei, que per a la Cambra, com a lloc on la Llei va ser gestada, és el seu element principal en el qual cal concretar totes i cadascuna de les accions, com pels programes i unes activitats a cadascun dels Departaments de la Conselleria, o fins i tot del Consell Executiu com a conjunt.

Un segon aspecte que ens ha agradat veure reflectit en la intervenció del Conseller ha estat que no es perdés de vista la realitat sociològica de Catalunya. De vegades, i sobretot des d'aquí dins la Cambra, correm un perill, que és creure que Catalunya és com l'ambient que respirem aquí dins la Cambra, on el concepte de Catalunya com a objectiu final de tots els nostres esforços és absolutament clar. I ens convé, de tant en tant, de reflexionar, de parar atenció al fet que Catalunya és avui un conglomerat, un conjunt, en el qual ens trobem els nadius a Catalunya, els catalans de molts d'anys o de moltes generacions i altres catalans també, però, evidentment, l'antiguitat dels quals, aquí, a casa nostra, és molt més breu i que, com és lògic, porten una tradició, uns costums i fins i tot una llengua diferents de les nostres. I aquesta és la referència obligada si parlàvem de l'actuació del Consell Executiu respecte a la normalització de l'ús lingüístic de Catalunya. Per això celebrem que el Conseller hi hagi fet referència.

I un tercer aspecte de la intervenció del Conseller ha estat —i creiem nosaltres que aquest és el més important de tots— la constant referència a la ponderació de l'acció del Consell Executiu. És evident que la intervenció del Conseller pot ser examinada des de diferents punts de vista i jo preferia centrar-me en aquest aspecte.

Crec que una bona manera d'actuar en política és tenir ben definit l'objectiu que es persegueix, però al mateix temps tenir clar quins són els bons camins per a arribar-hi, perquè, contràriament, es corre en el perill que la pressa, el fet de voler aconseguir immediatament allò que per a tu és un objectiu, vagi, a la llarga, en perjudici d'aquest mateix objectiu que volies aconseguir. Un cèlebre polígraf català té una dita que crec molt adient, diu: «El temps no perdona allò que fas sense ell.» La normalització lingüística a Catalunya vol temps. L'Honorable Conseller ha parlat de lustres, hi estic d'acord; lustres. No ho aconseguirem en quatre dies. L'objectiu és clar: que tots els catalans dominem àmpliament i profundament el català, que tots els catalans dominem àmpliament i profundament l'altra llengua oficial que tenim al conjunt de l'Estat.

Jo puc dir-los —i no m'avergonyeixo de fer aquesta manifestació— que la profunda sensació de frustració que vaig sentir en la primera oportunitat que vaig haver de separar-me de casa meua i haver d'escriure als de casa. No podia fer-ho en

castellà, perquè em semblava fingir dirigir-me als de casa meua, als meus pares, en castellà; mai no havíem parlat ells i jo en castellà. Però, en canvi, era conscient que si escrivia en català, la meua carta era plena de faltes d'ortografia, i això era fruit d'un sistema educatiu que no m'havia ensenyat d'escriure en català. I, realment, vaig sentir una incomoditat interior, perquè això no era bo. I crec que això és el que hem d'intentar de corregir claríssimament, que la llengua vehicle de les relacions diàries, afectives i normals sigui dominada amb completa i amb àmplia correcció. Crec que cap aquí va l'acció del Consell Executiu, i en aquesta acció i en aquesta direcció diríem que ens hi apuntem.

Però jo no he vingut a fer un elogi de la intervenció de l'Honorable Conseller, perquè crec que no és tampoc la finalitat d'un debat. Deixin-me dir aquí entre nosaltres que sí que ens preocupa una mica que al Parlament en la seva última fase sembla que tinguem una certa debilitat pels debats. No fa gaire vàrem tenir el debat de política general, avui tenim el de normalització lingüística, ben aviat s'anuncia un proper debat sobre la funció pública. Bo és que en el Parlament hi hagi debats, però potser, potser, pot passar que transformem en objectiu allò que ha de ser, simplement, manera de fer. Potser, potser, hi ha en el fons una intencionalitat amagada d'aquesta proliferació de debats que en els últims temps s'està produint.

Retorno a la idea. Jo voldria fer una consideració a l'Honorable senyor Conseller que ell quan parlava de ponderació, quan parlava que la tasca de normalització lingüística a Catalunya es va portant a terme i es va portant a terme sense traumes, sense enfrontaments, i possiblement sigui així, però no deixava de citar que, anecdòticament, més o menys anecdòticament, es produïa algun fet que sortia d'aquest tarannà de la bona entesa.

Bé, el que em temo potser, senyor Conseller, és que malauradament potser no siguin tan anecdòtics, que en tinguem amb massa freqüència, d'enfrontaments. I no poso culpes ni a un costat ni a l'altre, no dic si és que volem anar nosaltres massa de pressa o que potser els altres, dit amb tota la cordialitat. És a dir, aquells que intentem que assoleixin també el català com a idioma propi, potser encara tenen massa recel i el que no acaben d'entendre és que no hi ha una mala intenció, de menyspreu, de perjudicar la seva actitud. Però el fet, sigui com sigui, és que encara es troben, potser amb més freqüència del que voldríem, actituds de recel i de reserva respecte d'aquesta actitud, que jo en dic, sincerament, constructiva; perquè crec que és bo, és bo per a tots els catalans el domini de totes dues llengües.

Fa unes hores, tot venint cap al Parlament des del meu lloc habitual de residència, encara he pogut veure a l'entrada de l'autopista un rètol, en bilingüe, dels que posen «Peaje, Peatge», en el qual la paraula «Peaje» estava embrutida amb un esprai. Tampoc no fa gaires dies vaig haver d'anar a Sant Boi del Llobregat, i el rètol de Sant Boi de Llobregat estava corregit amb esprai i hi deia, a sobre, «San Baudilio de Llobregat». D'extremistes, és evident, que n'hi ha pertot arreu, i la nostra tasca —crec que una tasca fonamental com a Parlament i de responsabilitat política— és d'intentar que aquestes actituds autènticament siguin excepcions dins d'un conjunt en el qual tots plegats busquem el millor per al poble de Catalunya i per a tots i cadascun dels que l'integrem.

Jo no m'allargo en el debat, crec que no és el seu objectiu.

Simplement, el nostre Grup voldria una vegada més fer present aquest sentit de prudència, que la importància o objectiu a assolir no ens porti a pressions excessives creant resistències que podrien anar en contra de l'objectiu final que tots voldríem assolir.

Res més. Moltes gràcies, senyores i senyors Diputats; gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Correspon ara al senyor Conseller. Desitja intervenir?

El Sr. CONSELLER DE CULTURA (Max Cahner): En primer lloc, agrair les paraules del senyor Diputat, i després, quant al que ha dit ell sobre la diguem-ne conflictivitat, ja ho he dit jo. Crec que sí, que és anecdòtica quan es fan estadístiques com aquesta que els he anunciat jo i que ha estat, em sembla, publicada en part o en resum en *El Correo Catalán* d'avui; és la nota estadística la que compta. Evidentment, hi ha sempre la persona que pot manifestar una posició diferent de la gran majoria, però jo crec que el que és important és el que hem aconseguit entre tots. A mi em sembla que la manera com s'ha arribat a aquesta Llei, consensuada, aprovada per tothom, que tothom ha trobat que és la seva Llei, la que hauria volgut, això em sembla que és el que és positiu. En aquest sentit, si continuàvem amb aquest esperit no hi ha per què tenir por d'aquesta mena d'incidents, perquè, encara que puguin existir aïlladament, no tindran cap ressò en el poble de Catalunya.

Res més.

El Sr. PRESIDENT: Té ara la paraula, en nom del Grup d'Esquerra Republicana, el Diputat senyor Marçal Casanovas.

El Sr. CASANOVAS: Senyor President, senyories, jo no faré una defensa de la Llei de Normalització Lingüística, perquè ja la vam fer el dia que va tocar. Jo, aquí, em limitaré a parlar del que hem sentit aquest matí.

Aquest matí hem escoltat amb tota l'atenció la llarga exposició que ens ha fet l'Honorable senyor Conseller de Cultura parlant-nos de la política de normalització lingüística. Això, ho hem escoltat, repeteixo, atentament, després d'haver-me llegit l'extens informe que sobre el mateix tema —i bastant semblant— ens va ser lliurat pel Departament de Cultura. He de confesar-li, senyor Conseller, que molt a pesar meu he quedat fortament decebut de constatar que tants esforços no hagin aconseguit uns resultats més brillants. Perquè és notòria —només cal moure's un xic pel país— la poca incidència que ha tingut tota aquesta tasca entre el poble de Catalunya.

Totes aquestes actuacions que ens ha explicat, no dubto que siguin bones per elles mateixes. El que no veig prou clar és que siguin suficients o que s'apliquin com cal. Aquestes actuacions llegides en l'informe fan molt bonic, però el que ja no és tan bonic és el resultat pràctic que han pogut tenir sobre els quefers quotidians del nostre poble.

Potser una de les falles d'aquesta informació és que tot es quantifica amb xifres absolutes, sense que es faci la valoració en percentatge, cosa que no ens permet de poder-ne apreciar la incidència real.

Si entenem per normalització el fet de fer normal i planer l'ús d'alguna cosa —en el nostre cas, la llengua catalana—, ens cal reconèixer que s'ha avançat molt poc, perquè encara la utilització del català resulta, en força moments, un acte de voluntarisme ple d'entrebancs, sobretot davant de certs funcionaris

de l'Administració pública, així genèricament, incloent-hi totes les Administracions, si bé amb certs matisos entre les unes i les altres, i no solament Administracions, sinó també quantitat d'empreses de serveis públics. Se'ns diu que es fan esforços, que es planifiquen accions, però la realitat és que a la Telefònica, per exemple, encara molt sovint no m'entenen, o ho fan veure, i la RENFE, que vostè ha citat, va fer un esforç retolador, però s'acabà a la ciutat de Barcelona i poca cosa més, alguna cosa puntual. I tants i tants d'exemples que podríem anar citants. El ciutadà normal, el que a casa seva, al seu poble, entre els seus amics, parla naturalment en català encara continua utilitzant, potser per inèrcia, el castellà tan bon punt es troba amb un estrany o davant d'una finestra amb cares desconegudes. Aquest hàbit adquirit pels llargs decennis, per no dir segles, de repressió lingüística encara no ha estat esvaït. Ja sé que és una tasca dura i llarga i que no pot ser solucionada en un any i mig, però mentre això no s'aconsegueixi, mentre els catalans no s'acostumin a dirigir-se en català a tothom, sigui quina sigui la llengua que empra el seu interlocutor, no entrarem en el camí d'aconseguir la tan esperada normalització. Em dirà que ara disposem d'unes eines legals que abans no teníem. És veritat. Això fa que vostè, senyor Conseller, jo, i uns quants més, puguem expressar-nos amb naturalitat i en català, en alguns casos malgrat una certa tensió ambiental, i ho fem perquè som convençuts de la defensa dels nostres drets lingüístics, però aquesta no és la posició de la immensa majoria del nostre poble, que en molts casos encara no sap si el català ha deixat de ser la llengua vergonyant que era i que, en segons quines situacions, creu que, pel que pugui ser, val més utilitzar-la amb compte no fos cas que es trobés en un embolic desagradable. D'exemples, en llegim tot sovint en els diaris. No són coses transcendents, però sí molestes i que la gent es vol evitar. Jo els puc ensenyar aquí un retall d'un diari d'avui, que diu: «El hijo de Martínez Soria a juicio por escribir en catalán.» Em diran que això no és transcendent, evidentment que no, però posa traves perquè la gent del poble, la gent corrent es llenci decididament a parlar la seva llengua.

Mentre els catalans no s'acostumin a dirigir-se en català a tothom no haurem aconseguit aquesta desitjada normalitat. Jo crec que una de les grans mancances en tot aquest enfilall d'actuacions que ens ha anunciat és que, malgrat tot, no ha arribat a trobar-se la manera de donar al ciutadà corrent la seguretat que necessita que el català es pot fer servir amb la mateixa naturalitat que s'utilitza el castellà, i que no solament no passa res, sinó que és perfectament legal. Cal fer-li arribar a assumir plenament el que vol dir això de la llengua pròpia i oficial.

Feta aquesta crítica global sobre l'acció de govern pel que fa a la normalització lingüística, passem a comentar amb més detall alguns aspectes concrets.

Se'm recorda que, d'acord amb la Disposició Transitòria Primera de la Llei de Normalització, el Consell Executiu té dos anys per a l'adaptació dels textos de l'Administració catalana i que ja fa temps que s'hi està treballant. Miri, senyor Conseller, caldria que això es fes més de pressa i millor i que, per començar, s'hauria de tenir un xic més de cura amb l'adaptació aquesta que es fa. Tinc entès que hi ha el servei de correcció de textos. Doncs bé, li voldria demanar que es molestessin a revisar la sintaxi dels projectes de llei que el Govern ens envia a aquest Parlament. Li estalvio els exemples. Només li cal dema-

nar als serveis d'aquest Parlament que li ensenyin els retocs que hi han de fer.

A part de les incorreccions dels textos adaptats, li voldria recordar que aquí mateix es va ensenyar un escrit amb més de vint faltes d'ortografia, i era un escrit oficial sortit d'una Direcció General. A part de les incorreccions, no crec que al ritme actual en tinguin prou amb el període de dos anys.

A l'últim debat de política general que tingué lloc en aquest hemicicle, el portaveu del nostre Grup els mostrà un imprès que encara s'utilitza al Departament d'Ensenyament. Jo, només a títol de mostra, i perquè vegin que per ara les coses encara continuen igual, n'he escollit tres de ben recents i assortits de Departaments diferents per no carregar els neulers sempre sobre les mateixes espatlles. Miri, aquí tenim un imprès: «Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social. Laboratorio. Ambulatorio», i tota la resta impresa en castellà. Això ho he recollit ara, aquests dies. Això és editat l'1 d'octubre del 83 per la Direcció General de Política Energètica del Departament d'Indústria i Energia. Generalitat de Catalunya. Traducció català-castellà, castellà-català, una barreja-barreja que fa mal de cap; perdonin, però fa mal de cap, perquè fins i tot la compaginació —valdria més tenir unes pàgines en català i unes pàgines en castellà, si no saps com començar a llegir. I, a l'últim, i això ho trobo bastant candorós, un escrit que ens adreça al Grup d'Esquerra Republicana el Departament de Comerç i Turisme, sobre un «Informe relativo a las actuaciones practicadas, etcètera.», tot ell en castellà.

Bé, vostè creu seriosament que, d'això, se'n pot dir treballar per la normalització de la llengua dins de l'Administració catalana? Em permeto recordar-li l'apartat 1 de l'article 5 de la Llei de Normalització: «El català, com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de la Generalitat i de l'Administració territorial catalana, de l'Administració local i de les altres corporacions públiques dependents de la Generalitat.» Bé, jo no crec que això s'hagi pres gaire seriosament. Ah!, i, pel que fa a l'Administració local, que aquí citem..., bé, potser valdria més no parlar-ne, de l'Administració local. Cregui'm, senyor Conseller, que en aquesta Administració cadascú tira per la via que creu millor. Hi podem trobar de tot, des d'ajuntaments totalment catalanitzats fins a d'altres que semblen no haver-se assabentat que calgui canviar res del que ja hi havia l'any 74. N'hi ha per a tots els gustos, des de comunicacions de l'agència executiva de l'Ajuntament de Barcelona, redactades íntegrament en castellà, fins a butlletes de multa de l'Ajuntament de Girona totalment catalanitzades. No fóra ja hora que, d'acord amb la Llei, especialment amb els articles 5, 6, 7 i 8 —que els estalvi de llegir— ja s'haguessin dictat unes normes clares i entenedores i alhora prou flexibles perquè servissin per a tota mena de situacions, i no haver hagut d'arribar a aquest debat i escoltar aquest matí que ara es farà això. Tinc la impressió que aquesta normalització lingüística de l'Administració no rutlla com caldria que rutllés, ni en la seva efectivitat ni en la seva velocitat. No fóra hora ja que cada vegada que el Consell Executiu fa un cartell no vagi augmentant les tanques en castellà en detriment del català? Almenys aquesta és l'aparença que sembla en veure la propaganda que de l'emprèstic actualment es fa a Barcelona. No creuen que això és un mal exemple per a la somniada normalització?

Pel que fa als topònims de Catalunya, no comprenc perquè

cal esperar que tots els noms de les poblacions siguin oficialment corregits pels ajuntaments respectius per difondre'n la llista i fer-la respectar als diferents centres oficials de l'Estat, com vostè diu que farà. Quant de temps ens caldrà encara esperar per a veure com des de Madrid escriuen bé els noms que ja fa temps són oficials, com, per exemple, Girona i Lleida? Quan serà que l'últim ajuntament, dels noranta-un que vostè ha dit que encara falten, donarà el seu vist-i-plau al nom oficial del seu municipi? No és possible fer aquesta oficialització, per exemple, en dues etapes? Quina forma legal ens ho impedeix: fer primer la dels noms que ja hi ha, fa anys, alguns d'ells, arreglats, oficialitzats, amb la nova grafia i esperar els altres a veure què passa per a un altre dia? Em sembla que és perfectament normal.

Pel que fa a les senyalitzacions de carreteres, la Transitoria Segona de la nostra Llei de Normalització ens diu que hi ha dos anys per a fer la transformació dels escrits. Ara ja només un any i mig. Però, de moment, el desconcert encara continua. Com a mostra —no sé si l'he perdut..., bé, ja l'he trobat—, com a mostra aquí hi ha una carta al director que va sortir fa pocs dies en un diari de Barcelona. I aquest senyor feia dues preguntes —una no ve al cas, i l'altra diu: «Per què les noves senyalitzacions, lletres blanques sobre fons tirant a marró, fetes darrerament en les carreteres nacional II i nacional 340, úniques que hem pogut veure fins ara, són redactades en castellà a la província de Barcelona i en català a la de Tarragona? Ignoro què passa a Girona i a Lleida, palesant una manca de criteri notòria o una submissió acomodaticia al "bilingüisme". Seria interessant que des de Doctor Roux, etcètera.»

Quan s'acabaran aquestes situacions? Ens en podrien informar?

Passant a l'ensenyament, em consta que els esforços es fan, però, quins són els resultats? Prefereixo no embrancar-me en xifres, segurament d'altres Diputats ho faran al llarg d'aquest debat, però em consta que, després de tres cursos amb l'actual Govern, a penes el 50% —em sembla que vostè ha dit aquest matí el 55— de les escoles fan un ensenyament efectiu en català, i en aquest 55% incloem totes les que fan més o menys coses en català, des de les que només fan les dues horetes preceptives fins a les que ho fan tot en català. D'aquest mateix Departament tenim el cas dels reciclatges dels professors, que sobre el paper fa força goig, però, malauradament, molts d'aquests reciclatges fan més pena que altra cosa. Es fan, sembla —em dona l'aparença— que es facin per cobrir l'expedient.

He arribat a conèixer un cas —em diran que és un, però és un cas— que s'ha lliurat un certificat a una persona que tenia fortes dificultats per a expressar-se oralment en català. M'esgarrifa pensar que aquesta mestra que parla d'aquesta manera pot arribar al seu moment a ensenyar el català.

Em permeto de llegir el punt 2 de la Disposició Transitoria Tercera sobre aquest tema: «A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Consell Executiu de la Generalitat organitzarà els cursos corresponents per als docents en actiu a tots els nivells per tal d'assegurar llur capacitat en llengua catalana.» Vostè creu que, d'això, se'n pot dir capacitat?

D'altra banda, fa pocs dies que vam poder assabentar-nos, a conseqüència d'una vaga, que normalment al tercer curs de Formació Professional no s'hi fa classe en català. Se'm podria dir que si s'ha superat..., voldria que se m'expliqués si s'ha

superat aquesta anomalia, perquè potser ja està solucionada. Però, en cas negatiu, què es pensa fer per a prendre una determinació? Per què no s'aplica el punt 3 de l'article 14 —que els estalvia?

Canviant de tema i parlant dels mitjans de comunicació, voldria preguntar quines mesures s'han pres per fer millorar el català que hi empren els locutors. Em penso que no s'hauria de perdre de vista l'enorme poder que el mimetisme dona a aquests tipus de mitjans. Això se sap perfectament a tot arreu; només cal veure amb l'escrupolositat amb que es té cura de la dicció i la sintaxi dels locutors en els països europeus, i, especialment, ho repeteixo, la dicció. Per cert que, parlant de mitjans de comunicació, per fi he aconseguit llegir, en un text emanat d'una Direcció General, que la Televisió 3 emprarà normalment el català. Els felicito que ho hagin dit; ja era hora que això es digués. Fins ara, cada vegada que havia intentat esbrinar si es pensava complir el punt 1 de l'article 21 no havia tingut res més que respostes etèries per la seva vaguetat. De tota manera, això de la normalitat, veurem fins a on arribarà, en la televisió. En el programa de proves emès diumenge passat, es passaren més anuncis comercials en castellà que en català. Això no és gaire bon començament, em sembla.

I, pel que fa a la fonètica, amb tota sinceritat els dic que jo suspendria, com a mínim, dos locutors que hi van prendre part: el comentarista del final del partit de futbol, i el que ens comentava el reportatge sobre el Zaire. Tant l'un com l'altre se servien d'un deix estrany que no vaig saber identificar com a propi de cap contrada on es parli el català normalment. Ja que som a la comunicació, permetin-me que em refereixi al cinema, i els digui que no crec que sigui gaire èxit doblar quatre films a l'any quan a Barcelona se n'estrenen uns cinc-cents. És allò del tant per cent, senyor Conseller. Sobretot, no crec que sigui gaire cosa quan passa —com en aquesta última estrena, de la sèrie «Galàctica», «El retorn del Jedi»— que, de cinc cinemes que l'han estrenada, només un la passa en català. Això és tot el que es pot fer, en matèria de doblatge?

Bé, deixem la cinematografia i anem a un dels altres sectors en què l'esforç potser és més visible: les publicacions, les subvencions i ajudes a la premsa. Però, em sembla que, per intentar fer arribar la literatura en català al ciutadà corrent —com ho he repetit abans— i l'habitui a llegir en català, caldria patrocinar unes edicions de caràcter popular que tinguessin més incidència, com, per exemple, la van tenir —i no vull dir que es copiï allò, però sí la idea— aquella famosa col·lecció de Biblioteca Gentil, de la Folch i Torres en aquella època gloriosa; allò que llegien totes les noies d'aquella època.

Parlem, a l'últim —ja dic que no posava això com a exemple a reproduir, sinó com a idea a seguir en la seva globalitat—, dels funcionaris de l'Administració catalana. Per les xifres que se'm presenten, sembla que el reciclatge —suposant que sigui fet amb prou garanties— és un èxit. De tota manera, no estaria de més que se'ns fes saber quants funcionaris assisteixen amb regularitat a les classes, i els ho dic perquè he sentit rumors molt diversos en aquest aspecte. I, a part això, quants, encara, s'haurien de reciclar? Allò de les xifres i dels tants per cent, perquè realment s'arribés a complir el requisit marcat per la Llei que tots els funcionaris sabessin les dues llengües. Per cert que aquesta condició ha de ser real per a tots els nous funcionaris de l'Administració autònoma. Sobre aquest punt, veiem

que el Consell Executiu confia —segons he llegit en l'informe— que l'Administració de l'Estat prendrà les mesures adients perquè sigui així. Està molt bé confiar, però, només confia? No pensa procedir d'una manera més enèrgica, si aquesta confiança no es veu confirmada? Ara fa poc hem assistit a un espectacle que fora grotesc si no fes pena: l'arribada a una sèrie d'ajuntaments de Catalunya d'una colla de secretaris, que no tenien, en alguns casos, ni remota idea que el català es parlés a Catalunya. Això ha donat ocasió que es produïssin situacions com les que fa anys veïem en aquelles cintes italianes de postguerra.

Per a acabar, senyor Conseller, permeti'm que li reiteri la meua decepció i que li desitgi que aquests quaranta Serveis Municipals de Català, que sembla que, ara —a sis mesos de la fi de la legislatura—, el Govern està disposat a crear, tinguin major incidència per a la normalització lingüística del català del que fins ara ha tingut la multitud d'activitats empreses. Remarco que són quaranta municipis sobre un total, aproximadament, d'un miler de municipis a Catalunya.

Com pot veure, la meua queixa a les activitats de l'aplicació de la Llei és que no s'ha sabut arribar a la sensibilitat popular, i, lamentablement, tot el que vostè ens ha explicat sobre les accions de sensibilització popular ha estat l'edició i difusió del text de la Llei. Edició —50.000 exemplars, si no vaig errat—, que, repartida entre els 6 milions llargs d'habitants de Catalunya, significa una incidència a penes d'un 0,8%; o sigui, toca menys d'un exemplar per cent habitants. Vol dir que no hauria estat més efectiu editar profusament un fullet més breu, o més simple i entenedor, amb il·lustracions, dels principals drets i deures lingüístics del ciutadà? I, a més, si la seva difusió s'hagués fet o es pogués fer a través d'organismes públics, de les entitats de serveis públics, dels ajuntaments, com de les empreses parastatals, les companyies de transport... Això tindria una incidència, que potser no haurà tingut aquesta Llei, car les lleis, difícilment es llegeixen, si no són les persones que més o menys hi estem acostumats.

Trobo molt bé que en tot moment i en tota actuació no s'hagi volgut discriminar cap ciutadà a causa de la llengua que empra; em sabria molt de greu veure com algú, a casa nostra, és discriminat per no expressar-se en català. Però, d'això, encara li he de dir, amb sinceritat, que no ho he vist mai. I, per contra, sí que es veu encara —massa sovint— com els catalans som discriminats per parlar la nostra llengua.

Espero i desitjo que aquest debat pugui servir perquè es puguin prendre mesures adequades perquè es pugui acabar, d'una vegada per totes, aquesta situació, ara que tenim els mitjans i puguem servir-nos-en adequadament.

He notat que, al llarg de la seva intervenció, senyor Conseller, vostè s'ha queixat sovint de la manca de dotació pressupostària, i em sembla que, si es demostra que els crèdits votats per a la normalització no són suficients, no crec que ningú d'aquest Parlament es negui a dotar el capítol corresponent, de les quantitats necessàries per a fer-ho. El que cal és treballar i presentar opcions.

De tota manera, no ens cal perdre de vista que, en el real progrés de la normalització hi té gran part —o hi té una bona part—, l'actitud dels funcionaris de les diferents Administracions, i que aquest problema, en molts aspectes, supera les atribucions de la Direcció General de Política Lingüística i passa a

ser un problema de Consell Executiu, i de la seva fermesa davant del Govern de l'Estat, fent-li entendre què vol dir normalitzar l'Administració; per exemple, obtenint que, entre els requisits per a ocupar una plaça en l'Administració perifèrica a Catalunya o en les diferents administracions en les quals l'Estat designa les persones, els cal conèixer les dues llengües oficials a la nostra terra.

Moltes gràcies, senyories; moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: L'Honorable senyor Conseller de Cultura té la paraula.

El Sr. CONSELLER DE CULTURA: Senyor President, senyores i senyors Diputats, voldria contestar al senyor Diputat, i contestar algunes de les seves afirmacions, aquelles que, en principi, no són ja incloses —d'una manera molt clara— en la meua exposició d'aquest matí. Malgrat tot, en alguna cosa sí que vull insistir i repetir-la: és que jo he dit que, perquè aquesta normalització que tots desitgem pugui ser una realitat, cal uns lustres. Per exemple, vint anys no és una quantitat molt desencertada de pensar, perquè hi ha un problema que comporta un canvi d'hàbits lingüístics, i això no es pot forçar de cap manera. La normalització no és una cosa immediata.

A més a més, en allò que concerneix l'obligació de l'Administració, la mateixa Llei ja preveu uns terminis d'aplicació. Per exemple, dos anys quant a poder establir aquells mínims que la Llei estableix, i, per tant, una llei votada en aquest Parlament, si no ho recordo malament, el 18 d'abril d'aquest any, no pot haver donat ja tots els fruits que la mateixa Llei preveu amb dos anys de transitorietat per a poder ser obligatòria la seva aplicació en aquests punts concrets en què, evidentment, encara, en aquests moments, es comença a notar un canvi, però en què, evidentment, no s'ha produït tot el canvi.

D'altra banda, em sembla que els resultats damunt del comportament lingüístic de la població no es poden notar tan fàcilment; però, malgrat tot, he de dir que les estadístiques, que les enquestes, que les dades que posseïm —aquesta enquesta de què aquest matí he parlat, de Metra-6—, donen ja un fet molt important. L'any 75, l'any 81, eren diversos —diferents el 75 i el 81— els municipis de l'àrea de Barcelona on més de la meitat de la població no comprenia el català. En aquesta última enquesta, a aquest 50% només no hi arriba el municipi de Santa Coloma de Gramenet. Tots els altres han passat ja del 50% de comprensió; és la dada que més ràpidament ha augmentat, de totes les dades, en la comparació de les dades que coneixíem i les que hem tingut aquests últims dies. Això vol dir que, evidentment —almenys en la comprensió— s'ha fet un pas molt important; evidentment, no solament és això, però és que els altres no es poden pas mesurar en tan poc temps; el comportament lingüístic no es pot mesurar en mesos, ni tampoc en uns pocs anys.

Sobre el progrés en les empreses parastatales, aquest matí he dit ja que, després d'un primer impuls, hi hagué un temps d'aturada, però que, darrerament, hi ha, altre cop, una represa important. És veritat que, en el cas de la Compañía Telefónica Nacional de España hi ha moltes deficiències i moltes dificultats a poder ser atès sistemàticament en català, però és evident que coses com, per exemple, les guies telefòniques, han tingut ja —gràcies a la col·laboració Compañía Telefónica i Generalitat— una adequació al que la Llei ara posa com a norma.

Quant a la RENFE, per exemple, la retolació que el mateix Diputat ha dit que a Barcelona havia fet un progrés, fora de Barcelona hi havia un motiu —jo no sé si prou justificat—, però que, mentre que el Parlament no digués quins eren, definitivament, els noms dels municipis, la RENFE no volia fer aquest canvi; de fet, ara ja hi ha unes primeres llistes de noms definitius —encara que encara en queden 91 per a ser-ne, de definitius—, i aquestes llistes, sense els 91, publicades en el *Diari Oficial de la Generalitat*, ja són, en aquests moments, preses en consideració per la RENFE, i ja s'està procedint a l'encàrrec de retolació de les estacions, en col·laboració, també amb el Departament de Cultura.

S'ha dit que s'havia guanyat poc. Que, a més a més... Però jo voldria recordar una cosa: els progressos, potser no estaran —perquè no hi ha possibilitat material— en el canvi de comportament, però sí que són en els mitjans que disposem per a assegurar aquest canvi. Per exemple: l'ensenyament. S'ha fet un camí importantíssim, aquests dos últims anys.

Per exemple: la posada en funcionament de Catalunya Ràdio, al costat de la que ja hi havia, de Ràdio 4, i el futur Tercer Canal, TV3, que ara ja hem pogut veure, són elements molt importants, que donen una confiança en l'eficàcia d'aquest procés de normalització. Aquests són elements importants, que ja sabem certs, que no són dubtosos; és evident que la influència d'aquests instruments no serà pas per a demà ni per a demà passat. No ho preteníem, ni hom creu que sigui possible que, posant aquests elements, puguem fer ja una estadística, al cap de pocs mesos, i veure com la gent ha canviat de comportament lingüístic.

Per exemple, s'ha parlat també d'un cas en què algú és condemnat, o és acusat, si més no, per utilitzar el català en alguns llocs determinats. Bé, en aquests moments ja hi ha un element de protecció important amb què aquest mateix Parlament ha dotat el ciutadà de Catalunya, la Llei de Normalització. El jutge ja sap a què atènyer-se, no solament a una molt vaga interpretació d'un article de la Constitució, sinó ja a una Llei de Normalització on els drets dels catalans davant de la justícia i de l'ús de la llengua ja són absolutament clars. Això també és un progrés.

Jo no sé la data de moltes de les coses que ens ha presentat el senyor Diputat. És evident que les coses que són anteriors a la Llei són molt diferents a tenir en compte de les que són posteriors a la Llei.

Quant als impresos, vostè ens ha parlat que hi ha impresos en castellà. Evidentment que n'hi ha, perquè n'hi ha en català i en castellà de molts temes que es creu que per al públic a què van a parar calen uns en català i altres en castellà. Alguns són només en català perquè per la matèria o per al públic a qui van destinats, o per la redacció molt sumària del text ja és suficient que siguin en català, però si és una instrucció important per al ciutadà —quan hi ha ciutadans a Catalunya, com hem vist, que no entenen el català— ha d'haver-hi instruccions en català i instruccions en castellà. Jo, el que voldria preguntar al senyor Diputat és si sap que d'aquests mateixos fulls no n'hi ha en català. El fet que n'hi hagi en castellà no és, per mi, una dada suficient. És l'existència de fulls en català i en castellà el que moltes vegades és necessari per a complir la mateixa Llei que aquest Parlament ha aprovat per unanimitat.

D'altra banda, que n'hi hagi de bilingües és una altra forma

de complir aquesta Llei en aquells casos en què la Llei —i evidentment, la necessitat d'administració—, la pràctica, necessita un sol full i no la diversificació de fulls pel motiu que sigui, perquè hagin de ser normalitzats a l'hora d'arxivar-los, per exemple.

Però, a part d'això, he de dir que en aquests moments ja hi ha una Comissió per a la normalització de tots els impresos de la Generalitat i per a resoldre els problemes d'aquesta necessitat que hi ha, en certs casos, d'haver-hi textos —això ho determinarà la Comissió, si amb un sol imprès o amb dos impresos diferents— en català i en castellà, quan i com. Això, evidentment, donarà més garantia en aquesta utilització del català en els impresos de l'Administració de la Generalitat.

Sobre l'Administració local, també voldria dir el mateix. Evidentment que la Llei, ja ara, obliga l'Administració local. Fins ara no l'obligava. En tot cas, però, tingui present senyor Diputat que hi ha l'autonomia municipal i que els ajuntaments, si respecten la Llei, tenen una gamma molt gran de possibilitats d'actuar segons el seu punt de vista quant a l'aplicació de les normes de la normalització, mentre s'atenguin a la Llei. I, en això, nosaltres hem de fomentar, tant com sigui possible, el que nosaltres creiem que és el millor camí per a la normalització; però de cap manera no es pot imposar aquest criteri quan existeix... A part que jo he de dir molt clarament que la gran part dels municipis del nostre país tenen una sensibilitat per la normalització molt acusada gràcies a la qual és, per mi, una de les garanties que l'èxit d'aquesta normalització serà clar, evident i no tan lent com es pot deduir de les paraules del senyor Diputat.

Quant al nomenclàtor de municipis, és la mateixa Llei que ha dit la manera de fer-se. La proposició, el Projecte de Llei, preveia una aprovació automàtica. El Parlament, i tenia el dret de fer-ho, ha procedit per un altre procediment. Bé, acceptem-lo, però és la Llei; per tant no podem canviar-la. Podríem haver volgut un altre procediment, però aquest procediment, que pot semblar lent, deixa a la mercè de la decisió d'alguns plens municipals la normalització total dels municipis. Però aquesta és la Llei, aquesta és la voluntat del Parlament de Catalunya.

També ha citat, el senyor Diputat, el cas de dues carreteres on han aparegut recentment rètols en castellà. Les dues carreteres que ha esmentat no són competència de la Generalitat ni de les corporacions locals catalanes, sinó de l'Estat: la N-II i una altra, que no recordo el número que ha dit, però és igual, és una carretera que, després de consultar-ho, el Conseller d'Obres Públiques també afirma i confirma que és de titularitat estatal. Per tant, aquí, el que es pot fer un cop es tinguin les dades, vostè les té, segurament també les té el Departament d'Obres Públiques —jo personalment no les tinc—, és fer la reclamació. És molt possible que aquests rètols hagin estat encomanats fa molt de temps perquè ja sabem, doncs, que la retolació és un procés moltes vegades lent des del moment que es decideix i es redacta el rètol fins que apareixen. I aquí pot haver-hi l'origen d'aquesta disfunció. En tot cas, és un cas a tenir en compte.

Vostè ha interpretat malament una de les dades que jo he donat sobre les escoles de Catalunya que ensenyen en català. El 50%, el 55% d'aquestes escoles no són les que ensenyen el català; aquestes ho ensenyen tot, perquè això és, des de fa

alguns anys, obligació de totes les escoles mentre hi hagi els mestres, totes les escoles han d'ensenyar en català. És possible que en alguna hi hagi problemes de professorat, però totes les escoles han d'ensenyar en català. El fet del 55% és, exactament, el nombre de les escoles que fan —a part d'aquest ensenyament del català que és obligació de totes les escoles, malgrat que n'hi hagi que no la puguin complir per les raons que siguin—, són les que a més d'aquesta obligació ensenyen en català almenys una àrea de les d'ensenyament. I això és molt més, a l'hora de la veritat, que en aquelles en què s'ensenyava el català. Perquè el català s'ensenyava, en principi, en totes; el 55% són aquelles en què, de fet, s'ensenyava, a més a més del català, alguna àrea de les matèries d'EGB.

Una altra de les qüestions que vostè ha dit és la de la Formació Professional de segon grau, on hi ha un d'aquests cursos en què no s'ensenyava català. Evidentment en la planificació de l'ensenyament del català a Formació Professional, pel que fa a les cinc hores de català setmanal que s'han de fer entre els tres cursos, la distribució planificada normal era de dos cursos, de dues hores el primer curs, de dues el segon i d'una hora el tercer curs. Però, pel fet que en aquests primers anys, a Formació Professional, especialment, hi arribaven molts deixebles que no tenien un mínim de formació de català, perquè en l'ensenyament primari no havien tingut encara l'oportunitat de compliment de l'ensenyament obligatori del català es va creure oportú de distribuir diferentment aquestes cinc hores per aquest cas purament de sobrepassar una situació transitòria, i es va reforçar en tres hores el primer curs d'aquest segon grau de Formació Professional. Aleshores, el segon curs continua amb dues hores —manera de complir les cinc hores programades. Per tant, en aquests casos concrets, el tercer curs no en podia tenir, perquè les hores lectives i el nombre d'assignatures era inamovible.

També ha parlat del problema dels locutors. És evident que algunes emissores com Ràdio 4 i Catalunya Ràdio han treballat molt bé en aquest camp. En altres emissores, i segurament també en altres mitjans que no és la ràdio, aquest afinament no és encara, i en alguns casos és lluny, el satisfactori. Però jo crec que aquest procés és un procés de perfeccionament que no es pot tampoc demanar de sobte que els professionals, que moltes vegades no han tingut l'oportunitat de fer de locutors en català, tinguin el domini d'aquells altres locutors, que vostè ha posat d'exemple, d'idiomes europeus que fa generacions i generacions que utilitzen una llengua estàndard coneguda i transmesa i apresada a l'escola. Per tant, hem de donar confiança als locutors de ràdio i televisió que aquest perfeccionament l'aconseguiran, evidentment, amb el suport de les mateixes entitats, perquè els donin els mitjans per a poder-se perfeccionar.

Quant a un cas molt concret, vostè ha citat l'última emissió de prova de Televisió Tercer Canal, el locutor que des del Zaire va donar la informació; és evident que no tenia una dicció perfecta, però és que en el Zaire no es podia triar entre gaires més locutors que sabessin català que el que va fer la informació. És, simplement, un problema de possibilitats. I també, evidentment, si a la mitjana de locutors catalans hi hagués hagut una major difusió d'aquest aprenentatge, això potser no hauria passat, però no podem deixar de tenir informació perquè els locutors no tinguin encara aquest aprenentatge.

Sobre els cinemes i la distribució de pel·lícules i la presència del català en les sales de projecció de pel·lícules, és evident que hi ha la llibertat de les empreses. La Llei no obliga les empreses. La Llei obliga la Generalitat a promoure, però les empreses tenen uns interessos que no sempre coincideixen amb la nostra política lingüística. Nosaltres fem el que creiem que hem de fer: promovem allò que hem de promoure, intentem convèncer i estem convençuts que de mica en mica anirem progressant; però no es pot demanar que canviï allò que és, simplement, la voluntat d'un sector mercantil o d'un sector de projecció cinematogràfica que té els seus criteris de rendibilitat.

Finalment, sobre la qüestió dels funcionaris, jo només li he de dir una cosa: mai, en cap altra època de l'Administració de Catalunya, ni en l'època de l'Administració de la Generalitat republicana, no s'havia fet l'esforç que es fa ara per a la normalització del personal. Jo crec que això és una cosa que cal tenir ben present. Trigarem potser un temps a la normalització, però l'esforç que es fa ara en la normalització dels funcionaris, no solament en la Generalitat, sinó que fins i tot mai no s'havien fet cursos com ara s'han fet a la Delegació d'Hisenda, per a la normalització dels funcionaris de l'Administració perifèrica de l'Estat, ni tampoc no s'havia fet als ajuntaments. Per tant, segurament és poc, cal que sigui més, crec que serà més, però es fa més que mai no s'havia fet.

Em sembla que aquestes són les principals coses que jo podia afegir al que ha dit el senyor Diputat.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: Senyor Casanovas, desitja replicar? El temps és limitat, senyor Casanovas. Pot parlar un màxim de deu minuts.

El Sr. CASANOVAS: Senyor President, senyories. No abusaré del temps, ho faré molt breu, però hi han uns punts concrets que li voldria dir.

Vostè, senyor Conseller, ha citat les guies telefòniques. Jo no en volia parlar. Si bé els noms de les poblacions sí que es catalanitzen, ho veiem a cada canvi d'anuari, resulta que els carrers encara són els mateixos que hi havia l'any 74; vull dir que no han canviat res, en aquest aspecte. Els noms sí dels títols dels pobles, però res més. I dels carrers, hi ha moltes poblacions que oficialment n'han canviat una colla.

Quant a l'aspecte que vostè m'ha dit que la normalització no es pot fer en un dia, hi estem d'acord. Em sembla que ho he reconegut jo en començar el meu parlament, quan li he dit que en un any i mig, o en mig any, o en el temps que sigui, o amb dos anys —si volem ser més esplèndids— no es pot fer, no es poden tornar enrera segles d'imposicions i de vexacions. Amb això, hi estem d'acord, però el que no veig clar, i el que potser no he sabut explicar prou bé, és si el camí que hem emprat ens portarà, dintre d'uns termes raonables, a aquesta normalització, perquè hi ha actituds bastant vacil·lants; coses que sembla que haurien d'estar aclarides, resulta que no ho són; que se'n diu que es normalitza l'Administració —és vostè que ho ha dit que normalitzaven l'Administració—, i, per tant, veiem que hi ha coses que no, que ni de lluny són normalitzades. I no un exemple, sinó molts. Vostè m'ha dit amb certa rotunditat que d'impresos n'hi ha en català i en castellà i que s'aplica allà on cal. Potser sí, potser sí. Però aquest que li he ensenyat jo —i que consti que els tres que li he ensenyat no són d'abans de la normalització sinó que són d'aquesta setmana passada—,

aquest de «los laboratorios» és tret de l'ambulatori d'Olot. Resulta que a Olot hi ha, com a mínim, un 90% de gent que parlen, normalment, en català, i no n'hi ha cap més, només hi ha aquest. Si realment vostès en tenen en català, el que els agrairé és que els distribueixin millor.

Quant a la normalització dels municipis, miri, senyor Conseller, aquí vostès diuen doncs que sí, que s'han adherit a la campanya de normalització lingüística. Sí, això és un acte formal que en un ple han pres molts ajuntaments. I n'hi ha que s'ho han pres de cor, ho reconec; n'hi ha que s'ho han pres, n'hi ha que han catalanitzat les poblacions i han fet esforços. Però n'hi ha molts que això d'aquesta catalanització, aquesta adhesió a la campanya de catalanització, s'ha limitat a això, a un Ple i, com a molt, a un acte públic en el qual han assistit les persones de costum, i aquí ha quedat limitada la seva adhesió a aquesta campanya de normalització; vol dir que no s'hi oposen, que no s'hi oposen, però que ho facin els altres.

Bé, i quant a l'assumpte de les escoles que vostè m'ha volgut aclarir, m'agrada que després hagi rectificat i hagi dit que es fa en una àrea, perquè jo li voldria recordar les paraules textuais que vostè ha dit: «totalment o parcialment», eh? En el seu parlament d'aquest matí ha dit això, vostè, que el 55% de les escoles ho fan totalment o parcialment en català.

Bé, quant als locutors de ràdio, jo m'he referit a la dicció purament i simplement de l'emissió de l'altre dia a televisió, però ja que vostè m'ho retreu i em dona dos models, que són Ràdio 4 i Catalunya Ràdio, li he de dir i li dic qui —no sé com es diu—, però el presentador del programa de música clàssica, fatal, eh?, fatal. (*Rialles.*)

Bé, i vostè m'ha parlat que en el Zaire no tenien ningú més, no?, no hi havia ningú més que sabés parlar català. És bonic veure que hi ha gent del Zaire que sap parlar el català d'aquella manera. (*Rialles.*) Però, d'altra banda, el que sí que li puc dir és que al camp del Barcelona potser sí que hi havia algú que sabia parlar més bé que com ho va fer aquell senyor quan, al final, ens va fer un resum del que havia estat el partit.

Moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Conseller té la paraula.

El Sr. CONSELLER DE CULTURA: Sí, des de l'escó, només per aclarir un punt, que és el de les guies telefòniques. No es tracta, solament, dels noms de les poblacions, sinó que jo he dit —i, a més, això és evident— que són les pàgines inicials, amb les instruccions, que hi són en les dues llengües, una darrera de l'altra, totes i cadascuna de les instruccions. I el problema dels carrers és un problema que, tal com funcionen les guies telefòniques, són per procés mecanitzat, a través d'un ordinador; i s'està treballant, a la Conselleria, per aconseguir una oronímia, és a dir, els noms dels carrers de tots i cadascun dels municipis de Catalunya perquè, a partir d'aquí, siguin utilitzables no solament per a la Guia Telefònica sinó pels que fan rebuts a través, també, de l'ordinador: les companyies telefòniques, etcètera. Aquest servei, si no el fem així, seria encarir inútilment demanar que el fessin cadascuna d'aquestes companyies, d'aquestes institucions, d'aquests organismes.

Per tant, pensem que, per exemple, els nomenclàtors de carrers tal com eren a l'antic règim van perdurar tres anys després del canvi de règim, perquè aquests canvis no es poden fer mai d'un any per a l'altre.

Res més.

El Sr. PRESIDENT: Bé, continuant amb les intervencions dels Grups, pertoca ara la intervenció del Grup Mixt, el qual divideix el seu temps entre tres dels seus membres. Primerament, té la paraula el Diputat senyor Albert Planasdemunt, per un temps, doncs, de deu minuts.

El Sr. PLANASDEMUNT: Honorable senyor President, senyores i senyors Diputats, en nom propi i dels Diputats del Centre Democràtic i Social inscrits en el Grup Mixt del Parlament, d'aquesta Cambra, i en representació de qui parlo, des d'aquesta tribuna, manifesto la congratulació i satisfacció que hem sentit aquest matí amb l'explicació que ens ha donat l'Honorable Conseller de Cultura, en aquesta Cambra, en el tema de què estem tractant. Bàsicament, perquè hem pogut constatar, una vegada més, la prudència amb què ha actuat el Consell Executiu en un tema tan delicat per a la nostra societat com és el tema de la normalització lingüística.

Els senyors i senyores Diputats que formaven part de la Ponència d'elaboració conjunta de la Llei de Normalització Lingüística recordaran que el Diputat que en aquest moment els parla, no solament una vegada sinó manta vegades, va recomanar que actuéssim amb seny, que apliquéssim a l'elaboració de la Llei el seny català. Ho demanava perquè em temia que la redacció d'aquesta Llei pogués sensibilitzar, abans, fins i tot, de la seva promulgació, i produir un rebuig que faria difícil, després, la seva aplicació si és que es volien assolir uns resultats positius i no uns resultats completament antagònics d'aquells que es perseguïen amb la promulgació de la Llei. El que es perseguia era la implantació, el retrobament del català, com deia aquest matí l'Honorable senyor Conseller, a les nostres terres catalanes; el retrobament de la llengua pròpia de Catalunya, que ha estat el mitjà de comunicació secular per a tot el nostre poble. Un dels signes d'identitat del poble català, que, avui més que mai, necessitem que sigui un vincle d'unió entre tots els ciutadans de Catalunya.

Per les explicacions donades hem pogut constatar que s'ha fet un esforç per a la normalització del català en les seves tres vessants: el català al carrer, el català a l'Administració i el català a l'escola. Els contactes i acords que hi ha hagut amb l'Ajuntament, senyor Conseller, aquest Diputat creu que han estat positius per a la normalització de l'ús del català al carrer. S'han aconseguit retolacions en català, s'ha aconseguit que les comunicacions es fessin en català, s'ha aconseguit que tots aquells escrits interns de l'Ajuntament, allà on hi ha hagut possibilitats de personal per a poder-ho executar, es fessin en català. Hi ha hagut el respecte, evidentment, del que és l'article 3.3 de l'Estatut de Catalunya i l'article 3 de la Constitució, quant als drets i als deures dels ciutadans de Catalunya i als deures i drets de tots els ciutadans de l'Estat espanyol.

Allà on ens hem trobat amb municipis que hem tingut un tant per cent elevat de gent de parla castellana que no entenia encara ni comprenia la llengua catalana, crec que ha estat un deure que ha tingut qualsevol que s'hagi trobat en un càrrec de l'Administració de trametre'ls les ordres, de trametre'ls les consignes de l'ajuntament en la llengua que ells podien entendre.

Lentament, i a poc a poc, es va aconseguint que s'accepti el català i que entenguin el català. S'han fet també, per a la divulgació del català al carrer, campanyes de teatre, ajudades per la Generalitat de Catalunya, per la Conselleria de Cultura; s'han

fet actes populars on la llengua catalana ha estat enaltida i ressaltada; s'han editat llibres en català que han arribat a les nostres biblioteques i que no són únicament i exclusivament d'ús dels infants, sinó fins i tot dels adults. D'això, en puc donar constància.

Dintre de l'Administració també s'ha aconseguit quelcom quant a la normalització de l'ús del català. Els municipis de Catalunya es troben mancats, moltes vegades, de funcionaris que tinguin un domini perfecte de la llengua catalana, bàsicament de secretaris, que tots els senyors Diputats d'aquesta Cambra saben que hi ha molts pobles a Catalunya en els quals, encara avui, no es disposa de secretaris. Ens trobem amb pobles on ens vénen secretaris de parla castellana, i, lògicament, hem de respectar els seus drets com a ciutadans de l'Estat espanyol que són, i com a ciutadans de Catalunya des del moment que agafen la ciutadania a Catalunya, i els hem de facilitar la tasca perquè puguin adquirir el coneixement del català, no fent-los difícil la seva tasca davant l'ajuntament, i facilitant-los que puguin assistir als cursets que s'han iniciat ja fa temps perquè puguin adquirir el coneixement suficient de la llengua catalana per a poder desenvolupar la seva feina en la llengua vernacle del país.

A l'escola jo crec que s'ha fet un gran pas quant a la normalització lingüística, discrepant —i ho sento— de l'opinió de l'Il·lustre Diputat que m'ha precedit en l'ús de la paraula. Crec que ha estat molt positiva la tasca que s'ha fet en les nostres escoles. Jo recordo que en una reunió de la Comissió de Cultura —deu fer un parell d'anys, aproximadament—, l'Honorable Conseller d'Ensenyament, senyor Guitart, ens explicava les dificultats que hi havia per a nodrir totes les escoles de mestres que haguessin fet el reciclatge en català, de mestres que tinguessin la titulació del català per a poder-lo impartir. Avui, amb les dades que ens donava l'Honorable Conseller de Cultura, ens ha parlat que, si en un principi —i parlo *off the record*— aquells cursets es veïen nodrits per unes set mil persones, enguany ha arribat al nombre de tretze mil, i l'any passat van ser uns divuit mil, si no ho recordo malament. Això vol dir que avui estem en disposició d'aconseguir que totes les nostres escoles puguin tenir gent capacitada per a impartir l'ensenyament del català i en català.

Per tant, crec que la tasca que s'ha fet és positiva, i que ja podem tenir, com a llengua vehicular de l'ensenyament, el català. Això ens mostra un progrés, crec jo, que s'ha assolit en aquest terreny. Ahir, en un mitjà de comunicació —concretament, un rotatiu de molta tirada en el nostre país— llegia que per manifestació de dos Diputats del Parlament de Catalunya es deia que hi ha un desconeixement del català a moltes zones de l'entorn del Barcelona, i de les escasses escoles, també es parlava —escoles públiques, em refereixo— que tenen el català com a llengua prioritària de l'ensenyament. Ho repeteixo, això eren manifestacions, segons expressava el rotatiu, de dos Diputats d'aquesta Cambra. Si jo no estic mal informat, el tràmit per a aconseguir que una escola pública hagi de ser declarada com a escola catalana, o pugui ser declarada com a escola catalana, té un tràmit d'allò més senzill. No és res més ni gens menys que l'associació de pares d'alumnes i el claustre de professors sollicitin que volen tenir aquesta premissa per a la seva escola, i així es pot aconseguir.

Per experiència pròpia, els diré que l'escola que aconsegueix

això es veu ràpidament nodrida de professors que tenen la titulació del català, perquè avui ja, en els concursos de trasllat que s'efectuen, són molts els professors que busquen l'escola catalana per a desenvolupar la seva tasca, són molts els professors que senten necessitat d'impartir allò que porten a dintre, senten la necessitat de fer aquesta divulgació de la llengua catalana, i el seu terreny, com és lògic, és l'escola.

Altra cosa, crec jo —i és ben diferent, per cert—, és si el claustre de professors i els pares d'alumnes d'aquestes escoles esmentades no creuen convenient l'aplicació de la llengua catalana per la situació sociolingüística de l'entorn de l'escola. Però llavors, si us plau, que no s'acusi que no s'imparteix l'ensenyament en català, sinó que és que no s'ha sol·licitat. D'altra manera, si s'imposés, la meua opinió seria que hi hauria una conculcació dels drets de l'infant i dels drets dels pares quant a la llibertat d'escollir l'ensenyament en la llengua que desitgin per als seus fills. I crec que estem ja lluny dels temps de la dictadura en que ningú podia imposar sobre un altre allò que cregués més convenient. Precisament, la democràcia ens dona aquesta llibertat d'escollir per a nosaltres i per als nostres fills allò que més desitgem.

Aquestes escoles que no han fet la sol·licitud de passar a ser escola catalana, lògicament, queden minvades quant a la possibilitat que els infants aconseguixin un ple domini oral i escrit de la llengua catalana, i, per tant, correm també el risc de l'incompliment de l'article 3.3 de l'Estatut de Catalunya. Però aquí voldria remarcar el que per contra...

El Sr. PRESIDENT: Senyor Diputat, ha passat ja del seu temps. Li prego que abregui.

El Sr. PLANASDEMUNT: Sí, permeti'm. Aquí voldria remarcar que, per contrapartida, també ens podem trobar amb un cas completament a l'inrevés. A la nostra terra, a les escoles declarades de l'escola catalana, s'ha donat ja algun cas —i en sóc testimoni— en què s'ha arribat a fer un abús tan greu de voler explicar-ho tot en català que farà difícil que el dia de demà, quan els nostres infants hagin de fer aquells exàmens per a aconseguir el graduat escolar, puguin treure la titulació del castellà, perquè aquesta s'ha deixat només com una assignatura, i arriba a casos en què s'imparteix l'assignatura del castellà en llengua catalana.

Jo no em vull estendre perquè hem de ser disciplinats, crec que el debat és llarg. Encara eren moltes les coses que em quedaven per a dir, però aquests són els desavantatges de formar part d'un Grup Mixt. Jo només voldria, abans d'acabar, demanar a aquesta Cambra que allò que a Ponència vaig demanar una vegada, que empréssim el seny català per a l'elaboració de la Llei, l'emprem avui per al desenvolupament de la Llei.

Pensem que les nostres paraules i les nostres actituds, que poden ésser en aquests moments aprofitades per una acció anticipada electoralista poden arribar a trencar la convivència del poble de Catalunya, i abans he dit que avui més que mai és necessària per al desenvolupament del nostre país.

Moltes gràcies, senyores i senyors Diputats, dispensi'm, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Bé, té ara la paraula el Diputat senyor Josep Maria Corral.

El Sr. CORRAL: Señor Presidente, señoras y señores Diputados, al Partit dels Comunistes de Catalunya, al PCC, la inter-

venció del Conseller señor Max Cahner nos ha parecido desligada de la realidad existente. Sin situar los temas importantes, los conflictivos, el Consell Executiu ha cubierto el expediente con una larga exposición meramente descriptiva, en un tono triunfalista que no tiene nada que ver con la situación que atraviesan las ciudades y los pueblos de Cataluña. A la hora de analizar la normalización lingüística no podemos hacer abstracción, como ha hecho el Consell Executiu, del contexto global que preside nuestra sociedad, de sus problemas fundamentales que hoy son, sin lugar a duda, la crisis económica y el paro, y de las formas cómo el Gobierno central y el Gobierno de la Generalitat hacen frente a esta situación, es decir, el recorte del gasto público y la inversión en armamentos.

El recorte del gasto público afecta, entre otros, a la enseñanza y a la cultura; por lo tanto, afecta a las inversiones en política de normalización lingüística. La falta de presupuestos es una realidad, y es consecuencia de los presupuestos generales de la Generalitat, los cuales, el Partit dels Comunistes de Catalunya enmendó a la totalidad, es consecuencia de la política de Convergència i Unió de recortar las inversiones en la calidad de vida, es consecuencia del gasto incalificable en compra de armamentos —que, dicho sea de paso, es lo último que necesita este país y que, no lo olvidemos, tiene el entusiasta apoyo del Gobierno de la Generalitat, como se ha visto en las votaciones, en las tomas de posición y, últimamente, en las manifestaciones del President de la Generalitat en su viaje a los Estados Unidos.

Señoras y señores Diputados, que no se me diga que me salgo del tema; no. Estoy tocando el elemento central del debate que hoy realizamos en el Parlament, porque sin dinero no hay política de normalización lingüística eficaz, y hoy no hay presupuestos para abordar en condiciones un tema que ha sido machadado durante más de cuarenta años. Y, por lo tanto, en estas consideraciones iniciales hemos apuntado de dónde hay que sacar el dinero y en dónde hay que invertirlo: en la mejora de la calidad de vida —entendida como una concepción global de los ciudadanos, y por lo tanto, también, de la normalización lingüística.

El segundo problema que queríamos plantear es el del contenido de una política de normalización lingüística. No podemos estar de acuerdo con el contenido que tiene la práctica y las propuestas que nos ha situado el señor Max Canher. Para el Partit dels Comunistes de Catalunya, la lengua no puede estar nunca separada de la cultura, del entorno social en la que la población se desenvuelve; por ello, una política de normalización lingüística no puede basarse en campañas de *marketing* —véase la Norma—, en acciones superestructurales de imagen o de palabras, ni únicamente en programar cursillos de catalán, que están desligados de la realidad social que tienen los alumnos. Una política eficaz de normalización lingüística tiene que tener en cuenta quiénes són los receptores —no es lo mismo Santa Coloma, que el Ensanche de Barcelona; no es lo mismo Cornellà, que Sants—, para, a partir de ahí establecer los ritmos adecuados, conseguir el máximo respeto a ambas lenguas y alcanzar el objetivo de que todos conozcamos y podamos utilizar las dos lenguas.

Y una política de normalización lingüística debe de establecer una priorización de objetivos y no nos satisface la priorización del Consell Executiu. Convergencia y Unión pretende,

como objetivo central, introducir más y propagar la ideología de los Estados Unidos hablada en catalán, ante lo cual nos mostramos radicalmente contrarios. Un botón de muestra: en el primer día de emisión de TV3, en una experiencia piloto, no tienen otra cosa que ofrecer a los ciudadanos de Cataluña que «Dallas» en catalán (*remor de veus*). No tenemos los mismos contenidos, señor Max Canher. Algunas muestras más al respecto: ustedes hablan del catalán en las escuelas, pero existe una carencia de profesores de catalán en los centros. No existe una planificación de reciclajes del profesorado, que deben hacerse en horas de trabajo, como se hace en otros Departamentos de la Generalidad; si no, no se harán. No existen clases de catalán en quinto curso de Formación Profesional, cuando mayoritariamente són castellanoparlantes los alumnos. Las subvenciones a actividades culturales se dan, solamente, o abrumadoramente —si prefieren—, sin criterios de calidad, cuando la cultura catalana tiene expresiones diversas que en su desarrollo se enriquecen, se sintelizan y se homogeneizan. Junto a eso no hay inversiones en infraestructura. Véase, por ejemplo, que la Generalitat no tiene ninguna sala teatral de propiedad, lo que origina que no existan medios para generar una producción artística de base. Si los hubiese, tendríamos una mayor actividad cultural en catalán.

Y finalizo, señoras y señores Diputados, planteando que el tema de la normalización lingüística debe de abordarse desde el punto de vista global, en el marco del conjunto de los problemas que tiene la sociedad y de la política económica que se aplica; nunca aisladamente, como usted ha hecho, señor Max Canher. Por eso, para el Partit dels Comunistes de Catalunya, la anulación de los presupuestos militares de armamento o la nacionalización de la banca, o la reforma fiscal para que pague más quien más tiene, posibilitará unos recursos económicos destinados a la mejora de la calidad de vida, desde esa concepción amplia del término que ya hemos explicado en otras ocasiones, por lo tanto, también para la cultura y la normalización lingüística, que debe tener otros contenidos que los actuales, y, por lo tanto, normalización lingüística para todos los que, viviendo y trabajando en Cataluña, enarbolamos la bandera de la defensa de los derechos nacionales de un pueblo: Cataluña.

Gracias, señor Presidente.

El Sr. PRESIDENT: Té ara la paraula el Diputat senyor Anton Cañelles.

El Sr. CAÑELLAS: Senyor President, senyores i senyors Diputats, aquest Parlament, en aprovar els punts 18 i 19 de la seva Resolució, el dia 29 de setembre proppassat, demostrava una vegada més la seva responsabilitat.

No hi ha dubte que la política de normalització lingüística a Catalunya ha estat fins avui, i ha de continuar essent, una política compartida no solament pel Govern i pel Parlament, sinó assumida per tots els Diputats i els partits polítics. La política lingüística és massa important per al futur de Catalunya, com per a fer-la per majories o minories. És necessari el suport de tots els sectors socials i polítics del país perquè, en definitiva, ha de ser una política integradora, i en el seu desenvolupament mai no pot arribar a dividir la nostra comunitat. La política d'entesa l'hem practicada en el passat; tots recordarem l'aprovació de l'article tercer del nostre Estatut d'Autonomia i, més tard, el treball en Ponència de la Llei de normalització lingüística, on tots els ponents van fer l'esforç màxim per a redactar un

projecte de llei que tingués el suport de tothom. Els Grups parlamentaris i tots els Diputats, en aprovar-la quasi per unanimitat, confirmaven aquesta voluntat d'unitat en aquest àmbit de la política lingüística. És un fet important, i cal que avui el recordem. Amb aquesta actitud defensàvem el futur de Catalunya, de la seva realitat cultural i de la seva llengua com a símbol de la nostra fidelitat com a poble. Per un sentit de responsabilitat era lògic, doncs, que el Parlament volgués, uns mesos més tard, fer un debat per a conèixer el desenvolupament de la Llei i aportar-hi aquelles suggerències que reforcessin els objectius assenyalats en aquesta, i estic segur, que del debat d'avui sortirà enfortida una política serena, incisiva, per a aconseguir la normalització lingüística a Catalunya al mateix temps que el procés de recatalanització del país.

Catalunya necessita una política lingüística equilibrada, però en cap moment, senyores i senyors, electoralista. Hem de ser realistes, i recordem el que deia Carles Cardó quan parlava d'una llengua menor en *La història espiritual de les Espanyes...*, i ens deia que els qui parlaven tenien necessitat de conèixer una altra llengua mundial, tant per raons del comerç com, sobretot, per les de la cultura, i continuava dient Carles Cardó que, «Com a llengua mundial, no podria mancar la general de l'Estat, del qual Catalunya en forma part». I afirmava, finalment, que: «El català, llengua culta, és avui venturosament una bella realitat, però seria una il·lusió funesta de creure-la suficient.» Això no és cap vergonya ni és cap desgràcia. Avui no hi ha cap llengua suficient. Només, senyores i senyors Diputats, fa pocs mesos que vam aprovar la Llei i pocs anys l'Estatut d'Autonomia; en canvi, hem patit molts d'anys de persecució i marginació de la nostra llengua. No podem pretendre, en pocs mesos, i pocs anys, des de 1977, que la situació de la llengua sigui la que tots desitgem; estic en contra de tota valoració pessimista, però també de tota valoració optimista o triomfalista. Aquests dies hem pogut estudiar la informació que el Consell Executiu ens ha donat, informació àmplia i profunda de la política lingüística des de 1977 o, concretament, des de 1978 i, després, d'una forma més detallada, des de 1980 fins avui. És difícil d'avaluar els resultats obtinguts, però, en definitiva, diria —i m'atreiria a afirmar— que són positius, i espero que la majoria de Diputats i de Diputades tindran aquesta mateixa valoració. Hem avançat en la recatalanització i hem conservat un clima de convivència lingüística, sense cap conflictivitat important. Encara aquest matí, l'Honorable senyor Conseller ens parlava de la poca conflictivitat que ha provocat a Catalunya la política de normalització lingüística sobretot respecte a experiències d'altres països, i, això, senyores i senyors Diputats és positiu. Ho confirma també una enquesta d'opinió, els resultats de la qual ha publicat un diari aquest mateix matí.

Estem fent un recobriment de la llengua pròpia sense discriminacions, amb un gran respecte a totes dues llengües i amb la naturalitat del desplegament dels dos idiomes fins a arribar a aquest bilingüisme col·loquial que ens recordava el senyor Conseller aquest matí. Tot plegat ens fa contemplar un horitzó serè, encara que no podem oblidar que aquest és un tema de gran sensibilitat pública, i, per tant, la necessitat de mantenir unes actituds de comprensió i de generositat.

De les paraules del Conseller jo voldria subratllar el que per a mi és més important. La Llei de Normalització ha permès un recobriment del català com a llengua oficial, i també l'afirma-

ció de la necessitat d'una política que faci possible l'oficialitat plena de totes dues llengües i l'equiparació d'aquestes.

Aquest, per a mi, era l'objectiu prioritari de la Llei i aquest ha de ser el compromís del Govern. De l'àmplia informació que la Conselleria ens ha fet arribar, voldria destacar aquells aspectes per a mi més importants, i subratllar-los no pot dir que no reconegui els mèrits de moltes altres aportacions d'aquesta política.

En primer lloc, com he dit fa un moment, ¿la interpretació de la plena oficialitat de cada una de les dues llengües oficials què comporta? Primer, que pugui adoptar-se el català com a llengua normal i preferent d'expressió i, segon, cap limitació del dret de tots els ciutadans a ser correspostos en llengua castellana si ho demanen.

En segon lloc, les subvencions a les publicacions periòdiques, que s'editen totalment en català, que han passat de 33.500.000 a 67.500.000 i un nou decret, com a conseqüència de l'aprovació de la Llei, en què les publicacions parcialment escrites en català, han passat a un total de subvencions de 27 milions de pessetes.

En tercer lloc, els ajuts de la Generalitat a editorials, que han passat de 232 títols a 650. La creació, la continuïtat, de la Direcció General de Política Lingüística, com a organisme motor i continuador del procés de normalització lingüística.

En quart lloc, la creació d'una comissió interdepartamental per a la normalització lingüística.

I, en cinquè lloc, els objectius que la Conselleria d'Ensenyament es marca i que són, en concret, el que manifesta la mateixa Llei, és a dir, garantir per tots els nens que es troben fent el primer ensenyament, el dret a la llengua habitual; en segon lloc, atendre i possibilitar el dret a la llengua territorial, instat pels pares, i, en tercer lloc, mantenir i augmentar els projectes d'ús del català com a llengua vehicular que exposa a l'Ordre del 8 de setembre del 1983.

Senyores i senyors Diputats, el Rei ens recordava l'altre dia com hem mantingut aquests anys un diàleg democràtic de les llengües d'Espanya. Deia Joan Carles a la Reial Acadèmia de la Llengua Espanyola: «Ara és l'hora d'engrandir i encaminar cap a la llibertat i el progrés els diversos idiomes espanyols.» Com són de diferents les paraules del Rei de la visió dels qui veuen en aquests idiomes una realitat incòmoda o un element potencial de disgregació. El Rei dona la més àmplia significació a l'article segon de la Constitució, que assenyalava per als diferents idiomes especial respecte i protecció. Protecció, sí, però no solament per a la seva conservació, sinó per al seu desenvolupament. En darrer terme, les paraules del Rei trameten un missatge fonamental en reconèixer que aquestes llengües comparteixen amb el castellà el diàleg permanent entre tots els espanyols.

En definitiva, si volem mantenir la nostra identitat, la Generalitat pot fer molt, però els ciutadans no podem solament confiar en els poders públics; per a mantenir la nostra realitat catalana hem d'aportar-hi el nostre propi esforç, hem de ser realistes i ens ha de fer reflexionar molt el fet que moltes iniciatives culturals i de defensa de la permanència de la llengua van desaparèixer, moltes vegades no, en els anys difícils de la dictadura, sinó ja en temps de la Generalitat provisional, com ha estat el cas de tantes revistes o tantes editorials que no van trobar el suport, fins i tot algunes vegades tampoc no l'han trobat en el

nostre actual autogovern. Aquesta realitat ens ha d'obligar a un compromís amb nosaltres mateixos, a recuperar l'esperit de resistència cultural que van significar aquells anys. Si avui volem que els nostres llibres, les nostres revistes, el nostre teatre, el nostre cinema o la nostra televisió pugui fer-se en català, cal que tots fem un esforç, primer de tot el Govern de la Generalitat, però després tots nosaltres.

Senyores i senyors Diputats, em reafirmo en el futur d'esperança si continuem junts en aquest combat per la llengua. I voldria acabar, senyor President, amb unes paraules d'en Ferrater i Móra, que diu: «La personalitat catalana pot manifestar-se amb plenitud només per mitjà de la seva llengua. Quan aquesta recula, l'altra —la personalitat— es marceix, es malmet, es vicia, retrocedeix la manera de ser pròpia de Catalunya. El català deixa de ser català. Direm que, després de tot, això no és tan deplorable? No ho seria si, en deixar de ser català o en ser-ne menys, el català no deixés també simplement de ser. Les seves possibilitats d'actuar minven precisament quan la seva personalitat col·lectiva, manifestada per mitjà de la llengua, es dissol, quan es fa província i se li barren els horitzons. Això fa que els catalans no tinguin cap altre remei, si volen seguir essent-se, si —com deia— volen, a més, seguir essent, que aferrar-se a la seva llengua, usar-la, conrear-la, purificar-la i estendre-la.»

Moltes gràcies, senyors Diputats.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula l'Honorable senyor Conseller de Cultura.

El Sr. CONSELLER DE CULTURA: Voldria agrair, en primer lloc, les paraules d'aprovació dels il·lustres Diputats senyors Planasdemunt i senyor Cañellas, i voldria afegir dues precisions molt breus a una de les qüestions que ha plantejat el senyor Planasdemunt quan ha parlat de l'ensenyament del castellà. Bé, he de dir que l'ensenyament del castellà s'ha de fer en castellà preceptivament, segons els diferents decrets que ho regulen, i encara en aquest darrer Decret publicat el 1983, és emfasitzada aquesta necessitat que la llengua castellana s'ensenyi en castellà, igual, evidentment, com la llengua catalana s'ha d'ensenyar en català.

Respecte... —també una molt petita precisió que, d'altra banda, suposo que ja la té ben clara l'il·lustre Diputat senyor Cañellas—, que l'oficialitat del català no deriva de la Llei de Normalització Lingüística, sinó de l'Estatut mateix, aquest precepte bàsic, cosa que només desenvolupa la Llei de Normalització.

Res més. Gràcies.

(El senyor Cañellas demana la paraula.)

El Sr. PRESIDENT: Senyor Cañellas?

El Sr. CAÑELLAS (de l'escó estant): Sí, senyor President, jo estic d'acord amb la rectificació. Potser m'he expressat malament; tenint només set o vuit minuts per a poder parlar, és molt difícil de concretar, però jo voldria afirmar amb les paraules que aquesta Llei el que ha fet —i per a mi és un dels objectius prioritaris— és desenvolupar una norma de l'oficialitat del català, és a dir, la llengua pròpia de Catalunya la vam aconseguir també amb l'Estatut d'Autonomia i crec que, doncs, amb aquesta Llei el que hem fet és el desenvolupament normatiu de l'oficialitat del català, que per a mi és un dels punts essencials de la Llei.

Moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Té ara la paraula, en nom del Grup parlamentari del Partit Socialista Unificat, el Diputat senyor Xavier Folch.

El Sr. FOLCH: Senyor President, senyores Diputades, senyors Diputats, per començar voldríem sortir al pas d'una afirmació que s'estén insidiosament massa sovint, una afirmació que parla de l'existència de dues comunitats a Catalunya. En nom del Grup parlamentari del PSU vull afirmar ben categòricament que això no és veritat, que a Catalunya hi ha un sol poble i que no hi ha cap interès nacional ni de classe ni cap realitat profunda ni cap projecte de futur que pugui justificar que es parli de dues comunitats dividides per causa de la llengua. A Catalunya hi ha classes socials diferents, hi ha distintes opcions polítiques, es parlen diverses llengües, però som un sol poble. Aquesta és la realitat i aquest és i ha estat l'objectiu del nostre partit al llarg de quasi mig segle d'història. És la política que al nostre entendre convé als interessos nacionals de Catalunya i als interessos de classe dels treballadors.

Certament, no s'ha produït cap ruptura per motius de llengua, i això s'ha degut, en primer terme, a la maduresa del nostre poble. Si a vegades es detecten algunes actituds de rebuig envers la normalització lingüística, cal tenir en compte que en una situació democràtica els conflictes sempre es manifesten més clarament, certes tensions socials que estan soterrades en un règim dictatorial emergeixen a la llum pública en un règim democràtic. És cert, però, que la crisi econòmica que afecta tan durament les classes populars, ha estat i és un factor negatiu que no ajuda gens a la plena integració dels immigrants a la societat catalana. Aquest aspecte i el fet que el Govern de la Generalitat estigui en mans d'un partit minoritari, que representa essencialment els interessos de la burgesia, fan particularment delicada l'aplicació d'una política lingüística de normalització del català entre certs sectors de la immigració més recent. Per això, en aquesta qüestió és imprescindible la col·laboració de les organitzacions socials més representatives dels treballadors. En aquest sentit, i ho assenyalarem com una de les mancances més greus en l'actuació del Consell Executiu, cal comptar amb les centrals sindicals com un mitjà primordial per a fer arribar la normalització lingüística a la classe obrera. Sense una ferma col·laboració i coordinació amb els sindicats per part de les autoritats que dirigeixen la política lingüística difícilment podrem avançar en aquest sector.

Hem llegit atentament el llarg patracol que ha preparat el Govern per a aquest debat i hem escoltat amb interès la lectura, no gaire feliç ni amena, que n'ha fet davant el Ple el Conseller de Cultura. El Conseller ens ha infligit un allau de dades i de xifres, tantes que ens temem que la multitud de petites informacions no sigui com els arbres que no deixen veure el bosc, el bosc de la normalització lingüística, i la realitat és que no veiem un fil conductor, un objectiu central i clar de la política lingüística del Govern. Al nostre entendre, i això ens hauria agradat sentir-ho en boca del Conseller, el català, com a llengua pròpia i oficial de Catalunya, ha d'arribar a ser la llengua comuna de tots els ciutadans del nostre país. No podem oblidar tampoc, i no ho hem sentit en la intervenció del Conseller, que el català pertany a una comunitat lingüística, a la comunitat d'allò que abans molts en deien —i que a mi no em sap greu de seguir-ne dient— els Països Catalans. Cal fer realitat l'article 3.3 de l'Estatut quan diu: «La Generalitat garantirà l'ús

normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement, i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya.» Això vol dir, entre altres coses, que cal un impuls institucional per a la normalització lingüística, i aquí és on les nostres crítiques a l'acció de govern són més clares i contundents.

S'han fet coses, evidentment, no faltaria més; però el que s'ha fet és molt insuficient. En primer lloc, s'ha reduït la tasca de la política lingüística a una tasca del Departament de Cultura —com l'atur, del Departament de Treball—, sense valorar que la normalització lingüística és, o hauria de ser, un objectiu essencial de la reconstrucció nacional de Catalunya. Quan es va aprovar la Llei de Normalització Lingüística ja vam dir que el fet més negatiu de la votació final havia estat el rebuig, mitjançant un acord del Grup de Convergència i Unió i del Grup Socialista, de l'article central que donava força i coherència a l'impuls institucional. Si la joventut depèn de Presidència, i els esports depenen de Presidència, i la televisió depèn de Presidència, amb tant o més motiu la política lingüística hauria de dependre de Presidència.

És per això que anuncio ja, des d'ara, que presentarem al final d'aquest debat una proposta de resolució per a la creació d'un institut o centre de normalització lingüística amb caràcter interdepartamental, dependent de Presidència, que tindria les competències següents: la direcció tècnica del programa de normalització lingüística de la Generalitat; el seguiment del programa de normalització lingüística, amb facultat d'intervenir en tots els casos en què aquest programa sigui vulnerat o s'apliqui indegudament; l'assessorament en matèria de normalització lingüística, tant en l'Administració pública com en els particulars; el manteniment i la coordinació dels serveis existents o que es puguin crear per a la normalització de l'ús públic de la llengua catalana, entre els quals el servei de traduccions, i la coordinació de les accions que facin realitat, com mana l'Estatut, que l'aranès serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció. És una proposta que permetria subsumir dins d'aquest organisme interdepartamental les funcions de l'actual Direcció General de Política Lingüística ampliant-les, i que evitaria les incoherències actuals del Govern, evitaria el desori que ha mostrat en la seva intervenció el Diputat senyor Casanovas, evitaria la formació de comissions artificials, com la creada pel Decret publicat el 30 de setembre al *Diari Oficial*, i evitaria que en les comunicacions del Govern apareguin coses tan pintoresques com l'incís de la pàgina 6 de la comunicació que se'ns ha presentat per a aquest debat, que diu: «L'ensenyament (tema a tractar pel Departament d'Ensenyament)», com si, en lloc d'haver-hi un sol govern hi hagués un conjunt de regnes de taifes.

Més exemples de la poca importància que dóna el Govern, en aquest cas el President de la Generalitat, a la normalització lingüística: el poc interès amb què el President de la Generalitat va seguir la tramitació de la Llei de Normalització Lingüística —i ell sap que és veritat això que estic dient—; el fet que no assistís a la votació final del conjunt de la Llei; el fet que no hagués intervingut com a President valorant què significava la Llei per al país i per a la seva recuperació com a nació; el fet, encara, que en un debat tan important com aquest no intervingui ell en nom del Govern, sinó que deixi la feina al Conseller

de Cultura com si es tractés d'una feina secundària o subalterna. Aquesta és una manera gràfica de dir, de cara a l'opinió pública, que aquest és un debat de segona, que la normalització lingüística no és cosa de tots, com diu aquell eslògan, que la normalització lingüística és cosa de la gent de cultura, cosa dels intel·lectuals, i, naturalment, això té o pot tenir unes conseqüències molt negatives.

Donaré, encara, més exemples de la poca importància que té per al Govern la política lingüística: en els pressupostos s'hi han destinat quantitats petitíssimes, gairebé ridícules. El pressupost de Cultura, que ja és baix —en una altra ocasió m'hi vaig referir— té la Direcció General de Política Lingüística com la seva ventafocs, la parenta pobre. Un 9,6% del pressupost del Departament de l'any 82 es va destinar a la Direcció General de Política Lingüística; un 9,4, l'any 83, encara menys que l'anterior.

Ja sé que hi ha comparacions que són odioses i que aquesta potser ho és, però al Quebec hi ha un organisme interdepartamental que vetlla per la política lingüística, l'Office de la Langue, que compta amb 600 funcionaris; nosaltres no volem caure en la burocratització, però tampoc en l'inhibicionisme.

Hi ha, també, una referència, que ens dóna un document del Govern: la Memòria presentada quan es va discutir la Llei de Pressupostos en els programes d'actuació. Al final del programa de política lingüística hi havia una nota que deia, literalment: «Aquest programa de política lingüística no contempla les necessitats derivades de la promulgació de la Llei de Normalització Lingüística, l'aplicació de la qual exigeix un pla especial de política lingüística, que tenim en un estadi avançat de preparació, més enllà dels límits del pressupost ordinari.»

I aquí sí que vull fer una pregunta, que és: on és, aquest pla especial de política lingüística?

Ja sé que aquí se'ns dirà —i sempre se'ns diu— que el Govern es troba davant l'assignació de recursos escassos, com diuen els economistes, i que, per tant, no es pot fer tot. Però, justament d'això es tracta: de fer una opció, i la nostra opció és diferent de la del Govern en el sentit que, per a nosaltres, la normalització lingüística és prioritària en el camp cultural, i la cultura és, amb la satisfacció de les necessitats bàsiques, prioritària en la vida nacional.

I una altra crítica de fons a l'exposició del Conseller: sembla que la política de normalització lingüística sigui un procés natural, que funcioni sense entrebancs, en el millor dels móns possibles, i que no estigui sotmès a obstacles ni a amenaces. El Conseller ens ha descrit una situació gairebé idíl·lica, sense problemes... Com a màxim, amb problemes que vénen del passat. Ens ha citat tres vegades —si no ho he sentit malament— l'opinió de distingits sociolingüistes estrangers que valoraven, pel que sembla, molt positivament com anaven les coses. Ens agradaria saber qui eren i en què es basaven, aquests distingits sociolingüistes estrangers, per a afirmar això. Sobretot, en què es basaven. Però, sobretot, ens agradaria que el Govern tingués en compte l'opinió d'altres sociolingüistes —aquests, catalans, i també força distingits— que veuen, els uns amb una gran preocupació, els altres amb un fort pessimisme, el futur de la llengua catalana. Nosaltres, en tot cas, no compartim el triomfalisme que es desprèn de l'exposició del Conseller.

No hi ha obstacles, senyor Conseller? Ha desaparegut, el centralisme? Ens hem trobat, d'ençà que hem recuperat el Par-

lament de Catalunya, amb obstacles que venien del poder central. Primer, del Govern de la UCD; un Govern que existia, com a tal Govern, gràcies al suport de Convergència i Unió, malgrat la seva política anticatalana. Ara, és clar, els obstacles vénen del Govern del PSOE: recurs contra la Llei de l'euskera, recurs contra la Llei del català, recurs contra la Llei del gallec..., altres recursos i impugnacions; requeriment contra un decret i una ordre de la Conselleria d'Ensenyament, etcètera.

Nosaltres creiem que cal recordar al Govern central no només que està perjudicant amb aquestes actuacions el desenvolupament de l'autonomia catalana —i de la basca, i de la gallega—, sinó que està incomplint el mandat de l'article tercer de la Constitució, quan diu que: «La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que ha de ser objecte d'un respecte i una protecció especials.»

El Govern central sembla obsedit, absurdament, pels problemes que suposadament assetgen el castellà, i no es preocupa gens ni mica del català, el basc o el gallec. Tal com ha dit Francesc Vallverdú, «el basc, com el català i el gallec, tenen un greu problema de supervivència. Aquestes llengües tenen uns territoris propis on poden i deuen desenvolupar-se. El castellà, en canvi, té assegurada la seva supervivència, fins i tot en el cas que, en les nacionalitats històriques, un dia esdevingués *tan sols* la segona llengua de la comunitat sencera. Si el Govern no es replanteja la seva política lingüística, en el sentit d'aconseguir la plena igualtat, de fet i de dret, de les llengües oficials, no solament contribuirà a un genocidi lingüístic i discriminarà milions de ciutadans, sinó que, amb el seu disbarat, donarà arguments als qui, a Catalunya, a Galícia o a Euskadi, opinen que "els qui manen a Madrid", siguin del color que siguin, estan incapacitats per acceptar, amb totes les seves conseqüències, la realitat plurinacional i plurilingüe d'Espanya».

També caldria recordar al Delegat del Govern, al senyor Martí Jusmet, que, l'endemà de l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística, va anunciar que era imminent un decret del Govern central que garantiria l'aplicació de la Llei a l'Administració perifèrica de l'Estat a Catalunya. Ha passat més de mig any des d'aquelles declaracions, i les intencions del senyor Martí Jusmet s'han evaporat o han quedat en no res.

Una política de normalització lingüística no pot ser eficient i completa si el Govern de la Generalitat no aconsegueix que el poder central compleixi els deures que li imposa la Constitució actual, en el seu article tercer, a què m'he referit abans, i, a més, si no reclama que el poder central compleixi el que li imposa el deure moral que té de reparar, en allò que sigui possible, els gravíssims danys que, durant la dictadura franquista i en nom, precisament, de l'Estat, es van causar a la nostra llengua.

En qualsevol cas, el que ens correspon, des del Parlament —i crec que també des del Govern— és valorar els obstacles i tenir-los en compte per tal de poder-los vèncer; no serveix de res amagar el cap sota l'ala com, al nostre entendre, ha fet el Conseller en la seva intervenció. Tal com diu el poeta Miquel Martí i Pol: «Ells, els altres, sempre estan alerta; nosaltres no podem pas ser menys».

Si repassem ara la Llei, podrem fer unes quantes preguntes al Govern. Per exemple, l'article 7.2. «El Consell Executiu», diu, «ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, la

normalització de l'ús del català en les activitats administratives de tots els òrgans de la seva competència.» Hi ha, senyor Conseller, aquestes disposicions reglamentàries?

L'article 15, que diu: «Hom no pot expedir el certificat de grau de l'Ensenyament General Bàsic a cap alumne que, havent començat aquest ensenyament després de publicada la present Llei, no acrediti, en acabar-lo, que té un coneixement suficient del català i del castellà. Tanmateix, l'acreditament del coneixement del català pot no ser exigít en el cas d'alumnes que han estat dispensats d'aprendre'l durant l'ensenyament o una part d'aquest, o que han cursat l'Ensenyament General Bàsic fora del territori de Catalunya, en les circumstàncies que el Consell Executiu establirà per reglament.» Ha estat establert, aquest reglament, senyor Conseller?

L'article 19 diu: «La Llei reguladora de l'accés al professorat ha d'establir els mecanismes i les condicions necessàries per a donar compliment a l'article anterior.» Existeix? Aquesta llei, evidentment, no existeix, però, existeix algun projecte de llei, algun avantprojecte?

L'article 21.2: «El Consell Executiu de la Generalitat ha de reglamentar la normalització de l'ús de la llengua en els mitjans de comunicació social sotmesos a la competència o gestió de la Generalitat, amb l'objectiu d'assegurar la comprensió i millorar el coneixement de la llengua catalana, tenint en compte la situació lingüística de l'àrea de difusió de cada mitjà en concret.» Ha estat fet, aquest reglament, senyor Conseller?

I aquí voldria dir que la presència de la llengua catalana en les emissores de ràdio instal·lades a Catalunya és encara molt insuficient, com tothom sap. Els grans centres emissors d'ona mitjana dediquen a la llengua i a la cultura catalanes uns espais mínims, que no es corresponen amb la implantació i la necessitat reals d'aquestes. Malgrat que la Llei de Normalització Lingüística preveu que la Generalitat ha d'impulsar la normalització del català en les emissores, constatem la inhibició o les insuficiències del Consell Executiu en aquest sector, i, en aquest sentit, presentarem una proposta de resolució al final del debat.

L'article 25 diu: «El Consell Executiu de la Generalitat ha de fomentar la normalització de l'ús del català en les activitats mercantils, publicitàries, culturals, associatives, esportives i de qualsevol altra mena.» S'ha fet alguna cosa, s'ha pres alguna disposició, en aquest sentit?

L'article 26 diu: «Allà on així ho exigeixi la situació sociolingüística, el Consell Executiu, d'acord amb les corporacions locals afectades, ha de crear o subvencionar centres especialment dedicats, en tot o en part, a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana.» Aquest és un article molt important, al nostre entendre, perquè remarca el paper dels ajuntaments, amb l'acord dels quals ha de comptar el Consell Executiu, donat que els ajuntaments són els qui millor coneixen la realitat de les poblacions afectades, especialment allà on ho exigeix la situació sociolingüística, és a dir, en aquells municipis en què la normalització lingüística és més lluny de la realitat. I, en aquest sentit, fem una proposta al Consell Executiu; ja sabem que hi ha dificultats pressupostàries, però creiem que el Govern hauria d'abandonar la pràctica predominant de subvencionar els cursos per a adults i altres menes d'acords establerts amb els ajuntaments de cara a la normalització lingüística al cinquanta per cent per cada part; cinquanta per cent l'ajuntament i cinquanta el Govern. Nosaltres creiem que aquesta

proporció hauria de passar a ser del setanta-cinc per al Govern i el vint-i-cinc per als ajuntaments. Si no, els ajuntaments —molts ajuntaments—, forçats per la llei d'absorció de deutes, no podran participar, malgrat el seu interès, en la tasca de normalització lingüística en la mesura que ells voldrien.

L'article 27 diu: «El Consell Executiu ha d'establir un pla perquè la població prengui consciència, davant la normalització de l'ús lingüístic a Catalunya, conseguint a la vigència d'aquesta Llei.» Existeix, aquest pla? I el punt 2 del mateix article diu: «El Consell Executiu ha d'ordenar l'elaboració d'un mapa sociolingüístic de Catalunya, que serà revisat periòdicament, per tal d'adequar a la realitat la seva acció reguladora i executiva de política lingüística, i, alhora, ha de valorar la incidència de la planificació en el progressiu coneixement de la llengua catalana.» Nosaltres constatem que, al cap de set mesos d'entrar en vigor la Llei, el mapa sociolingüístic no ha estat encara elaborat, malgrat el fet de tractar-se d'un instrument imprescindible per a aplicar una correcta política lingüística que tingui en compte les diferències geogràfiques i socials existents, per a poder actuar amb la intensitat i l'eficàcia necessàries en cada zona. I anuncio que també presentarem una resolució en aquest sentit.

Finalment, l'article 28 diu també: «El Consell Executiu ha de proporcionar els mitjans que garanteixin l'ensenyament i l'ús de l'aranès en els centres escolars de la Vall d'Aran i ha de prendre les mesures necessàries perquè l'aranès sigui emprat en els mitjans de comunicació social a la Vall d'Aran.» També ens agradaria saber què s'ha fet en aquest sentit.

La Llei de Normalització Lingüística estableix, en el seu article primer, els seus objectius, entre els quals s'enumeren: «donar efectivitat a l'ús oficial del català», «normalitzar l'ús del català en tots els mitjans de comunicació social». Malgrat la claredat i la precisió dels termes en què es formulen aquests objectius, constatem que el Consell Executiu no ha emprès totes les iniciatives necessàries per tal d'assolir-los. Caldria un estudi jurídic exhaustiu de la normativa avui vigent a l'Estat espanyol, amb vista a l'acompliment d'aquests objectius, no sols per a instar la modificació de la normativa, quan s'hi oposi, sinó també per a fer-la aplicar, per analogia, quan la normativa no sigui contrària a la normalització lingüística.

Així, en el cas de la normativa referent a quotes d'emissió d'autors i intèrprets espanyols en els diferents mitjans de comunicació s'hauria d'aplicar, en el cas dels centres radicats a Catalunya reservant almenys un 50% de la quota a autors i intèrprets catalans. I també en aquest sentit presentarem una proposta de resolució.

He de dir que lamentem que, quan el Conseller ha parlat de l'actuació en el camp de la normalització lingüística pel que fa al cinema i al teatre, ni tan sols no hagi fet cap esment a la cançó catalana. Tan oblidada té avui el Govern de la Generalitat la cançó catalana, que tant va contribuir a la normalització lingüística en els temps difícils i no tan allunyats de la dictadura franquista? La cançó catalana, avui com ahir, no pot ser oblidada com un factor important que és de normalització lingüística, i cal que el Govern de la Generalitat li dediqui l'atenció que mereix, cosa que fins ara no ha fet.

També ha dit el Conseller que la Norma ha causat un fort impacte als infants catalans. Francament, si és un acudit no és gaire bo però pot passar, i si està dit seriosament més val que

ho oblidem. No és aquesta, la de la Norma, la campanya de conscienciació popular que ens cal d'acord amb l'article 27.1 de la Llei de Normalització Lingüística, la conscienciació que, juntament amb l'impuls de les institucions, ens pot permetre arribar a la normalització lingüística.

El document del Govern diu també, i el cito textualment: «Ara que hi ha cursos de català arreu de Catalunya per als adults que no l'han pogut estudiar a l'escola, els ciutadans tenen al seu abast les eines necessàries per a arribar a conèixer el català.» Al nostre entendre, aquests cursos, evidentment, compleixen una funció però estan molt lluny de ser les eines necessàries per a arribar a conèixer el català. Fan falta, com és obvi, moltes altres eines, com la televisió, la ràdio, els diaris, les escoles, etcètera.

Pel que fa a l'ensenyament, cal tenir en compte que la Llei i els criteris que se'n desprenen han de fer variar —vull dir la Llei de Normalització Lingüística—, han de fer variar les actuacions i els plantejament desenvolupats fins ara pel Departament d'Ensenyament. En el Decret i l'Ordre promulgats el dia 31 d'agost i el dia 9 de setembre, hi manca, en aquest Decret i en aquesta Ordre, una adequació més compromesa per part de l'Administració, al nostre entendre. Nosaltres, però, esperem que el requeriment fet pel Govern central, que no solament lamentem, sinó que valorem molt negativament, no obligarà a modificar cap dels criteris establerts en la Llei de Normalització Lingüística. En la fase actual caldria canviar alguns dels mitjans i instruments utilitzats fins ara, i m'hi referiré de manera telegràfica. Caldria establir noves funcions dels mestres especialistes de català; caldria modificar i replantejar, radicalment, el servei d'ensenyament del català; caldria reestructurar i donar altres continguts al reciclatge dels mestres, i plantejar el reciclatge per als professors de Formació Professional i de Batxillerat, i finalment caldria una nova normativa per a l'adjudicació de les places del professorat a fi d'adequar el tipus de professorat a les necessitats dels centres educatius.

Aquest debat, senyor President, i amb això acabo, és el resultat d'una resolució del Parlament de Catalunya, resolució proposada pel nostre Grup parlamentari. Quan vam fer la proposta algú ens va dir: a qui feu el joc? Nosaltres fem el joc a la normalització lingüística i, per tant, en definitiva, al poble de Catalunya. Tal com ha escrit Miquel Martí i Pol, «la recuperació de la nostra veritable identitat no suposa, de cap manera, una agressió a ningú, ans l'exercici d'un dret irrenunciable, i cal que la considerem una obligació ineludible». Aquesta és la nostra posició, i ens agradaria que fos també la posició del Govern i del Parlament de Catalunya.

Senyor President, senyores Diputades, senyors Diputats, moltes gràcies per la seva atenció.

El Sr. PRESIDENT: L'Honorable senyor Conseller de Cultura té la paraula.

L'H. SR. CONSELLER DE CULTURA: Senyor President, senyores i senyors Diputats, contesto ara a l'Il·lustre senyor Diputat que m'ha precedit en l'ús de la paraula.

En primer lloc, de les primeres afirmacions que ha fet he de dir que comparteixo plenament que a Catalunya no hi ha dues comunitats, que només n'hi ha una, que els catalans som un sol poble. Hi estic plenament d'acord.

Sobre un altre dels punts del començament d'aquesta intervenció, sobre la participació dels sindicats en la campanya de

normalització, he de dir que al començament del seu plantejament hi hagué contactes formals amb els sindicats i que saben que estem oberts a la col·laboració. En tot cas, no ha estat la nostra intenció, ni ho és, la d'ignorar-los.

D'altra banda, també voldria aclarir que ni la normalització ni el tema de l'atur no són temes d'un sol Departament. Pel que toca a la normalització, és obvi que el mateix Diputat hagi hagut de fer esment d'altres Departaments, com és el d'Ensenyament, el de Justícia, el d'Obres Públiques, el de Governació, que entre altres és titular de l'Escola d'Administració Pública; tenen papers molt importants en la política de normalització, i així ho he fet constar aquest matí en la meua intervenció.

D'altra banda, voldria fer un incís. El senyor Diputat ha fet una sèrie de preguntes molt seguides, probablement algunes d'elles molt interessants; algunes d'elles, moltes d'elles, em sembla que les he contestades ja o en tot cas ja estan contestades en la meua intervenció, però, en tot cas, és impossible, de la manera com les ha exposades, de poder-les contestar a totes, una a una. Per tant, si alguna d'aquestes creu que és prou important i no la troba contestada, té mitjans que el Reglament del Parlament li dona per a poder-les preguntar. En tot cas, intentaré de fer aquelles que he pogut copsar amb prou nitidesa i que en aquest moment em veig capacitat de contestar amb prou precisió.

Sobre el pressupost. També aquí cal tenir en compte un fet important. El pressupost del qual ha parlat el senyor Diputat és el pressupost estricte de la Direcció General de Política Lingüística, que entre els seus diversos capítols suma 422 milions i escaig de pessetes. Però aquí no s'acaba la inversió o la part del pressupost que la Generalitat destina a política lingüística. Només dintre del mateix Departament de Cultura he de dir que..., i el personal de Política Lingüística dels Serveis Territorials consta, no pas en la Direcció General, sinó en la Secretaria General, com tot el personal de Serveis Territorials; són aquests 13 milions de pessetes. A més més, diversos Serveis d'altres Direccions Generals tenen quantitats assignades en el pressupost per a política lingüística. Diré només quantitats rodones: 52 milions per a cinema; 16 milions per a vídeo; 9 milions per a discos; 39 milions de pessetes per a teatre; 130 milions al Centre Dramàtic; 20 milions per a la cançó, per a la cançó catalana; 106 milions per el llibre; 34 milions per a la compra de llibres catalans per a biblioteques —la partida de llibres castellans és una altra—; 110 milions per a premsa, segons l'últim decret que hem publicat. Això fa que el pressupost general del Departament de Cultura que es destina a política lingüística sigui de 982 milions de pessetes.

A part d'això, en el Departament de Justícia per a la catalanització de l'Administració i per a altres tasques de catalanització, de normalització lingüística hi ha un total de 23 milions de pessetes. Per a aquests mateixos temes l'Escola d'Administració Pública de la Generalitat té pressupostades 36.800.000 pessetes. El Departament d'Ensenyament per a reciclatge de professorat, catalanització d'universitats, formació de professorat especialitzat, cursos d'extensió cultural a ajuntaments, subvenció d'entitats amb aquesta destinació, programa de catalanització i els mil professors especialitzats té un pressupost de 1.265 milions de pessetes. La Corporació Catalana de Ràdio i Televisió té assignats —tota ella, evidentment, és una de les

partides més importants destinades a fer una política eficaç de catalanització— 663 milions de pessetes. Això fa un total de, sense tenir en compte la corporació, que és el pressupost estricte de la Generalitat, 2.307 pessetes en xifres rodones. Comptant-hi la corporació, 2.970 milions de pessetes. A més a més, cal tenir en compte que la corporació té encara 4.000 milions de pessetes per a despendre per a la constitució i per a la finalització de tot el programa que està previst per a posar en marxa la Televisió Tercer Canal.

Jo crec que això sí que és la quantitat que la Generalitat de Catalunya té prevista per a normalització lingüística.

És evident que les partides són insuficients, si hom té en compte el gran dany que ha sofert la llengua catalana durant els últims anys i jo diria gairebé els últims segles. És evident que la possibilitat de fer un pressupost especial per a la normalització està en contradicció amb la realitat que hi ha prevista en la clàusula cautelar del Pressupost de la Generalitat, que preveia una possible reducció d'ingressos en el cas que les valoracions definitives no poguessin compensar les partides d'ingressos de la Generalitat. Quan aquesta valoració definitiva estigui enllestida, aleshores podrà saber-se si això serà possible o no serà possible. En tot cas, això s'ha de posposar a aquesta decisió, que no depèn solament del Govern de la Generalitat sinó, en tot cas, de les negociacions entre el Govern de la Generalitat i el Govern central, i sobretot la decisió última que pugui tenir la Comissió Mixta.

Parla el senyor Diputat de la necessària creació d'un institut, d'un institut que, pel que ell ha dit, té exactament jo diria que encara menys funcions que les que actualment té la Direcció General de Política Lingüística. L'únic que varia, em sembla a mi, és l'adscripció a un Departament de Presidència. Per la resta aquesta institució existeix, és plenament eficaç, fa totes i moltes més de les tasques que el senyor Diputat li vol atribuir, i, per tant, em sembla que en tot cas aquest problema d'adscripció no és tan important perquè hagi de variar l'eficàcia de la seva tasca.

Després vostè diu que jo sóc triomfalista, que ho és el Consell Executiu, que vostè creu que no va bé. Jo he de dir que un sociolingüista il·lustre molt estimat que col·labora molt amb aquest Departament, com el senyor Vallverdú, senyor Francesc Vallverdú, fa poc va fer unes manifestacions en què es mostrava plenament d'acord amb la política de normalització de la Generalitat i, especialment, la de la Direcció General de Política Lingüística.

També ha preguntat el senyor Diputat quins són i quina és la motivació d'aquests il·lustres sociolingüistes estrangers que han vingut i que han admirat o que han aprovat la nostra política lingüística, la nostra tasca de normalització.

Jo diré, en primer lloc, que el més important dels fets és que el Consell d'Europa ha pres el cas català com a cas exemplar i ha assumit com a programa pilot del Consell d'Europa el nostre programa d'ensenyament del català per multi-media, i que això ha provocat la vinguda a aquí a Catalunya d'especialistes del Consell d'Europa, i són ells els que han declarat d'una manera molt, molt clara la recta línia de la política del Consell Executiu de la Generalitat en aquest camp. A més a més, en el Centre Mundial d'Informació d'Educació Bilingüe, en reunions tingudes a la Vall d'Aoste, a Torí i ara properament la que hi haurà a París s'ha fet del cas català el cas que més interès ha

despertat entre aquestes reunions d'especialistes en situacions de dues llengües en contacte.

Pregunta noms de persones. Han vingut aquí a analitzar-ho el professor Azevedo, de la Universitat de Califòrnia, en visites l'any 1981 i el 1983, que ha pogut observar en aquest període el progrés notable de la situació de la llengua catalana; el doctor Klaus Bochmann, de Leipzig, que, en dues visites igualment de l'any 82 i el 83, ha remarcat igualment aquest notable avenç, o el doctor MacKey, del Quebec, del Centre Nacional de Recerca sobre el Bilingüisme, que ha visitat Catalunya després d'una visita que la Directora General de Política Lingüística féu al Quebec, i que mútuament s'han intercanviat les experiències i han pogut valorar exactament les possibilitats de cadascuna de les dues polítiques; el professor Lambert, de la Universitat de Montreal, el doctor Georgy Szépe, estudiós hongarès, que s'ha entusiasmat amb els materials de la campanya de normalització. Bé, jo aquí no tinc més noms, són molts més els que han vingut, i serien molts els testimonis que podria donar.

Hi ha també algunes preguntes que vostè ha fet com, per exemple, què s'ha fet de cara a l'aplicació de la normativa que la Llei preveu per a la normalització en l'Administració de la Generalitat. A part que jo podria recordar al senyor Diputat que en la Disposició Transitòria —em sembla que és la primera, no ho sé de memòria— hi ha dos anys per a fer aquesta aplicació i, per tant, en uns mesos no es pot demanar que s'hagi fet tota l'aplicació, ja per a dur-la a terme s'ha creat una Comissió de normalització, pel Decret del 8 de setembre, que vostè ha qualificat d'una manera, per a mi, molt incomprendible, i que, en tot cas, és l'eina que el Consell Executiu ha decidit de crear per fer, precisament, allò que la Llei mana, i precisament en el termini que la Llei mana.

Podria també citar altres preguntes que ha fet el senyor Diputat, com, per exemple, la normativa, la reglamentació necessària per a l'exercici del català. Doncs, aquesta normativa ja està feta en el Decret 362/1983, en l'article primer, apartat tercer, la qual reglamenta les condicions de l'exercici del català.

Vostè ha preguntat, per exemple, sobre el mapa lingüístic. El mapa lingüístic és un tema en què aquest matí m'he estès i jo no sé si val la pena que en torni a parlar, que s'està realitzant i tota la feina que hi ha feta, em sembla que el senyor Diputat deu haver escoltat —o potser era absent, no ho sé—; en tot cas, com que ja he dit aquest matí —això consta, són dues pàgines d'explicació de l'estat d'aquest mapa—, el remeto, quan surti publicat aquest text, al *Butlletí* del Parlament pugui vostè estudiar-lo amb la deguda atenció i, en tot cas, sempre, com és normal i obligació nostra, l'informarem sobre les preguntes que pugui fer.

Sobre la cançó catalana. Bé, és obvi que jo no podia esmentar cadascun dels punts, que són molts i molts més. Podia parlar de la normalització de la llengua catalana en la investigació científica, o de la normalització de la llengua catalana en el camp, per exemple, del cant coral, o en d'altres camps; però, evidentment, la cançó catalana ha tingut una importància innegable, i això és el que ens ha fet fer, per exemple, aquesta ajuda que està programada, d'ajut genèric al disc de cançó catalana, o aquesta organització que s'ha de fer d'una manera regular, «Cançó-83», i que anirà seguint altres anualitats, o, per exemple, la nostra campanya —que començarem a desenvolupar— sobre l'actuació de cantants no solament de cançó catalana,

que tan bons i tan positius efectes va tenir durant tants anys, i continua tenint, i ha de continuar, també sobre cançó en formes més modernes, com el *rock*, també aquesta tindrà per part de la Conselleria un suport especial a facilitar les actuacions en diversos indrets de Catalunya.

Bé, m'és impossible contestar —ja ho he dit abans— totes i cada una de les preguntes que ha fet. Em sembla que això és una mica..., he escollit les que he pogut copsar dintre la rapidesa com vostè les ha anades pronunciant. En tot cas —ho torno a repetir—, vostè pot preguntar tot el que cregui convenient a través de les altres formes previstes en el Reglament del Parlament.

Moltes gràcies, senyors Diputats; moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: El senyor Ribó té la paraula per a la rèplica. Deu minuts, com a màxim.

El Sr. RIBÓ: Senyor President, senyores Diputades, senyors Diputats. Senyor Cahner, nosaltres tenim molts mecanismes parlamentaris per a continuar preguntant, però ara som en un debat concret, sobre normalització, i jo li podria tornar a repreguntar el que el Diputat senyor Folch, en nom del nostre Grup, li ha preguntat i vostè no ha contestat. I anem per aquí, aquí som per a això, perquè hi hagi preguntes i respostes en el debat. El Pla Especial de Normalització Lingüística, senyor Cahner, la reglamentació per a l'acreditació, la reglamentació per mitjans de comunicació, la política per les activitats mercantils, l'article 27 i pla de conscienciació; el mapa, senyor Cahner, el mapa, no és fet.

Vostè creu, senyor Cahner, que a tres anys i mig d'haver-se constituït el Consell Executiu de la Generalitat, i a mig any de les properes eleccions, encara no sabem oficialment, segons el Govern de Catalunya, quan es parla una llengua o una altra i quina és la seva distribució territorial. Vostè creu que essent aquest —suposo que estarà d'acord amb mi— un dels principals problemes que avui hi ha a Catalunya —el de la normalització lingüística—, un dels problemes més específics de la nostra autonomia, és seriós contestar al problema del mapa a través de l'excusa formal que ja s'està fent? Excusa formal que ha practicat sovint aquest Govern, i, especialment, la seva Conselleria, senyor Cahner, perquè molt sovint, quan aquí hem fet debats sobre cultura, resulta que el que proposàvem ja s'estava fent: com, per exemple, la qüestió de la Llei de Teatre, l'Institut de les Lletres Catalanes, etcètera.

Senyor Cahner, vostè ha citat una sèrie de sociolingüistes o autoritats forànies sobre el cas del català, situació excepcional i ben interessant per a tothom, la situació política de Catalunya i la situació cultural i lingüística —en això estarem plenament d'acord. I ha citat, fins i tot, un sociolingüista, com és el senyor Francesc Vallverdú, agafant les declaracions del mateix sociolingüista fa molt pocs dies en un diari de Barcelona, on deia que li semblava correcta la política feta per l'actual Consell Executiu pel que fa a la normalització, on deia, en un requadre brevíssim, això, i on no es recollia —i el senyor Vallverdú li pot dir a vostè personalment, com ja li ho ha dit— que li sembla que hi ha grans insuficiències en el que no s'ha fet. Senyor Cahner, el senyor Folch li ha dit això mateix. S'han fet coses, però s'han deixat de fer moltes altres coses, i no extraguem del context unes declaracions, i, si les vol extreure, pot acudir directament, sense grans despeses de convit, als de

l'estranger, al sociolingüista que les ha pronunciades.

Senyor Cahner, vostè parla del pressupost, i el pressupost arriba a sumar 2.970 milions. Nosaltres, en primer lloc, tornem a criticar que la Direcció General de Normalització Lingüística, si extraïem les seves... —vostè mateix ha parlat de personal— no dona ni un 1 per mil de l'actual pressupost de la Generalitat de Catalunya. Si anem sumant partides, com vostè ha fet, evidentment anem entrant en una sèrie de despeses de caràcter cultural algunes de les quals no són directament —i tan sols parcialment de forma indirecta— adreçades a la normalització lingüística.

Senyor Cahner, vostè ha parlat, per exemple, de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, que deu recordar que va ser gràcies a una esmena del Grup parlamentari del PSU de Catalunya que hi havia una partida al pressupost que s'adreçava a la normalització a l'Escola d'Administració. Cal recordar-ho. Així i tot, ja en parlarem més endavant, quan parlem de normalització pública, en aquesta mateixa Cambra, també iniciativa del nostre Grup, de què ha fet l'Escola i que si es pot parlar també seriosament que aquest és un esforç de normalització dins de l'Administració actual.

Nosaltres parlem de crear un òrgan específic, com en vam parlar llavors de la Llei, quan es va discutir la Llei de Normalització, un òrgan específic que coordini totes aquestes qüestions. Senyor Cahner, contesti'm una pregunta molt senzilla: a vostè li van ser preses de les mans les competències sobre mitjans de comunicació per passar-les a Presidència. Per què es va passar Mitjans de Comunicació a Presidència? Quins criteris van fer creure al Govern que era necessari que aquest tema passés a Presidència? No hi ha criteris similars, sinó molt més importants encara, per a fer creure, si es tracta de coordinar des de Presidència, que un tema com el de la normalització lingüística hauria d'estar sota aquesta adscripció interdepartamental que pogués coordinar tots els esforços i que no portés als absurds com el de l'informe per escrit que diu: «D'això, ja en parlaran a Ensenyament, i ja vindran documents —que no hi són— en la mateixa documentació repartida per escrit.» Per què, senyor Cahner, només es dota aquest organisme, que vostè diu que ja fa la coordinació, d'un pressupost tan minso.

Senyor Cahner, vostè diu que els sindicats poden jugar un paper important i que vostès estan oberts a la seva participació. Nosaltres hem dit, des del principi del tractament d'aquest problema en aquest Parlament, que la normalització lingüística hauria de venir per la combinació de l'impuls institucional amb un procés de conscienciació social. Nosaltres creiem que hi ha insuficiències en l'impuls institucional del Govern, i creiem que no hi ha pràcticament res fet des del Govern, salvada l'excepció de la Norma —que ja hem qualificat com la considerem—, pel que fa a la conscienciació social, i hem indicat un dels instruments actuals que podria jugar un paper destacat en la conscienciació social; aquests instruments són els sindicats. Sembla, senyor Cahner, que, si vostè està en un Govern, no pot respondre que està obert a la seva col·laboració. Caldria que respongués dient-nos com els convoca a participar en aquest esforç, què n'espera, i que els facilita, a aquests sindicats, quin és el programa de Govern per a impulsar, amb un instrument tan important per a la vida dels treballadors de Catalunya i per a fer avançar la normalització, d'acord amb els objectius que pugui tenir l'actual Consell Executiu.

En resum, senyor Cahner, nosaltres podem caure en el parany de dir que, en tot el tema de la normalització, estem molt d'acord amb tal o tal altre dirigent del Govern actual. A nosaltres no ens dol gens de dir, públicament, com hem fet diverses vegades, que coincidim amb molts dels esforços que fa la senyora Aina Moll, des de la Direcció General. A nosaltres no ens dol de dir que a la Llei de Normalització Lingüística, de la qual s'ha reconegut, des del mateix Govern, que una bona part prové de proposicions del PSUC, i hi ha una coincidència amb el Grup de Convergència en molts dels seus articles... Però això seria enganyós si ens portés a concloure que estem satisfets amb l'esforç per la normalització lingüística que realitza l'actual Consell Executiu. És de realitzacions concretes que avui estem parlant; És de problemes concrets que avui estem parlant, i vostè ha fugit d'estudi a l'hora de plantejar els problemes reals que hi ha a la societat de Catalunya per a la normalització. Vostè no ens ha donat ni una sola dada jurídica sobre el marc legal que avui encotilla la normalització lingüística a Catalunya. No ens ha donat ni una sola dada sociològica sobre la situació actual del català en els pobles de Catalunya, en els seus barris o en les seves escoles. I, a l'últim, senyor Max Cahner, vostè no ha anat a valorar el perquè d'aquestes insuficiències per part del Govern. En poques paraules, per a nosaltres vostès estan fent un esforç de mosquits per a un problema de gegants.

Moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: L'Honorable senyor Conseller té la paraula.

El Sr. CONSELLER DE CULTURA: Senyor President, senyores i senyors Diputats, bé, jo voldria dir només —o, almenys, aclarir— que vostè ha dit molt poques coses de nou; s'ha limitat a repetir i a repetir —en lloc de llegir de memòria— el mateix que havia dit el seu antecessor. En tot cas, jo també repetiré o, en tot cas, també voldria remarcar una contradicció entre els dos que han parlat en nom del mateix Grup. L'un, em demana un fil conductor, que no expliqui fets; l'altre, em demana que digui fets concrets. Bé, jo no sé quina de les dues coses vostès volen que faci. En tot cas, he fet el que havia de fer, i, per tant, jo voldria aclarir que la política lingüística és una política de Govern i no d'un Departament, i, per tant, com que és una política de Govern, no solament hem de tenir en compte les aportacions que hi ha al Departament de Cultura per a política lingüística, sinó les que hi ha a tot el pressupost de tot el Govern, que es fa solidari d'aquesta política lingüística.

Jo no em voldria fer pesat, però, com que vostè m'ha tornat a preguntar el mateix que m'havia preguntat el senyor Folch, i ho ha fet igualment de pressa, és impossible, en aquests moments, si vostè fa una pregunta darrera l'altra, d'acord, ara jo li faré la resposta al problema en què vostè sembla que ha insistit més, que és el del pressupost. Jo li tornaré a repetir detalladament —perquè és el que vostè em demana— quin és el nostre pressupost. A la Direcció General de Política Lingüística; personal: 66.784.584 pessetes; despeses corrents: 95.440.000 pessetes; subvencions: 210.406.300 pessetes; inversions: 50.000.000 pessetes; total: 422.630.884 pessetes. Personal de Política Lingüística als Serveis Territorials: 13.244.264 pessetes. En altres Direccions Generals del mateix Departament, cinema: 52.684.500 pessetes; en vídeo: 15.979.500 pessetes; en disc: 8.755.000 pessetes; en teatre: 69.192.374 pessetes; en

teatre: en l'ens autònom: 130.000.000 pessetes; en cançó, també de l'organisme autònom: 20.000.000 pessetes; en llibre: 106.134.400 pessetes; en compra de llibres catalans per a biblioteques: 33.825.000 pessetes; en ajudes a la premsa: 110 milions de pessetes; total: 546.570.734 pessetes, que, sumades a les de la Direcció General de Política Lingüística, fan 982.445.842 pessetes, que és el 22% del pressupost del Departament.

En el Departament de Justícia, 5 milions de pessetes per catalanització de l'Administració de Justícia, i 18 milions de pessetes per altres actuacions en el camp de la normalització lingüística; total: 23 milions de pessetes.

De l'Escola d'Administració Pública, per a cursos de professors, 30.500.000 pessetes; per al cost de manteniment de la secció de català, 6 milions de pessetes; total: 36.500.000 pessetes.

El Departament d'Ensenyament, reciclatge del professorat: 145.558.000 pessetes; catalanització d'universitats: 8 milions de pessetes; formació de professorat: 15 milions de pessetes; cursos d'Extensió Cultural amb ajuntaments: 8 milions de pessetes; subvenció d'entitats per aquesta finalitat: 4 milions de pessetes; programa de catalanització: 85 milions de pessetes, i professorat especialitzat: 1.000 milions de pessetes; total 1.000.265.558 pessetes. Aleshores, quant a la Corporació de Ràdio i Televisió, les despeses de funcionament són específiques; les que es pot estimar que contribueixen a la normalització lingüística, 662.951.586 pessetes; la suma és, per tant, de 2.970.770.448 pessetes. A més a més, cal tenir en compte la resta encara per a desprendre que hi ha per a la Corporació de Ràdio i de Televisió i totes les despeses no comptabilitzades de retolació en català de tots i cadascun dels Departaments de la Generalitat.

Això em sembla que és el que jo podia repetir davant la seva insistència a preguntar coses concretes.

El Sr. PRESIDENT: El Diputat senyor Ribó té la paraula per a la rèplica, cinc minuts com a màxim.

El Sr. RIBÓ (*de l'escó estant*): Molt menys, senyor President, des de l'escó. Sembla que hi ha una malaltia que s'està estenent darrerament pel Consell Executiu, que en podríem dir la malaltia del contestador automàtic. Senyor Conseller, vostè ens ha tornat a repetir una sèrie de xifres, com ha dit vostè, que ens havia presentat, abans, de paraula i les teníem també per escrit. I, així i tot, podria dir-li, des del punt de vista de la metodologia del debat parlamentari, que seria bo que, ja que s'han distribuït uns documents, en la seva intervenció hagués anat a la valoració i al posicionament polític entorn d'aquests documents, perquè, senyor Conseller, li donaré un exemple. Vostè em torna a parlar dels 30 milions i escaig de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, valori, si us plau, valori, si us plau, si, avui, en l'Administració Pública a Catalunya hi ha un esforç del Consell Executiu per a la normalització lingüística i si aquest esforç es redueix a aquests 30 milions i escaig.

Això és el que nosaltres demanàvem per debatre, no que ens tornés a repetir la tirallonga de xifres sobre el pressupost. Ja que anava a repetir, senyor Conseller, nosaltres, el senyor Folch —i jo li ho he tornat a dir—, li hem fet preguntes concretes sobre la Llei, sobre el seu desplegament, i vostè torna a silenciar-ho.

On és el compromís que vostès agafen per escrit quan es

distribueix la Memòria de la normalització sobre el Pla Especial de Normalització? On són els reglaments pels mitjans de comunicació, senyor Conseller, on són els desplegaments de l'article 27 per activitats mercantils o culturals del pla de conscienciació? No li estem demanant qüestions que sorgeixen del nostre Grup parlamentari, o iniciatives d'un altre Grup de la Cambra, li estem demanant compromisos que ha adquirit el Govern fa mesos ja i que, avui, vostè està ignorant i està silenciament davant la pregunta, per tercera vegada, que li fa un Diputat d'aquesta Cambra.

El Sr. PRESIDENT: Som ara a la intervenció del Grup Socialista, té la paraula la Diputada senyora Marta Mata.

La Sra. MATA: Senyor President, senyores Diputades i senyors Diputats, després de tres anys i mig d'aquest Consell Executiu, i quan falten pocs mesos perquè acabi la primera legislatura d'aquest Parlament, tenim aquest debat general sobre política lingüística, un debat que ja no pot versar sobre criteris globals, o sobre teories lingüístiques, sinó sobre realitzacions concretes i la seva incidència sobre l'evolució que la situació lingüística de Catalunya ha tingut en aquests gairebé quatre anys.

Tampoc no podrà ser un debat sobre la declaració feta pel senyor Conseller aquest matí. El contingut de la declaració era ja conegut a través del document donat als Grups parlamentaris abans d'ahir, i ha estat rellegit pel senyor Conseller avui, reestructurat acadèmicament, i sense que hàgim pogut descobrir, en el seu cap, aquell ornament que deia el senyor Ganyet del «brillant plomall de la convicció». El document esmentat ens arriba ordenat segons Departaments, Comissions i Serveis del Consell Executiu i amb prou repeticions en el seu volum, i la lectura feta pel senyor Conseller ha seguit l'ordre dels articles i disposicions de la Llei de Normalització Lingüística, però el contingut de cada tema ha estat aquest.

Primer: la Llei diu això d'aquest tema. Segon: el Consell Executiu pensa, considera, desitja, projecta, això i allò altre, de tots i cadascun dels temes. Tercer: tal Direcció General, tal Servei específic, tal acció concreta té aquests plans, aquests projectes —això, en bastants casos. Quart: hem fet tals accions, tals campanyes —això, en menys casos. I cinquè: no es parla gairebé gens, ni gens a fons dels resultats, que era el que ens interessava en aquest debat.

Un exemple que arriba al quart punt: els cursos de català per a adults. De fet, els cursos ja existien abans de la Llei, abans de la Direcció de Política Lingüística i abans de la Generalitat.

El document diu quants se n'han fet i com han augmentat en més d'un 50% del 82 al 83. Però no parla de resultats. Curiosament, els resultats respecte al 81-82 es van colar en el *Llibre blanc de normalització lingüística* i són aquests: es van oferir 393 cursos a no-catalanoparlants —ara sabem que amb un màxim de 25 alumnes per curs, això podia arribar a afectar 9.825 no-catalanoparlants—, es van oferir 482 cursos a catalanoparlants —ara sabem que això, amb un màxim de 40 alumnes per curs, podia afectar 19.280, és a dir, en conjunt, 29.105 catalans desitjosos de conèixer el català.

Què ha passat? Paral·lelament i com a resultat d'aquests cursos, els alumnes que han volgut s'han anat a examinar. S'han anat a examinar 530 no-catalanoparlants i n'han aprovat 398 —això és un èxit, és un 75% d'aprovat. Se n'han anat a examinar més de tres mil de català elemental, n'han aprovat

1.500, un 49%; de mitjà se n'han anat a examinar 864, n'han aprovat 434, un 50%; de superior, això ja no hi ha qui ho passi, 883; n'han aprovat 274, un 31%.

Els qui, després de tota aquesta carrera d'obstacles, encara opten per anar a ensenyar català són 92, n'aproven 40, un 43%. I, finalment, aquells vituperats funcionaris que s'han anat a formar en llenguatge administratiu, són 135; n'han aprovat 43, és a dir, un 32%.

Del conjunt dels 5.757 aventurers que s'han aventurat a examinar-se, 2.770 han aprovat, un 48%. Podem estar contents, tenim una gran alçada acadèmica i hem convertit una reivindicació nacional en una assignatura impartida de la manera que hem impartit i encara, de més a més, suspesa majoritàriament. I aquest exemple, i, en tots els casos, la manca del cinquè punt, és a dir, què ha passat, quins resultats s'ha obtingut en cada un dels temes ens preocupa perquè mostra una mancança, o una recança de fons del Consell Executiu en voler definir i reconèixer quina és la situació lingüística del país pel qual treballa o hauria de treballar.

Avui, precisament, el Consell d'Administració de *El Correo Catalán* ens ha donat a tots plegats una mà, posant a les nostres mans unes dades d'enquesta d'empresa privada. Les que el primer poder públic de Catalunya, la Generalitat, amb el seu Consell Executiu, no ens ha donat. Vostès poden veure les xifres dels cursos, d'alumnes, d'exàmens, de resultats sobre quina realitat actua, descrita per l'enquesta de *El Correo Catalán*. Amb les localitzacions que ja intuïm i sabíem parcialment i que el Consell Executiu sembla témer. A Catalunya saben parlar el català el 59% de persones, entenen el català el 80%, fan servir el català com a llengua familiar el 48% i això suposa que el 41% de ciutadans de Catalunya no sap parlar el català i que el 20% no l'entén i que el 52% utilitza el castellà com a llengua familiar.

El cens del 81, allò que proporciona informació, que és el número de ciutadans que entenen el català, també ratificava aquestes dades, entre el 75 i l'enquesta de *El Correo Catalán*. Segons el còmput de dades fins ara publicades per la Corporació Metropolitana de Barcelona, són 758.000 ciutadans de l'àrea metropolitana que no entenen el català —d'entre ells, 285.000 nascuts a Catalunya. Si tenim en compte que la Corporació Metropolitana només inclou el Barcelonès, el Baix Llobregat i una petita part del Vallès Oriental i de l'Occidental i que queden fora ciutats com Terrassa, Sabadell, Rubí i tot el Maresme i el Garraf, i la resta de zones amb un alt percentatge d'immigració com és el Tarragonès, podem afirmar que és veritat que el 20% de ciutadans que no entenen el català es manté actualment i que són 1.200.000 els ciutadans de Catalunya que no entenen el català. La situació és especialment greu en algunes localitats; a Barcelona ciutat són 250.000 els habitants que no entenen la llengua catalana, i a Badalona i a l'Hospitalet i al Prat i a Esplugues, i a Castelldefels, entre altres, les xifres són properes al 40% de la població. Lamentablement, ens falten altres xifres que completin aquesta anàlisi, però tots som conscients del baix índex de lectors i sobretot del baix percentatge de ciutadans capaços d'escriure correctament el català, fins i tot en aquelles zones d'afluència migratòria més baixa.

Aquestes dades són ignorades en l'informe i la presentació que se'ns n'ha fet. Aquest matí, el senyor Conseller comparava el cas de Catalunya amb el cas de Bèlgica. Resulta que a Bèlgica

hi ha francòfons que no entenen el flamenc, i flamencòfons que no entenen el francès. La legislació i la política lingüística belgues s'han d'adequar a aquests desconeixements. I a Catalunya hi ha desconeixements als quals adequar-se? Segons el raonament fet pel senyor Conseller, que és un senyor raonament, sí, el problema s'obvia, s'obvia perquè, com ha dit, el català és la llengua pròpia de Catalunya —ho diu l'Estatut—, per tant, el sabem tots; el castellà és la llengua oficial de l'Estat, per tant, tots tenim l'obligació de saber-lo, però el senyor Conseller calla que també l'Estatut encarrega a la Generalitat de crear les condicions per tal que totes dues llengües siguin conegudes. Per què no ho són? Cosa que vol dir, molt especialment, posar els mitjans per a aconseguir que aquest 20% de catalans que no entenen el català l'entenguin i que tots puguin arribar a parlar-lo i a utilitzar-lo cultament.

Per què el Consell Executiu obvia el tema i no parla de quants i on són aquests destinataris de la primera gran acció de normalització? Per què el Consell Executiu no ha fet allò que dins mateix de la Llei i que abans, durant i després de l'elaboració de la Llei, s'ha demanat i aprovat en aquest Parlament a través d'un conjunt d'accions parlamentàries del nostre Grup, i en els quals s'ha especialitzat el Diputat senyor González, mostrant com a imprescindible el mapa lingüístic de Catalunya per a orientar, realitzar i avaluar qualsevol política de normalització lingüística? Resulta que l'informe i la presentació d'aquest debat ens assabenten que es fan un gavadal d'estudis, enquestes, qüestionaris, però allò que consideràvem bàsic per a una política —el mapa que no tenim— s'ha impulsat tant, tant i tant que s'ha escapat de la Conselleria i, al cap de tres anys i mig, se'ns confessa que s'ha encarregat a un equip d'una meritòria fundació privada que ja feia tasques de suplència durant el franquisme.

Per què el Consell Executiu ha pogut tenir una mancança tan greu? Per desinterès? No ho volem creure. Per por? Doncs, ens temem que sí. Por que les xifres actuals resultessin contràries a una concepció de la història de la Catalunya mil·lenària, por que es dibuixessin zones castellanoparlants al mapa. Però, tan pocs segurs estem de la nostra història, de la nostra raó, de la força de la raó en la llibertat, del nostre futur? Només es comprèn la por a dir això que diu el diari i que pel nostre compte ja sabíem, que el 52% de la població de Catalunya parla habitualment castellà.

Si es considera que els que parlen castellà són contraris al català o a Catalunya, només quan es considera la situació objectivament i amb tota la passió que només l'objectivitat pot donar, s'és capaç d'implicar aquest 52% en la normalització lingüística, i ni aquesta ni cap altra xifra ha de fer por. Per cert, fent un parèntesi, quants castellanoparlants d'origen treballen a la Direcció General de Política Lingüística, a les diverses comissions, als diversos serveis de normalització lingüística? Facin les proporcions, no cal que me les contestin, i meditin si es correspon amb la proporció de la població general. I una norma de sentit comú polític i casolà és que, si vols arribar a transformar una realitat, has de partir dels elements, de tots els elements, d'aquella realitat, i aquesta por i aquestes reaccions del Consell Executiu per a nosaltres són el més greu de l'afer, perquè en pocs temes ha disposat d'un clima ciutadà tan unànime, tan favorable, com en el de la represa de la llengua catalana, com en el de la normalització lingüística que van votar per

unanimitat, que assumien com a seva pràcticament tots els ajuntaments de Catalunya, i en pocs s'ha donat un menor aprofitament d'aquest potencial.

En aquesta primera crítica de fons parlem de diversos capítols de la política, i comencem per un que l'informe no ha tocat —després s'ha tocat ja en aquest debat—, que és l'informe sobre els pressupostos. Per què no se n'ha parlat? Al pressupost del 83, el programa de política lingüística suposava 400 milions, quan la totalitat del Departament era de 4.500 i el total del Pressupost 320.000, etcètera. Això suposa que de cada 1.000 pessetes se'n dediquen a cultura 14 i només 1,20 a normalització lingüística. Això és el que ha passat a cada un dels pressupostos, excepte en el primer, on es va arribar a dedicar no el 0,0012%, sinó el 0,0028%. Qualsevol país dedica una major quantitat a la cultura, i fins i tot sense tenir la tasca ingent de normalitzar una llengua tants anys marginada, ho fa així. Si realment la normalització de la llengua és un objectiu fonamental per a la recuperació nacional, poc és l'esforç que s'ha fet en aquesta direcció.

Nosaltres agrairíem, per exemple, que en un pressupost ben fet per programes no aparegués el tema de la normalització lingüística com una excepció, com pretenia aparèixer el primer curs, sinó que aparegués com un programa global, identificable.

Passem també a l'acció de difusió del català; a adults, ja n'hem parlat; deixem els clàssics cursets de català i pensem en aquests altres mitjans més moderns d'ensenyament de la llengua que el Consell Executiu ha fet votar en els pressupostos, com ara els nous materials àudio-visuals, el curs multimèdia, aquest de *standing* europeu i que segurament no es podrà emprar fins al curs 84-85, com ens han dit. Ja vam haver de dir com ens desagradava aquesta obsessió entre academicista i elitista que entre cursos, exàmens i alta tecnologia es manifestava. I, en el mateix informe, del qual uns quants Diputats ignorants hem d'agrar el coneixement de nous termes, com ara «odonímia» o de «mesocomunicació», etcètera, aquest estil hi és. Avui encara se'ns ha parlat també dels viatges a l'estranger, dels lingüistes d'arreu admirant-se del nostre treball, i, en canvi, no se'ns ha parlat d'una cosa molt humil que hauria estat, per exemple, l'oferta de cursos de català a tots els diaris del Principat, a totes les emissores del Principat, a la televisió —on se n'havien fet abans—, per a grans i per a petits, i ara no se'n fan amb la mateixa constància. Potser ara podem oferir uns cursos; potser aquests cursos que podríem oferir no tindrien tants oripells tecnològics que admiressin els europeus, però segur que l'efectivitat hauria arribat al sostre dels mitjans de comunicació existents avui de la població lectora i auditora tota de Catalunya.

I hem de passar a l'escola. El problema del Consell Executiu respecte a l'escola per a nosaltres rau fonamentalment en el desapropietament dels recursos personals i en la falta d'orientació, la falta de sensibilitat pel problema, que ha arribat a portar-nos al perill de la separació d'escola. Segons dades de la mateixa Conselleria, les classes de català van passar, el 78, a un 66%, a un 100% el 82-83. Però el mateix President de la Generalitat, el mes de setembre del 81, deia que encara no es podia garantir la qualitat d'aquestes classes. Cert, no sabem si la qualitat lingüística, però és segur que la qualitat pedagògica no ha estat aconseguida, que les classes de català a l'escola no sempre han

fet estimar el català a l'escola ni han estat a l'alçada que aquesta tasca fonamental exigia i que a Catalunya els mestres de Catalunya podien donar.

Pel que fa al català com a llengua d'ensenyament, i, segons declaracions del mateix Conseller, no sempre congruents entre elles, les escoles que empenen el català el 80 eren el 8% totalment i el 6% parcialment; el 81, 9 i 14; el 82-83 es diu 14 totalment, i, després, hi ha un ball de xifres entre els diaris i els informes de la Conselleria, segons el qual no sabem si són 20, 35 o 49% les escoles que fan alguna assignatura en català. Avui se'ns ha dit que hi havia un 55% d'escoles a Catalunya que treballaven en català totalment o parcialment. Això deu voler dir que hi ha un 45% que no ho fan, quan també es digué que hi havia només un 23% d'escoles, oïda, que havien dit que no podien fer-ne cap per manca de possibilitats, i un 3,7% que no volien fer cap assignatura en català. Entremig hi ha el Decret d'agost del 82, que dibuixava una xarxa triple catalana, castellana i mixta, i el Decret d'agost del 83, que, requeriments a part, continua encara no donant les solucions, no orientant què cal fer al parvulari d'una i altra zona, com i en quina llengua s'ensenyava a llegir i a escriure, amb quins recursos en unes i altres classes, com es prepara els nens per tal que puguin emprar una llengua i una altra en tots els camps de la seva vida, i com, tot plegat, normalitza i fa habitual la llengua catalana a l'escola, a tota escola, perquè el problema no és a Girona o a Vic, sinó on és. La mateixa Conselleria, el novembre del 82, ens donava un llibret, nomenclàtor de tots els centres públics, i s'hi afegia la situació dels centres que empraven català com a llengua d'ensenyament, i era la següent: a Barcelona ciutat, de 178 centres, català a tot nivell, 3, català parcial, 13; al Baix Llobregat, de 130 centres, català a tot nivell, 1, català parcial, 6; a Sabadell, 35 centres, 1, 0; a Terrassa, 33 centres, 0, 2, i a Badalona, a Santa Coloma, a l'Hospitalet, a Sant Adrià no hi havia cap centre que fes ensenyament ni totalment ni parcialment en català, segons el llibret de la Generalitat, novembre del 1982. I la política de la Conselleria, per exemple, en oferir un centre, un —el centre, precisament, de Sabadell—, que va aconseguir concentrar els nens i els mestres catalanoparlants en una escola i que, afortunadament, no va ser acceptada, per exemple, per una població com Santa Coloma de Gramenet, a la qual es va oferir una escola, i que ha contestat començant el treball de catalanització en onze escoles simultàniament.

Bé, hi ha un altre capítol, i ben trist, que és el del reciclatge dels mestres.

L'any 76 hi havia a Catalunya, comptats un per un, per qüestionaris de la Delegació del Ministeri a Barcelona, i corroborats per dos estudis més, més de 5.000 mestres i professors de pre-escolar, bàsica i mitjana que sabien llegir i escriure en català a partir del seu propi estudi. Tots van ser obligats a fer el reciclatge i el van fer, i avui ja s'han donat les dades, des de 7.000 fins a 18.000. I, a més a més, a això hem d'afegir des de 530 a 978 professors de català. Però la qualitat acadèmica del reciclatge —no hi ha dades de suspesos, però n'hi ha— ha estat baixa. Avui se'ns ha dit que amb l'experiència aconseguida es modificarien els programes; és una cosa com dir, per a aquests 18.000 mestres que, quan fou mort, el combregaren, perquè és veritat que el reciclatge ha anat malament, que no han aconseguit aquests cursos la qualitat d'animadors, orientadors i útils per a normalitzar el català; més de la meitat dels mestres reciclats

han canviat molt menys de la quarta part d'escola, i la culpa no és seva, i, com sempre, el cinturó industrial se n'emporta la pitjor part.

Avui, i això demostra l'actitud receptiva dels professors, més del 50% de mestres estan en condicions d'utilitzar la llengua catalana com a vehicle d'ensenyament. Aquesta situació de relatiu privilegi, si la comparem amb altres Comunitats Autònomes amb llengua pròpia, permetria, ja avui, amb una planificació, posar en marxa el veritable procés generalitzat de catalanització de l'escola. No fer-ho, no es pot explicar.

No repetiré avui aquí ara ja el que han dit altres Diputats respecte a la norma i la campanya, respecte a la manca de compliment de molts dels mandats de la Llei i respecte a la manca d'informació sobre els resultats de les accions del Consell Executiu en tants camps que la Llei definia: el de l'ajuda a les publicacions periòdiques i no periòdiques en català, el teatre, el cinema, etcètera. La manca d'informació apunta a una migradesa de resultats. No parlaré tampoc de tants projectes previstos o iniciats que l'informe del novembre de 1983 ens porta. No em resistiré, però, a dir que en el Projecte de Llei hi havia una iniciativa en la qual tots els Grups havien posat molt d'interès: la iniciativa dels centres locals especialment dedicats en tot o en part a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana. Tal com diu l'informe, tal com ens ha dit el senyor Conseller, es vol confondre aquests centres, en el fons centres culturals, amb els serveis municipals de català, dedicats a fer les traduccions dels documents de l'ajuntaments dedicats a mínimes tasques, no a unes tasques de difusió en la població. Jo no sé, esmerçant potser els recursos que s'han esmerçat per a fer aquests centres del benestar que l'altre dia es veien, si potser s'hauria pogut aconseguir la seva realitat.

Avui se'ns parla aquí que n'hi ha en 30 poblacions, esmentades una per una, i en una mancomunitat de municipis, la de la Garrotxa. De les 30 poblacions, 11 són poblacions amb majoria immigratòria; les altres són Sant Fruitós de Bages, Olot, Palamós, Figueres, Igualada, Arbúcies, etcètera.

Bé, tots sabem que, en el fons, en els problemes de llengua, molt més importants que els resultats en xifres són les actituds que capgiren les xifres. Parlem d'actituds, i l'informe del Consell Executiu no en parla. L'enquesta publicada, en canvi, a *El Correo Catalán* sí que en parla, i diu coses com el titular: «Al 70% de los inmigrantes les gustaría saber catalán.»

Com ha influït l'acció del Consell Executiu en aquesta actitud. Això és el que hauríem volgut saber, perquè l'any 68 al barri de Verdum de Barcelona es passava una enquesta sobre el tema, després de sis anys de treball de l'escola Ton i Guida, i el resultat és que més del 95% d'immigrants volien el català a l'escola dels seus fills —entre parèntesis diré que poc més del 80% de catalanoparlants volien el català a l'escola en el mateix lloc. Les actituds, repetim-ho, són el que considerem més important i, concretament, l'actitud de convivència. Aquest matí, el senyor Conseller deia textualment i porugament que «l'acció del Consell Executiu en normalització lingüística s'ha fet sense afectar la convivència» —textualment.

Nosaltres voldríem que ens hagués pogut dir i volgut dir, que sí, que l'havia afectada, i molt, i positivament; totes les actituds de convivència, que hi eren i que hi són, majoritàriament —ja ho sabíem—, i d'abans de la Llei i d'abans de la Generalitat. I hauríem volgut que milloressin, i saber com han millo-

rat, perquè també hi ha actituds, i manca d'actituds minoritàries, negatives, d'una i d'altra procedència. Aquesta mateixa tarda veïem com un Diputat podia parlar d'abús i d'imposició del català a l'escola sense considerar l'abús i la imposició del castellà a l'escola; i són actituds que preocupen, més que els Diputats, el poble, i que, minoritàries com són, es manifesten i criden més, i poden fer mal, i poden desencadenar processos més negatius encara, si no se les preveu i si no hi ha reaccions que les prevegin.

Perquè, sí que en el micro obert surten aquestes reaccions, i no fa gaires setmanes que en sentíem, i en reunions. Aquí, cal que el Consell Executiu actuï amb comprensió, amb força, amb tacte, i no són, jo diria, aquestes les característiques del to de les intervencions d'alguns membres de l'Administració de la Generalitat.

Jo sé que ara trec unes citacions d'un context —ja ho explicaré— i d'un conjunt, però crec que no s'han de produir mai paràgrafs com els que vaig a llegir, si es vol incidir positivament en les actituds. L'Onze de Setembre del 81 el President Pujol va ser a Roda de Ter per celebrar la festa nacional de Catalunya, la festa de tots els catalans, la més integradora, i deia —parlant del fet lingüístic—: «Vosaltres sou el rovell de l'ou; vosaltres, i la Garrotxa, i el Ripollès i les comarques de Lleida, i tants altres llocs on l'heu de resoldre d'una manera total, perquè, dintre del conjunt del país la catalanitat indiscutible i indiscutida, amb plena consciència, sigui una realitat, el pes proporcional de la qual dintre el país esdevingui més forta que no és ara.» I, si això es deia aquí, a Roda de Ter, a Ciutat Badia es parlava un altre llenguatge, un llenguatge dur: «Estamos en un momento difícil, no vamos a salir de él», parlant d'una altra cosa, però el llenguatge era d'un to totalment diferent. I l'endemà, en el Congrés de Cultura Popular es deia: «Ciutat Badia és una ciutat catalana. Com hi entrarem? És evident que s'hi entrarà cantant i ballant, i no pas amb unes classes que resulten, de vegades, forçosament —no per culpa de ningú— antipàtiques.» Són tons; són tons que no sintonitzen, de vegades, amb aquests sofriments de la gent per conèixer la llengua, amb aquests desitjos de la gent per conèixer la llengua, i això és una mostra.

Del senyor Max Cahner és difícil dir alguna cosa, perquè avui ens n'ha parlat, però fa tres anys que no ens en parlava, però trec un paràgraf, per exemple, d'algun dels llibrets que la Direcció General de Política Lingüística ens ha donat, i sé que en trec un entre molts altres que jo sé que tenen una bona direcció, però en trec algun que no s'hauria d'haver produït mai: «Actualmente hay demasiados castellanos que exigen el uso del castellano por españolismo mal entendido y por imperialismo caduco, y demasiados catalanes escarmentados por estos abusos se niegan a hablar en castellano a quien no entiende el catalán y provocan, de esta manera, reacciones de anticatalanismo.»

Això, que ho digui algú altre en un article, no que ho digui algú des de la Generalitat. Bé, al costat de la nostra crítica de fons a la por del Consell Executiu a encarar-se amb el problema amb totes les seves dades i de la nostra crítica puntual a les accions fetes i no fetes, hem de criticar aquestes actituds de fons que actuen subliminarment, vulgues no vulgues. Les nostres propostes aniran, certament, a posar els mitjans, els recursos, el pressupost per a complir tots i cada un dels articles de la Llei

en aquest país, tal com és, tal com s'ha de conèixer que és, i, sobretot, amb un tarannà que nosaltres creiem que ha de ser amb prou flexibilitat, tacte i fermesa per a assolir que el poble de Catalunya faci d'aquesta política un element de treball comú poble-Generalitat.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: L'Honorable senyor Conseller d'Ensenyament té la paraula.

El Sr. CONSELLER D'ENSENYAMENT (Joan Guitart): Senyor President, senyores i senyors Diputats, em permetran que parli, en primer lloc, de l'escola, i corresponc així a la Il·lustre Diputada i pedagoga senyora Marta Mata —i assessora a l'ombra. (*Rialles i remor de veus.*)

Hi ha una cosa, senyora Diputada, que a mi m'ha sabut greu, que és que vostè diu que hi ha hagut manca de sensibilitat a l'escola. Aquesta és una afirmació greu. A mi m'agradaria potser tenir una veu més suau per a convèncer-los que no hi ha hagut manca de sensibilitat. Hi ha hagut una actuació, hi ha hagut uns fets, hi ha hagut uns resultats; hi ha hagut coses que han sortit bé, hi ha hagut coses que han sortit malament. Però el que sí que li vull assegurar, i em sembla que la senyora Diputada coincideix amb mi, és que hi ha hagut un esforç continuat, hi ha hagut una política definida i decidida, i també vull agrair a la senyora Diputada que avui no ens hagi dit que no tenim una política —potser ho continua pensant, però jo crec que sí que l'hem tingut. Hi ha hagut uns resultats, i jo crec que els resultats, com les actuacions i com els fets, estan a l'abast de les persones, i poden ser jutjats, i poden ser jutjats pels Diputats d'aquesta Cambra, i poden ser jutjats pels ciutadans, i aquí queden per al futur.

Nosaltres, senyora Diputada, no hem tingut por. Jo diria que hem actuat amb prudència, però no hem tingut por. Jo diria, més aviat que, la por, ens l'han volgut fer tenir, però nosaltres no hem estat remisos en això, i nosaltres hem procurat actuar amb decisió, amb valentia, la qual cosa no vol dir que no s'hagi procurat actuar sempre amb prudència.

No ha faltat sensibilitat; no ha faltat sensibilitat ni en la globalitat de Catalunya, ni en el cinturó industrial, ni enlloc, i s'han esmerçat més esforços i més recursos en aquells sectors i en aquelles zones en què l'actuació així més ho exigia, i, per tant, hi ha hagut una actuació decidida també en el cinturó industrial de Barcelona, però això no ha exclòs que aquesta actuació s'hagi produït a la totalitat de Catalunya.

Jo deia que els fets parlaven. Jo recordava aquest matí, parlant amb uns col·laboradors, que l'any 78, abans del Decret, hi havia 140.000 nens que aprenien el català mercès a l'esforç d'uns professors —aquells professors de l'Òmnium, en col·laboració amb els ajuntaments—, que aprenien el català, i eren 140.000 nens, si no ho recordo malament. I ara aprenen el català 1.200.000 nens, 1.300.000 nens; tots els nens aprenen català. Aquest és el resultat d'un esforç, i jo crec que és el resultat d'una sensibilitat, una sensibilitat que ha tingut el Parlament en fer aquesta Llei i una sensibilitat que ha tingut tot el poble de Catalunya acceptant-la, acceptant-la de bon gust, de bona gana, i sense que això hagués provocat cap mena de problema ni cap mena de tensió.

Per tant, s'han assolit aquests resultats, i també s'han aconseguit aquests resultats que la senyora Diputada ens deia, i eren això que ella catalogava, potser en últim cas, com una

mena de ball de xifres, però, si vostè m'ho permet, senyora Diputada, a mi m'agradaria repetir-ho a vostès i a totes les senyores i els senyors Diputats.

Miri. L'any 78/79 hi havia, aproximadament, el 5,5% dels centres que feien l'ensenyament totalment o parcialment en català. Va ser quan es va aplicar el Decret, i moltes de les escoles que ho feien varen demanar l'autorització que preveia el Decret i varen passar a una situació de legalitat. Era només un 5,5%, i era dividit en unes escoles que ho feien totalment i unes altres que ho feien parcialment. Jo ho agruparé tot en total i parcial, perquè, en definitiva, nosaltres enteníem que parcialment també eren unes escoles en vies de catalanització, era un procés que s'iniciava.

En el 79/80 va passar al 8,81 per cent; en el 80/81, al 13,80%; en el 81/82, al 23% i escaig, i el 82/83, després d'aquell decret que semblava i es deia que això configurava una triple xarxa, un decret que algú desqualificava globalment sense entrar-hi, vàrem sobrepassar el 55%.

Per tant, en cinc cursos hem passat del 5,5 al 55%. Jo crec que això s'ha fet amb sensibilitat i jo crec que això s'ha fet amb eficàcia. Amb eficàcia, perquè aquí hi ha els resultats, i amb sensibilitat perquè jo crec que això s'ha fet d'una manera no traumàtica, que això s'ha fet sense problemes greus.

Hi ha hagut, és veritat, la gran col·laboració de tots els ciutadans de Catalunya, dels pares que així ho desitjaven, dels professors que hi col·laboraven i de tots vostès i de tots nosaltres i dels mitjans d'informació, que han ajudat en aquest procés.

Estem, o estàvem, en el 55%; hem d'arribar al que és l'objectiu de la Llei, és a dir que en totes les escoles de Catalunya, s'utilitzi el català com a idioma vehicular.

I vostè, senyora Diputada, ens deia o es preguntava que el decret —jo espero que pugui mantenir-se, i l'ordre corresponent, també; així ho desitjo, i estic convençut que vostès també, i vostè també, senyora Diputada, que aquest decret sigui un bon instrument per a aconseguir aquest objectiu que la Llei marcava— no havien quedat clars —potser ho simplifico— els objectius, les actuacions, els mitjans que s'hi havien posat. Sí que és clar, això. Els objectius han estat d'intensificar les accions i ajustar les planificacions sobre la catalanització de l'escola, tant en l'ús de la llengua com en els continguts; prosseguir aquests programes i aquestes orientacions que van ser realitzats pel Departament i que crec que han estat un bon element per tal que l'escola sigui catalana en llengua i en continguts; garantir, per a tots els nens que es troben fent el primer ensenyament el dret a la llengua habitual, tal com diu la Llei; atendre i possibilitar el dret a la llengua territorial, instat per pares i mestres; mantenir i augmentar els projectes de l'ús del català com a llengua vehicular de l'ensenyament establerts pel Decret del 5 d'agost.

Les accions. S'han realitzat ja concursos de trasllats especials per a professors capacitats per a fer l'ensenyament en català en les escoles formalitzades; concurs específic per a proveir vacants de pre-escolar amb l'exigència de capacitat en llengua catalana: titulació i domini oral —quantes vegades, quantes vegades havíem demanat que els professors anessin al pre-escolar amb concixement dels dos idiomes!; per a això hi ha hagut aquest concurs específic—; nomenament de mestres especialistes en català a les escoles que requereixen un suport per a portar a terme llur procés de catalanització a pre-escolar i cicle

inicial, en barris o poblacions de forta immigració; hi ha hagut aquest nomenament de mestres especialistes. Ara ja s'ha produït, i està al mes de novembre; a Santa Coloma de Gramenet, per exemple, a l'Hospitalet, a Sant Joan d'Espí, a Badalona, a Mataró.

Es va enviar a tots els centres una instrucció, al principi de curs, a fi d'establir prioritats en l'aplicació dels recursos existents a cada centre. Jo m'he fet portar aquestes instruccions que han anat a cada centre, i és aquest plec de papers. *(El senyor Conseller mostra a la Cambra el plec a què ha fet referència.)* Això és el que es va enviar a cada centre. Per tant, els centres han tingut les orientacions perquè, en aquest Decret que sortia —com vostès deien— amb pressa el mes d'agost —va sortir el mes d'agost— hi hagués els elements indispensables per a poder-lo aplicar. Això ens comportava l'assignació de mestres capacitats, bilingües, als cursos d'educació pre-escolar i cicle inicial; la distribució del professorat de segona etapa d'EGB, a fi d'aplicar l'ensenyament en català d'una o de dues assignatures, almenys als alumnes de sisè, setè i vuitè d'educació general bàsica. Insistim en la formació específica del mestre especialista de català en els centres que, per necessitat del servei, en disposin; cobrir les classes de català, possibilitar l'ensenyament en català, donar suport, etcètera.

La finalitat és reforçar el català al primer ensenyament, atenent el que diu la Llei de Normalització Lingüística, en l'apartat 5.6 del Capítol II: «que la llengua catalana sigui emprada progressivament, a mesura que tots els alumnes la vagin dominant, etcètera.»

S'han fet seminaris per a mestres de pre-escolar i primers cicles, amb un contingut molt important, que és l'aplicació d'un mètode vivencial, en sessions freqüents i de durada no superior als quaranta minuts.

S'ha establert un seminari de seguiment de l'ensenyament en català en els centres que han planificat el pre-escolar i el cicle inicial en aquesta llengua. Això obceix a donar suport per a aquests processos d'immersió que han estat promocionats i assumits pel govern escolar, pares i mestres; contingut, ha estat la programació d'objectius i continguts, la negociació de material, intercanvi de l'experiència al treball escolar, etcètera.

S'ha aportat material per al desenvolupament correcte d'aquest objectiu.

La distribució territorial d'aquests seminaris, senyores i senyors Diputats, ha estat: dos a Barcelona, dos a Santa Coloma de Gramenet, un a Montcada i Reixac, un a Hospitalet, un a Mataró i un a Badalona. Els primers seminaris s'han concretat, precisament, en les poblacions que més ho necessitaven, aquelles que —no ens ha de fer por dir-ho— ofereixen el més alt nivell d'immigració.

Hi ha hagut sessions de coordinació per als especialistes de català, els objectius que vostès coneixen, en el contingut en del cicle mitjà i del cicle superior. Aquestes sessions s'han fet amb una distribució territorial. Són 24: al Prat, a Castelldefels, a Sant Feliu de Llobregat, a Cornellà de Llobregat, a Viladecans, a Sant Boi de Llobregat, a Santa Coloma de Gramenet, 2; a Badalona, 2; a Esparreguera, a Terrassa i a Sabadell, 2; a l'Hospitalet de Llobregat, 3; a Cerdanyola i a Barcelona, 6.

És a dir, jo no els vull cansar repetint-los quin ha estat el treball del Departament perquè l'aplicació d'aquest Decret i d'aquesta Ordre tinguessin un contingut i disposessin dels materi-

als necessaris indispensables. Però, encara més: nosaltres treballarem amb un mapa lingüístic dels alumnes; ja fa temps que el tenim, senyora Diputada, es va fer l'any 82 —i vostè no ho sabia— i s'ha anat actualitzant. Però, hi ha una tasca molt més important a què vostè es referia. De totes les escoles de Catalunya, de totes les escoles, disposem d'unes fitxes en les quals hi ha els noms de tots els professors si estan habilitats per a ensenyar en català, si fan el català, si no fan el català, quan no fan el català els castellanoparlants —els que no el coneixen— què fan, etcètera. Això és el que permet l'establiment d'una planificació que faci possible l'aprofitament a què vostè es referia del professorat. I tot això també s'ha fet, tot això també ho tenim. És a dir, que, de feina, se n'ha fet molta i se n'està fent, i jo crec que ho haurem de continuar fent. Els resultats quant al nombre de centres és el que jo els he dit. Hi ha un element molt important, que és el del perfeccionament del professorat, i aquí s'ha dit manta vegada el nombre de professors que han fet els cursos de reciclatge, i es parlava dels 18.000, dels 14.000, dels 12.000. Això vol dir que hi ha hagut un vertader esforç, tant dels professors com del Departament d'Ensenyament i dels Instituts de Ciències de l'Educació, per tal d'aconseguir que aquest professors assolissin un coneixement suficient del català que fes possible, precisament, l'aplicació d'aquesta Llei de Normalització Lingüística. I aquests cursos de reciclatge s'han fet —i es pot dir que podrien haver-se fet millor. Nosaltres ara estem fent una nova programació de llengua de primer, segon i tercer, però, en definitiva, el reciclatge requereix un perfeccionament, però no es pot desqualificar, tampoc, el reciclatge globalment.

Aquest reciclatge ha permès que molts professors que no coneixien el català ara el coneixen i que en molts centres on no es podien fer les classes el primer any ara s'estiguin portant a terme. És a dir que jo crec que en aquesta política que hem emprat, en aquesta política hem tingut uns resultats, que eren els que els donava, als quals s'han posat uns mitjans i uns instruments, i que, en definitiva, nosaltres hem de prosseguir en aquesta línia, sense por, amb sensibilitat i aplicant totes aquelles mesures necessàries per tal de fer que l'escola pugui ser, en definitiva, una escola catalana, tal com preveu la Llei i tal com tots nosaltres desitgem.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: El Senyor Conseller de Cultura té la paraula.

L'H. Sr. CONSELLER DE CULTURA: Senyor President, senyores i senyors Diputats, voldria contestar breument alguns dels aspectes, que no són relacionats amb l'ensenyament, de la intervenció de la Diputada senyora Marta Mata.

En primer lloc, voldria fer una vegada més un aclariment —no tornaré a llegir les partides— sobre els pressupostos. Aquí només voldria dir, a part de l'argumentació, que es basen només en els de la Direcció General de Política Lingüística. Ja he dit que eren 3.000 milions aproximadament, i no 400, els que gasta, els que té en pressupost el Consell Executiu. En tot cas, a l'hora de treure un tant per cent, hi ha dues coses que em sembla que queden poc justificades. En primer lloc, que suma la quantitat de la Seguretat Social com a quantitat del pressupost que, com que per ella mateixa és gairebé tant gran com el mateix pressupost, desfigura les proporcions que es puguin treure de despesa o d'inversió per cada una de les matèries. En

segon lloc, que això del 0,0012% és una cosa que no té sentit. Si comptem els 3.000 milions que jo he dit ja que gastàvem, és més del 2% del Pressupost de la Generalitat; si només es compten els 400 i escaig per cent de la Direcció General seria el 0,12%; de cap manera el 0,0012%, que seria no sé quina quantitat petitíssima que no entraria en consideració.

Un altre tema que voldria dir és el menysteniment que, em sembla, he pogut apreciar de part de la senyora Diputada sobre els cursos de català per a adults que, d'altra banda, ens són demanats amb molta insistència per a tots els ajuntaments de Catalunya, per tots els que tenen problemes per part de persones que no dominen la llengua catalana, especialment castellanoparlants.

Per tant, jo crec que aquests cursos són importants, i així ho consideren aquests ajuntaments, i el resultat —ha parlat, vostè, de 29.000 deixebles— no és pas tan petit en un país on aquest tipus de tasca mai no s'havia fet. El que voldria dir també és que l'objectiu d'aquests cursos no és un diploma, és que aprenguin català. Els diplomes no tenen res a veure, l'examen és una altra cosa que es fa a la Junta Permanent de Català, i això és un document per qui vol fer-ne un ús en el moment d'accedir a una feina, que pot coincidir que estudia per aquest diploma en els cursos per adults, però no és la finalitat dels cursos obtenir diplomes, sinó aprendre a parlar —segons els nivells— i a escriure el català.

Sobre el rigor excessiu en les proves de la Junta Permanent de Català, voldria dir el següent: es tracta d'una crítica sense fonament; en primer lloc perquè, si fos certa, s'hauria produït una retracció en les inscripcions dels exàmens, quan la realitat és que el ritme de creixement de les inscripcions és exactament el mateix que l'índex d'increment dels cursos de català per a adults, de l'ordre d'un 55%; en segon lloc, però, cal subratllar que les proves de coneixement oral de català per a no-catalanoparlants, el tant per cent d'aprovat ha estat sempre superior al 75% dels presentats, amb una mitjana del 77,9%; d'altra banda, en el certificat de coneixements elementals, el tant per cent d'aprovat ha estat d'una mitjana del 71% dels presentats en la convocatòria del juny passat, de més del 80% dels presentats. És evident, doncs, que molta gent aprova els certificats més bàsics; que en els certificats de coneixements mitjans, superiors o especials de professorat o de llenguatge administratiu els índex aprovats siguin inferiors no és un absolut motiu de preocupació, sinó una clara mostra del rigor de la Junta Permanent de Català en l'adjudicació d'uns diplomes que necessàriament s'han de concedir, tan sols, a aquells que han assolit el nivell indispensable de coneixements. Exigir el contrari a la Junta Permanent seria demanar-li que expedís uns certificats inútils, sense correspondència amb els coneixements reals dels qui el posseeixen. La solució per a obtenir uns resultats millors en aquests nivells no és, doncs, rebaixar l'exigència, sinó el que ja s'està fent, un gran esforç en la programació, en la formació de professorat i en l'assistència pedagògica a través de jornades de didàctica, publicacions com el butlletí *Com ensenyar català als adults* i elaboració de materials com l'ambiciós projecte del curs multimèdia de català per a no-catalanoparlants, que tan sovint he esmentat. D'altra banda, voldria dir que aquesta forma de composició i d'organització de la Junta Permanent de Català va ser ideada en els anys trenta per Pompeu Fabra en l'anomenat, aleshores, Tribunal

Permanent de Català.

Sobre el mapa sociolingüístic de Catalunya, ja ho he dit abans, nosaltres el tenim en elaboració. No és una promesa, avui, aquest matí, he parlat d'uns resultats; vostè els ha repetit i, aquí, els ha llegits, vostè ha llegit en el diari que era dels de la Conselleria —ho diu el diari i jo ho he dit aquest matí. Jo proposo que es miri, vostè, el diari. Aquests són els resultats que nosaltres hem encarregat i estem elaborant, que no voldria repetir-los ara perquè són i poden ser fàcilment accessibles. L'únic que voldria dir és que, en conjunt, aquesta enquesta, la que vostè mateix ha comentat, de la qual es farà una presentació pública detallada d'ací a unes poques setmanes, ens dóna una visió d'actituds lingüístiques que justifica l'opinió que ja en teníem. No hi ha conflictes per motius lingüístics, no hi ha la situació d'enfrontament, no predominen les actituds contràries a la normalització lingüística. Que això sigui obtingut en una època de clara extensió de l'ús del català és motiu de satisfacció, no només del Govern, sinó per a totes les corporacions, entitats, col·lectius i persones que comparteixen els nostres objectius en el camp de la normalització lingüística.

Moltes gràcies, senyors Diputats; moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: La senyora Marta Mata té la paraula.

La Sra. MATA: Jo sento que la resposta en la part més important del que jo considerava la meua intervenció, la resposta al problema d'actituds, al problema, realment, de por a manejar unes dades, no hagi estat feta. Sí, en canvi, celebro que s'hagi vist com és important presentar el pressupost per programes. Realment, jo he dit el que es dedueix de dividir la quantitat indicada a la Direcció General de Política Lingüística, amb el seu programa, amb la seva campanya. Realment, hi ha altres coses, si les veiéssim en programa es veurien, però, de fet, mai, per exemple, el diner posat per a ensenyament de llengua computa com un diner de campanya; és un diner normal per a l'ensenyament de llengua a l'escola.

Bé, ja sé perfectament que l'objectiu dels cursos no és obtenir un diploma. Afortunadament, els catalans tenen prou bon sentit per a anar a estudiar per a aprendre. De tota manera, no em pot negar que és una enorme disfuncionalitat els resultats dels exàmens que jo he tret del *Llibre Blanc* de la Conselleria —no me'ls he inventat—, amb els tants per cent que hi ha —no me'ls he inventat—, que corresponen —ja ho he dit— al curs 81-82. Celebro que hagin augmentat en aquest curs passat, però això és una cosa que es dóna el primer any d'actuació de la Conselleria.

Vaja, mirin el *Llibre Blanc* i, en tot cas, també, digui per què no s'han posat els resultats en el document que se'ns ha donat.

Bé, jo, parlant..., contestant al senyor Conseller d'Ensenyament, no he dit —voldria que quedés molt clar—, no he parlat de la manca de sensibilitat de l'escola, sinó de la manca de sensibilitat de la Conselleria per a segons quins problemes. Tampoc no he dit —ja ho he dit— que no hi hagi una política, sempre n'hi ha una, de política, però hem de recordar que la política de obligatorietat de l'ensenyament del català és una política que arrenca d'un decret que vam treballar molt per aconseguir-lo a Madrid, i està signat pel senyor Iñigo Cervero, i que la Generalitat no estatutària després va aplicar, i en ell es veia que volia dir el català obligatori com a llengua per a aprendre, i la permissibilitat respecte el català que necessitava

tenir l'aprovació de l'associació de pares, l'aprovació del claustre de mestres, les condicions sociolingüístiques i els mitjans necessaris per a poder aconseguir que una escola es fes, es produís, en català.

Això va ser acceptat literalment, les condicions del senyor Iñigo Cervero van ser acceptades literalment per la Conselleria, l'anterior i l'actual, que té persones comunes —el mateix Conseller hi era—, i recordo que un alt directiu de la Conselleria em va dir: «És que a Catalunya hi ha d'haver o escola catalana amb classes de castellà o escola castellana amb classes de català». Això em va ser dit, a mi, per un alt directiu de la Conselleria, i el model d'escola catalana que la Conselleria, ja actual, va començar impulsant era aquest model, era un model d'escola catalana diferenciada de la resta d'escoles, que era un altre.

Jo he de dir que em sembla que aquesta ha estat una de les aportacions més importants que ha fet la Llei de Normalització Lingüística: trencar una política de la Conselleria que també vull confessar que jo vaig veure trencada per primera vegada en una conversa, en una reunió tinguda pel nostre Grup parlamentari i el President Pujol i el Conseller, quan ell, per primera vegada, davant meu —abans no ho havia sentit— va propugnar l'escola mixta —això era l'estiu del 81—; me'n recordo perquè em va fer molta impressió; era la primera vegada que la Generalitat marxava del model d'escola catalana, exclusivament catalana i el model d'escola castellana, i es parlava del model d'escola mixta.

El setembre del 81, des d'aquesta tribuna, una altra vegada, el President de la Generalitat ho va fer abans que ho hagués fet el Conseller.

Bé, ara, avui, sí que es diu, per primera vegada, que total i parcial es posa en una mateixa xifra, perquè vol dir, afortunadament, la mateixa cosa, un camí o una conseqüència. Però jo li vull recordar que una escola com la que he anomenat, Tom i Guida, catalanitzant Verdu des de l'any 62, no podia ser considerada escola catalana per la Conselleria, l'any 80 i l'any 81, perquè no complia tots els requisits, segons el mateix Servei d'Ensenyament del Català. Bé, jo, en el moment de parlar del Decret, he dit textualment —i m'agradaria repetir-ho al senyor Conseller— que el Decret, requeriments a part —i ho he dit també—, continua no donant solucions, és a dir, no orientant sobre què cal fer al parvulari d'una zona o altra, com i en quina llengua s'ensenyava a llegir i a escriure, amb quins recursos, en unes classes i en altres, com es prepara els nens per tal que puguin emprar una i altra llengua en tots els camps de la seva vida. Jo he dit això, concretament —ja sé que el Decret parla bastant extensament del cicle mitjà i del cicle superior, però, potser per deformació professional, nosaltres pensem que la jugada es juga a pre-escolar i al primer ensenyament. Ja sabem també que hi ha concursos especials per a escoles especials, és a dir, per a escoles declarades catalanes, i, nosaltres, el que volíem era un model d'equips de mestres que s'adeqüés a les necessitats d'ensenyament d'una i altra llengua, un model explicat per la Generalitat —segurament hauria de correspondre a alguna cosa que es diria «Decret de plantilla del català»; nosaltres preferiríem dir-ne «model d'equip d'escola»— i la distribució dels models segons les zones.

El senyor Conseller ha dit que ells han fet un mapa lingüístic escolar l'any 82, bé, i es veu que ells l'han fet i que nosaltres no ho sabíem. Nosaltres tenim una resposta a una qüestió nostra,

sobre aquestes dades, precisament una qüestió feta pel meu company Pepe González, demanant dades sobre el coneixement del català i del castellà dels nens i dels mestres, i la resposta és del 21 de febrer de 1983, i les dades que vostès tenen no se'ns donen, no se'ns donen les dades exhaustives, que és el que en diríem el mapa lingüístic escolar. Se'ns donen alguns exemples, alguns més especificats d'ensenyament mitjà, però no se'ns dona el mapa lingüístic escolar que vostès tenen i nosaltres no sabem que tenien.

Bé, jo voldria, de tota manera, acabar... Bé, del que estic convençuda és que la Llei ha servit per a ajudar a trencar, per mi, un *impasse* en la política lingüística. Potser no, potser és que ja vostès la volien. Nosaltres vam fer una Proposició no de Llei d'Ensenyament de tractament de la llengua a l'escola, l'abril del 1981, que tot el Grup de Convergència va votar negativament i que jo considero que està bastant recollit en la Llei, i no s'assembla gens al primitiu Projecte de Llei que se'ns havia, més o menys, enviat o filtrat. Jo, de tota manera, el que vull dir és que em congratulo molt que la Llei, en el cas de l'ensenyament, hagi arranjat el tema.

Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: L'Honorable senyor Conseller d'Ensenyament té la paraula.

El Sr. CONSELLER D'ENSENYAMENT: Senyor President, senyores i senyors Diputats, molt breument, senyora Diputada, jo li agraeixo alguns dels seus aclariments, i la seva transformació d'aquesta insensibilitat en una sensibilitat parcial, en alguns casos. Jo crec que tots, en definitiva, moltes vegades som molt sensibles a moltes coses, i sempre tenim alguna insensibilitat en relació amb les altres. En el meu cas, em fa l'efecte que no és pas en relació amb el procés de l'escola i amb el procés de catalanització, però, en definitiva, li agraeixo també la limitació de les seves paraules.

Jo li voldria concretar una cosa: el Decret del 78, senyora Diputada, no va ser aprovat per la Conselleria, va ser el resultat d'un pacte, i l'Honorable senyor Pi-Sunyer el va viure extensament, com molts dels Diputats que en aquell moment van negociar aquest Decret: el senyor Sentís, en aquell moment, també hi va tenir una gran intervenció, i hi van haver moltes persones que van treballar perquè sortís aquest Decret, Decret que no sortia, que s'havia arreglat i que s'havia pactat. Efectivament, aquest Decret porta la signatura del Ministre, senyor Iñigo Cavero, i del mateix Rei. Però aquest Decret va ser acceptat per la Generalitat provisional, acceptació, jo crec, molt palesa i molt clara del mateix President de la Generalitat, el Molt Honorable senyor Josep Tarradellas, que així ho va dir, i el mateix Consell Executiu va celebrar la publicació d'aquest Decret, que representava, en aquell moment, el trencament d'una injustícia històrica i que obria el pas a la incorporació del català al sistema educatiu, l'ensenyament del català, i que feia possible l'ensenyament en català. Era un Decret limitat, i suposo que quan un alt càrrec de la Conselleria deia el que vostè diu, es devia referir al fet que hi podia haver escoles totalment catalanes, com hi van ser, i que a les altres es podia fer l'ensenyament parcialment en català. El que no semblava possible, en aquells moments, era l'eliminació de l'escola feta totalment en castellà —el Decret aquell no ho permetia.

I jo diria, a més, que aquest Decret va ser ben recollit, ben acollit per la Conselleria, que coincidia en plantejaments de po-

lítica possible que es podia fer en aquells moments. Jo diria que la política de la Conselleria ha continuat per aquell camí, però adaptant-se a les realitats i a les mateixes circumstàncies. El Decret de l'any 82, jo crec que va ser un pas molt important d'igualtat de les dues llengües; s'acabava amb aquella aprovació que havia de fer la Comissió Mixta per a permetre l'escola catalana, s'acabava amb aquell Decret, i aquell Decret introduïa, amb pressió, una llengua o dues llengües dins de l'ensenyament, malgrat que no va ser possible posar fi a l'escola totalment en castellà. Això ha estat possible amb la Llei que ara s'acaba d'aprovar, que jo també celebro. Però jo diria que la política que ha seguit és una política coherent, i és una política que una cosa segueix l'altra, i jo me n'alegro molt, quan la senyora Diputada parla d'aquella Proposició no de Llei que varen presentar i que va ser rebutjada —està recollida en la Llei—, me n'alegro molt, perquè a mi no m'ho semblava tant, però, ja que vostè ho diu, jo crec que, aquella Llei, la vàrem votar tots, i la vàrem votar tots perquè ens semblava que donava una resposta al que eren els problemes reals que tenia l'ensenyament, i quan tots consideren que s'adapta a la seva política i a les seves propostes, jo crec que aquesta és una bona Llei. I amb aquesta Llei continuem treballant.

I, quant al Decret recent, és un decret que jo crec que segueix la política de la Conselleria. Jo no crec que s'hagi produït un trencament. En aquella conversa —que recordo perfectament— a què es referia la senyora Diputada, em fa l'efecte que això no era pas contradictori amb el que abans existia. Nosaltres vàrem prosseguir amb la política, quan parlàvem de l'escola catalana —escola en llengua i continguts— i, en l'altre, parlàvem d'escoles en vies de catalanització. I anàvem per aquest camí, i es partia de nuclis, i no podíem fer, em fa l'efecte, o no era possible fer una altra cosa que aquesta. Potser un altre ho hauria fet, no sé si hauria tingut gaire èxit. Hi ha una sèrie d'escoles, que jo ara no els vull dir, que havien començat amb aquest tipus d'ensenyament en els dos centres, aquestes escoles, actualment, ho han deixat de fer; jo tinc una relació, però la senyora Diputada les coneix millor que jo, perquè, moltes d'aquestes escoles, ella les ha viscut ben de prop.

L'escola Tom i Guida, com deia, va ser aprovada per fer l'ensenyament en català. Jo no sé si això és una confusió amb la comissió Mixta, amb el jurat d'uns premis d'estímul a la catalanització. No sé si es tractava d'això, però, en definitiva, l'escola Tom i Guida havia estat una escola aprovada per a fer l'ensenyament en català.

I res més, el que diu és que repetia el que li semblava del Decret que deia que no s'introduïa; jo li podria tornar a repetir tot el que li he dit abans, que és que em fa l'efecte que això responia al que jo li deia, i feia referència, precisament, al pre-escolar i al cicle inicial, i li llegia les actuacions que es feien, les instruccions que s'havien donat, i em fa l'efecte que això era una resposta. Aquestes instruccions són a totes les escoles, però em fa l'efecte que ara seria, probablement, inútil de llegir-les.

I res més. Moltes gràcies, senyor President; moltes gràcies, senyores i senyors Diputats.

El Sr. PRESIDENT: Passem ara a la darrera de les intervencions. En nom del Grup de Convergència i Unió, té la paraula el Diputat senyor Subirà.

El Sr. SUBIRÀ I CLAUS: Senyor President, senyores i seny-

ors Diputats, acabem de tenir el debat sobre política de normalització lingüística, que va demanar aquest Parlament, per iniciativa del PSUC, en acabar el debat de política general del setembre passat. El nostre Grup va votar, llavors, a favor de la resolució que demanava aquest debat, per dues raons fonamentals: primer, el tema era —és prou important—, un dels més importants per a nosaltres, o, millor dit, tan important com el que més ho pugui ser, i quin dubte hi ha que la llengua és un element cabdal, definidor de la pròpia personalitat col·lectiva, i, el segon punt, la segona raó per la qual vam votar favorablement la resolució és perquè el nostre Grup estava convençut —i aquest convenciment s'ha confirmat al llarg d'aquest debat— que el Consell Executiu podria presentar un executòria clara i eficaç, prudent i eficaç, sobre aquest tema crucial. He dit prudent i eficaç perquè, senyores i senyors Diputats, en aquesta qüestió, la prudència és una condició *sine qua non* per a l'eficàcia.

Jo no repetiré, evidentment, l'argumentació i la informació que ha donat el Consell Executiu a través de dos dels seus membres, i aquesta informació ha estat criticada per detallada, i, si no hagués estat detallada, hauria estat criticada per poc detallada. Aquesta és una tàctica habitual en la dialèctica parlamentària —i legítima— però ens la coneixem massa bé perquè ens impressioni, a aquestes altures. I, per cert, un altre incís, senyor Ribó: jo no sé si la tasca és de formigues o de gegants, però el que sí que li puc dir és que les formigues fan, de vegades, tasca de gegants, i que els gegants no han fet mai cap tasca, perquè no existeixen. (Pausa.) Ah, molt bé, de mosquits. (Rialles.)

L'Honorable Conseller de Cultura ha donat una informació exhaustiva sobre l'actuació feta, ben estructurada, i ha permès d'apreciar amb una claredat meridiana que tot el que s'ha fet, tot el que s'ha fet, o es té endegat, correspon al marc definit per aquest mateix Parlament en la Llei de Normalització Lingüística, i també se li ha criticat d'una manera absolutament paradoxal que en la seva exposició hagués seguit l'ordre dels capítols i articles de la Llei, llei que totes les seves senyories saben perfectament que va ser d'una tramitació molt llarga, i en què, finalment, a causa dels esforços de tots els Grups va ser aprovada amb la unanimitat d'aquesta Cambra.

I ara voldria aprofitar aquesta ocasió per a dir públicament l'alta valoració que el nostre Grup fa de la tasca que en aquella laboriosa Ponència van realitzar els nostres dos ponents, els Diputats senyora Helena Ferrer i senyor Joan Colomines. Això va ser bo, aquesta unanimitat va ser bona, i ho va ser per la importància i la delicadesa del tema, i segurament obceix, aquesta unanimitat, al mateix tarannà que ha fet que l'eficàcia de la política del Consell Executiu es basés en la prudència. Abans he dit que no repetiria la informació donada per l'Honorable Conseller, i no ho faré, però sí que em referiré especialment a alguns aspectes als quals s'ha referit ell en la seva exhaustiva intervenció inicial.

Ensenyament: Normalitzar vol dir corregir una situació anormal, i és evident que la situació trobada era opressorament anormal. Però encara que això fos cert, no ho és menys que una situació secular d'aquest tipus no s'arregla instantàniament per un acte legislatiu o per un acte administratiu. Requereix una actuació ben encaminada, ben encaminada, tenaç i prudent per a ser eficaç.

Tots els Diputats d'aquesta Cambra coneixen els intents de tocar aquest procés a base de manifestos tan espectaculars com fracassats, i hem vist les etapes cobertes, les etapes a cobrir, les dades quantitatives sobre tot aquest tema d'ensenyament i constatem que hi ha una actuació d'aquelles característiques que demanaven, en començar, una actuació d'esforç sostingut i tenaç.

En aquest procés, però, de l'ensenyament, de la normalització de l'ensenyament, ens trobem amb algun núvol en l'horitzó. I aquest núvol ve en forma de determinades impugnacions. Mirin, la Llei de Política Lingüística, la Llei de Normalització Lingüística de Catalunya, aquesta Llei que va ser aprovada per unanimitat en aquest Parlament, ha estat impugnada davant del Tribunal Constitucional pel Govern dels socialistes, en dos articles, en dos apartats, vaja: el segon de l'article 4 —que, a més a més, aquest apartat segon de l'article 4 correspon, es va introduir amb una esmena del Grup Socialista d'aquesta Cambra. I després també ha estat impugnat l'article 6, apartat 1. Però això no és el més espectacular. El més espectacular és que un article no impugnat de la Llei, que és el 14.5, on, en el punt b), es diu que: «la llengua catalana sigui emprada progressivament a mesura que tots els alumnes la vagin dominant» —i aquest article és el primer article del Capítol de l'Ensenyament, del Títol de l'Ensenyament—, aquest article, que no va ser impugnat i que va ser desenvolupat sobre la base d'un decret de la Conselleria d'Ensenyament, el Decret 362/83, i de l'ordre posterior, ordre del 8 de setembre de 1983, resulta que aquestes dues són requerides pel Govern dels socialistes —i sento moltíssim que la senyora Marta Mata ara se'n vagi—, van ser requerides en relació amb l'article novè del Decret i en relació amb la Disposició Transitòria Primera del Decret, que, precisament, és la Disposició Transitòria que vol posar en pràctica el tema de la progressivitat a la qual es refereix l'apartat cinquè de l'article 14 de la Llei.

Per tant, senyores i senyors Diputats, en lloc de pujar a aquesta Tribuna per dirigir-nos epístoles morals, valdria més que ens ajudessin a tirar endavant la normalització lingüística d'acord amb el marc que va ser aprovat per aquest Parlament per unanimitat.

Un altre punt, al qual m'agradaria també de referir-me, breument, és el tema dels mitjans de comunicació de masses. Desgraciadament cal reconèixer dues coses, en el nostre país. Primera, que els únics veritables mitjans de masses són —en el nostre país— els mitjans àudio-visuals, és a dir: la ràdio i la televisió. Per això és tant important, a part del progrés que s'ha fet —modest en alguns casos, important en d'altres— en el terreny de la ràdio, que el tercer canal emeti ben aviat, que emeti ben aviat «Dallas», i emeti ben aviat partits de futbol i el que convigui perquè no sigui una televisió ni folklòrica ni antropològica. I que el canal català —aquest tercer canal— tingui com a llengua pròpia i habitual, el català, i no com ens insinua algun candidat a alguna alta magistratura del país, que diu que potser s'hauria d'emprar, en un percentatge important, el castellà en el tercer canal.

Tampoc no vull silenciar, tampoc no puc deixar de referir-me a l'enquesta que avui surt publicada en un Diari barceloní —i s'hi ha alludit diverses vegades, a aquesta enquesta, al llarg del debat—, i que, entre d'altres coses, conclou —i cito textualment—: «No hay conflictos por motivos lingüísticos,

no hay una situación de enfrentamiento, no predominan las actitudes contrarias a la normalización.» És evident que, d'això, ens en podem congratular tots, perquè, a part del mèrit que pugui correspondre a l'Executiu de la Generalitat, hi ha un component important d'aquest mèrit que correspon al fet que el poble de Catalunya ha optat, des de fa temps, pel respecte, pel civisme i per la convivència malgrat el que es pugui dir.

És evident que el camí a recórrer en la normalització és, no només llarg, sinó difícil. Nosaltres no hem vist cap triomfalisme en la intervenció dels Consellers, però tampoc no ens hem de deixar arrossegar pel pessimisme, perquè és clar que s'ha avançat més del que es podria haver previst si fèssim cas del pessimisme, per exemple, del senyor Folch.

Però hi ha un altre factor per a estar esperançats; l'enquesta que abans he citat i la percepció que tenim el contacte directe amb la població, que ens impulsa a pensar que el procés de normalització, tal com s'està duent a terme, no tan sols no és un element de divisió a Catalunya, sinó que és, que està esdevenint, un motiu d'unitat ciutadana. I vegi's, sinó, el resultat, per exemple, de l'experiència de Font Rosella o vegi's sinó, una citació —jo sí que citaré sense treure de context— que diu —cito del *Diari de Sessions*, de la sessió del 6 d'abril del 83—, i, d'experiències d'aquestes, en tenim tots els Diputats d'aquesta Cambra, diu: «però jo voldria fer una altra citació, per a acabar, que em sembla més representativa encara del que és la normalització lingüística a Catalunya, i és l'expressió d'una mare que, veient com el seu nen de dos anys comença a parlar en català, diu: qué ilusión, habla catalán, él me enseñará a mí. Crec —continua la citació— que això és normalització lingüística», i la citació, senyores i senyors Diputats, és de la Il·lustre Diputada Marta Mata, que continuo lamentant que no hi sigui present.

No l'he tret del context, aquesta citació. I ara em voldria referir brevíssimament a dues situacions en les quals sí que s'ha tret del context una citació. I em referiré, concretament, a la monumental tret de context d'una citació del President de la Generalitat en una intervenció a Ciutat Badia, en un discurs, el qual comença dient: «Decía ahora mismo —voy a continuar en esta segunda parte de mis palabras en castellano— que, todos estos problemas de infraestructura social, podemos irlos resolviendo poco a poco; pienso que en el término de unos años —digo años, no de algunos meses, no les engaño». I segueix, i es refereix llavors al problema de l'atur, i diu: «por lo tanto, yo he de decirles que el paro se irá solucionando, pero lentamente, que no va a ser una solución inmediata; vamos a ir saliendo de él, pero, repito, con una cierta lentitud.» I després, més endavant, es refereix a l'ocupació comunitària i diu: «Vamos a conseguir ahora una cantidad modesta, pero una cantidad a pesar de todo para dedicar al empleo comunitario como ya se hizo hace unos meses. Esto va a aliviar la situación...», etcètera, i segueix sobre aquests temes. I després s'hi refereix i diu: «Ya sé que a veces cuesta, ya sé que hay quien piensa en estos casos que es mejor ir a por todas, pase lo que pase, que muchas veces quiere decir que pase lo

peor», i llavors fa una crida al realisme, a les dificultats existents i diu: «...pero, evidentemente, hay una voluntad en todos los terrenos, en Ciudad Badia, en Cerdanyola, en Barberà, donde sea, en el terreno de la enseñanza, en el terreno del trabajo, en el terreno de las guarderías, en el terreno de las bibliotecas.» I a continuació acaba parlant: «...y, si ustedes quieren, luego, cuando hablemos con la Mancomunidad, vamos a demostrar como, modestamente, pero de una forma creciente, va habiendo una atención concreta, eficaz, una atención en cosas que no son palabras, que son realidades por parte de la Generalitat.» Evidentment, senyores i senyors Diputats, citar una frase d'aquest discurs en un debat de política lingüística és treure del context d'una manera monumental el tema.

I una altra, aquella que, tret de context, es refereix a si «entrarem cantant i ballant». Senyores i senyors Diputats, es tractava d'un Congrés de Cultura Popular i es diu: «A Ciutat Badia, doncs, com hi entrarem? Com a vivència de Catalunya, a través de les tres hores de classe de català que ens donen cada setmana? Doncs, sí. A través d'una major difusió del català, mitjançant les cadenes de radiodifusió? També. I, si tenim el Tercer Canal, si aconseguim més televisió —perquè és evident que cantant i ballant s'hi entrarà molt més—, és evident que a través de cantar una cançó en català, és a través de ballar un ball típicament català...» I segueix. És evident que citar això de la manera com s'ha fet aquí és treure de context.

I, senyores i senyors Diputats, acabo, però deixi'm tranquil·litzar-los, perquè per a nosaltres el tema de la normalització lingüística és molt important, no només per les coses que he dit en començar, sinó que és molt important perquè, tal com he dit fa un moment, nosaltres estem convençuts que, si ho fem tal com ho estem fent —amb el ritme i de la manera que el Consell Executiu ho està duent a terme—, aquesta qüestió de la normalització lingüística es convertirà, s'està convertint, és ja un element d'unitat ciutadana a Catalunya.

Moltes gràcies, senyor President.

El Sr. PRESIDENT: Senyores i senyors Diputats, amb això hem acabat les intervencions dels Grups en aquest debat. Tot seguit suspendrem la sessió per reprendre-la demà al matí a les nou, hora en la qual s'obrirà el termini de trenta minuts per a presentar les propostes de resolució.

La Mesa es reunirà, confiïm, a les nou trenta-cinc, i, molt probablement, a les deu, al més tard, podrà comunicar als Grups les propostes de resolució que han estat admeses a tràmit pel fet de ser considerades congruents amb el debat.

Aleshores, s'obrirà un nou termini perquè els Grups puguin presentar propostes de resolució transaccionals eventualment. Aquest termini quedarà tancat a dos quarts de dotze del migdia i reprendrem la sessió a les dotze per al Debat i votació de les resolucions. Tot seguit suspendrem novament la sessió i el segon punt de l'ordre del dia i els punts següents es debatran a la reunió de la tarda. Queda, doncs, em penso, ben fixat l'hora que seguirem, i, per tant, fins demà al matí a les nou.

Se suspèn la sessió.

(Són tres quarts i dos minuts de nou del vespre.)

AVÍS ALS SUBSCRIPTORS

TAPES I REL·LIGADURA DE LES COL·LECCIONS DEL BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA CORRESPONENTS ALS ANYS 1980, 1981 i 1982

Es fa avinent als Srs. subscriptors de les publicacions oficials del Parlament que poden adquirir les tapes per a rel·ligar les col·leccions corresponents als anys **1980, 1981 i 1982** al preu de 250,- pessetes cadascuna.

Així mateix, el Servei de Publicacions del Parlament es farà càrrec de la rel·ligadura de les col·leccions que se li confiïn, al preu de 450,- pessetes cada volum.

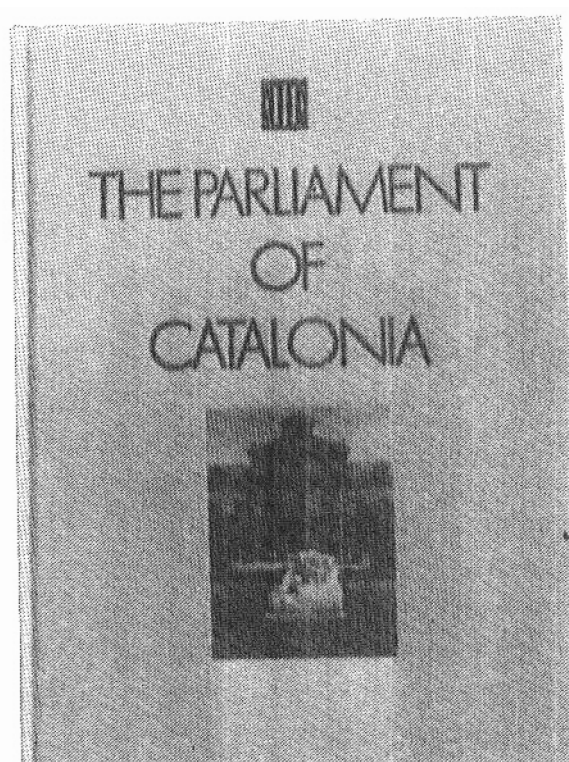
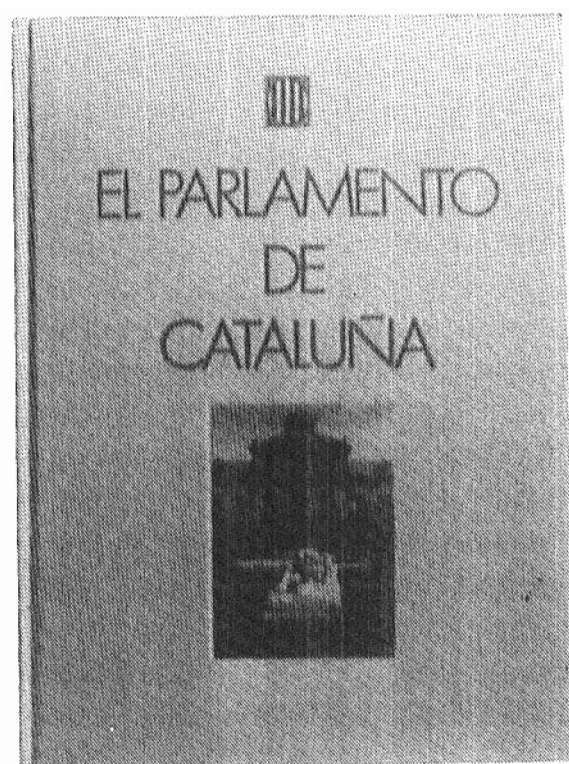
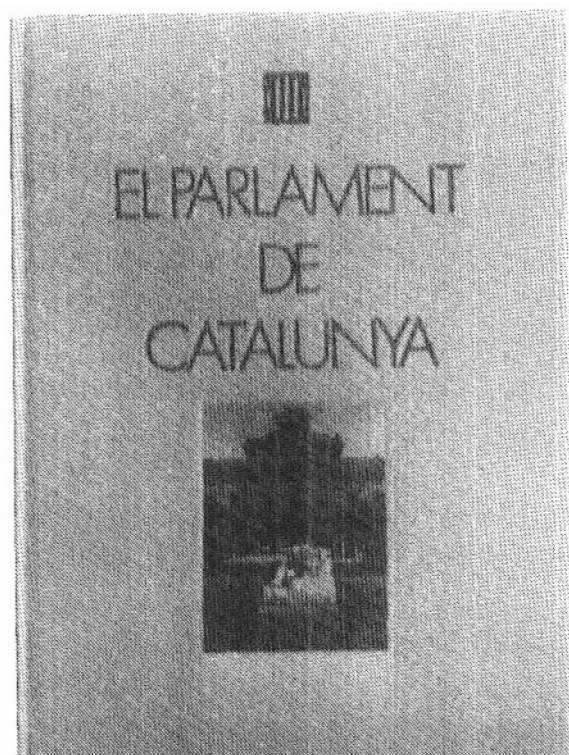
El *Butlletí Oficial* consta d'1 volum l'any 1980, de 3 volums l'any 1981 i de 4 volums l'any 1982.

El *Diari de Sessions* consta de 2 volums l'any 1980, de 3 volums l'any 1981 i de 3 volums l'any 1982.

Les tapes són folrades en guàflex i estampades en or al pla i al llom.

La rel·ligadura és cosida en fil, amb llom rodó i capçades.

Les col·leccions completes per a la rel·ligadura poden ésser dipositades al magatzem de distribució del Servei de Publicacions, al Palau del Parlament, de 9 a 14 i de 16 a 19 hores, de dilluns a divendres.



Publicacions del Parlament de Catalunya

EL PARLAMENT DE CATALUNYA

Edicions en català, castellà i anglès.

120 pàgines
82 il·lustracions a tot color
22 il·lustracions en blanc i negre

Format: 217x297 mm
Paper couché mat
Rel·ligat en tela

CONTINGUT

Prefaci del M.H. Sr. Heribert Barrera, President del Parlament de Catalunya

La Institució parlamentària en la història de Catalunya, per Jaume Sobrequès i Callicó

Origen
Major edat el segle XIII
El funcionament de les Corts medievals
L'època d'or de les Corts
Les Corts i la crisi del segle XV
Les Corts, escenari del redreçament polític
Progressiva decadència de les Corts els segles XVI i XVII
La desaparició definitiva de les Corts

El Palau del Parlament, per Francesc Vicens

La Ciutadella de Felip V
L'arsenal de la Ciutadella
Un segle i mig de repressió
D'arsenal a palau reial
De palau reial a museu
La instal·lació del Parlament

El Parlament de Catalunya, per Ismael E. Pitarch

El Parlament de la Generalitat restaurada (1932-1939)
Composició del Parlament
Esdeveniments històrics més importants en la vida del Parlament
La funció legislativa
La funció de control
Altres funcions del Parlament

El Parlament de la Generalitat restablerta

Les eleccions al Parlament de Catalunya
Sociologia dels Diputats
La constitució del Parlament de Catalunya
La naturalesa i la funció del Parlament de Catalunya
Característiques del Parlament
L'elecció del Parlament i dels Diputats
La funció i les competències legislatives del Parlament
Les funcions de creació, control i impuls de l'acció política i de govern
La funció electiva
La funció integrativa i solidària del Parlament de Catalunya

El funcionament del Parlament de Catalunya

El Parlament i els Diputats
La seu i el temps de treball
Els òrgans del Parlament
El sistema de treball i de decisió
El procediment legislatiu del Parlament
El control i l'impuls polític de l'acció de govern
La publicitat i el coneixement del Parlament
Els serveis del Parlament

De venda a totes les llibreries

Distribució: L'Arc de Berà, SA, Lluç, 10-14, Barcelona-5

Preu de venda: 1.500 pessetes

CONDICIONS PER A LA SUBSCRIPCIÓ

- 1.— La subscripció és anual, per anys naturals. El període de subscripció fineix, doncs, el 31 de desembre de cada any. Les altes produïdes durant el curs de l'any es comptaran, als efectes de cobrament, des de la primera setmana de cada trimestre natural, sigui quina sigui la data de subscripció dins aquest trimestre.
- 2.— La tramesa regular dels exemplars de subscripció començarà en rebre's l'import corresponent i la butlleta de subscripció degudament emplenada.
- 3.— El subscriptor que no renovi la subscripció abans del venciment serà donat de baixa; tan bon punt es rebrà l'import de la renovació es reprendrà la tramesa del Diari, però sense dret als exemplars no rebuts.
- 4.— L'Administració del Diari pot modificar en qualsevol moment el preu de subscripció, el qual tindrà efectes, per als subscriptors ja donats d'alta, a partir de la primera renovació de subscripció.

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
carrer..... núm.
telèfon..... població.....
districte postal.....

☐ DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA
desitja subscriure's a

☐ { DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA i al
BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA
(subscripció conjunta)

d'acord amb les condicions impreses adjuntes, a partir del diade..... de.....
fins al 31 de desembre de 198.....

Amb aquesta finalitat, i amb data de..... de 198..... envia
per..... núm. la quantitat de..... pessetes
(gir / taló al portador)

..... de..... de 198.....

Signatura

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA, Palau del Parlament,
Parc de la Ciutadella, Barcelona-3